

KOMPARATİSTİK 2018 KOMPARATİSTİK 2018
SİVAS - TÜRKİYE SİVAS - TÜRKİYE

KOMPARATİSTİK 2018 KOMPARATİSTİK 2018 KOMPARATİSTİK 2018
SİVAS - TÜRKİYE SİVAS - TÜRKİYE SİVAS - TÜRKİYE

KOMPARATİSTİK 2018 KOMPARATİSTİK 2018 KOMPARATİSTİK 2018
SİVAS - TÜRKİYE SİVAS - TÜRKİYE SİVAS - TÜRKİYE

ISBN: 978-605-4561-75-9

SİVAS - TÜRKİYE SİVAS - TÜRKİYE

KOMPARATİSTİK 2018 KOMPARATİSTİK 2018

VII. ULUSLARARASI
KARŞILAŞTIRMALI EDEBİYAT
KONGRESİ
VIIth INTERNATIONAL
COMPARATIVE LITERATURE
CONGRESS

BİLDİRİ ÖZET KİTAPÇIĞI BOOK OF ABSTRACTS

10-12 EKİM 2018
10-12 OCTOBER 2018

SİVAS CUMHURİYET UNIVERSITY
2018

**VII. ULUSLARARASI KARŞILAŞTIRMALI EDEBİYAT
BİLİMİ KONGRESİ BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTAPÇIĞI**

**THE 7th INTERNATIONAL COMPARATIVE LITERATURE
CONGRESS**

BOOK OF ABSTRACTS

**Editörler
Bekir Zengin
Mevlüde Zengin**

Sivas/2018

DÜZENLEME KURULU BAŞKANI

Doç. Dr. Bekir Zengin

DÜZENLEME KURULU ÜYELERİ

Dr. Öğr. Üyesi Hamza Kuzucu

Dr. Öğr. Üyesi İbrahim Özbakır

Dr. Öğr. Üyesi Kenjgül Kalieva

Dr. Öğr. Üyesi Mevlüde Zengin

Dr. Öğr. Üyesi Şehnaz Işık

Dr. Öğr. Üyesi Şenay Kırgız

Öğr. Gör. Dr. Kadir Albayrak

Sekreteryası

Arş. Gör. Ayşegül Aycan Solaker

Arş. Gör. Özge Sinem İmrağ

YÜRÜTME KURULU

Prof. Dr. Ali Osman Öztürk (Necmettin Erbakan Üniversitesi)

Prof. Dr. Cemal Sakallı (Mersin Üniversitesi)

Prof. Dr. Hacı İbrahim Delice (Sivas Cumhuriyet Üniversitesi)

Prof. Dr. Medine Sivri (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi)

Prof. Dr. Nazire Akbulut (Gazi Üniversitesi)

Doç. Dr. Ahmet Cuma (Selçuk Üniversitesi)

Doç. Dr. Bekir Zengin (Cumhuriyet Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Ali Baykan (Selçuk Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Mevlüde Zengin (Cumhuriyet Üniversitesi)

BİLİM KURULU

- Prof. Dr. Abdülhalim Aydın (Fırat Üniversitesi)
Prof. Dr. Adelheid Rundholz (Johnson C. Simith University)
Prof. Dr. Ali Osman Öztürk (Necmettin Erbakan Üniversitesi)
Prof. Dr. Ali Tilbe (Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi)
Prof. Dr. Arif Ünal (Sakarya Üniversitesi)
Prof. Dr. Asuman Ağaçasapan (Anadolu Üniversitesi)
Prof. Dr. Battal Arvasi (Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. Belgin Elbir (Atılım Üniversitesi)
Prof. Dr. Berrin Aksoy (Atılım Üniversitesi)
Prof. Dr. Birsen Karaca (Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. Carmen Elisabeth Puchianu (Transilvania University of Brasov)
Prof. Dr. Cemal Sakallı (Mersin Üniversitesi)
Prof. Dr. Dursun Zengin (Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. Elisabetta Marino (University of Rome 'Tor Vergata')
Prof. Dr. Fatih Tepebaşı (Necmettin Erbakan Üniversitesi)
Prof. Dr. Gülperi Sert (Dokuz Eylül Üniversitesi)
Prof. Dr. Gürer Gülsevin (Türk Dil Kurumu)
Prof. Dr. Gürsel Uyanık (Atatürk Üniversitesi)
Prof. Dr. Hacı İbrahim Delice (Sivas Cumhuriyet Üniversitesi)
Prof. Dr. Hakan Çörekçioğlu (Dokuz Eylül Üniversitesi)
Prof. Dr. Himmet Umunç (Başkent Üniversitesi)
Prof. Dr. İlham Tahirov (Azerbaycan Milli İlimler Akademisi)
Prof. Dr. İsmet Emre (Hacı Bayram Veli üniversitesi)
Prof. Dr. Kubilay Aktulum (Hacettepe Üniversitesi)
Prof. Dr. Lerzan Gültekin (Atılım Üniversitesi)
Prof. Dr. Medine Sivri (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Monika Schmitz-Emans (Ruhr Universität)
Prof. Dr. Musa Yaşar Sağlam (Hacettepe üniversitesi)
Prof. Dr. Nazan Aksoy (Bilgi Üniversitesi)
Prof. Dr. Nazan Tutaş (Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. Nazire Akbulut (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Necati Demir (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Nergis Pamukoğlu Daş (Ege Üniversitesi)
Prof. Dr. Nevzat Kaya (Dokuz Eylül Üniversitesi)
Prof. Dr. Osman Toklu (Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. Özkul Çobanoğlu (Hacettepe Üniversitesi)
Prof. Dr. Peter Goßens (Ruhr Universität)
Prof. Dr. Ramiz Asker (Bakü Devlet Üniversitesi)
Prof. Dr. Recep Akay (Sakarya Üniversitesi)

- Prof. Dr. Recep Toparlı (Sivas Cumhuriyet Üniversitesi)
Prof. Dr. Susanne Knaller (Groz Universität)
Prof. Dr. Şener Bağ (Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi)
Prof. Dr. Ştefan Borbély (Babes-Bolyai University)
Prof. Dr. Tofiq Abdülhasanlı (Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi UNEC)
Prof. Dr. Turgut Göğebakan (Atatürk Üniversitesi)
Prof. Dr. Yılmaz Koç (Selçuk Üniversitesi)
Doç. Dr. Ahmet Cuma (Selçuk Üniversitesi)
Doç. Dr. Bekir Zengin (Sivas Cumhuriyet Üniversitesi)
Doç. Dr. Funda Kızılar Emer (Sakarya Üniversitesi)
Doç. Dr. Hülya Kaya (Dokuz Eylül Üniversitesi)
Doç. Dr. Lindita Tahiri (University of Prishtina)
Doç. Dr. Max Florian Hertsch (Hacettepe Üniversitesi)
Doç. Dr. Mehmet Tahir Öncü (Ege Üniversitesi)
Doç. Dr. Nilgün Tanış Polat (Ege Üniversitesi)
Doç. Dr. Ünal Kaya (Ankara Üniversitesi)
Doç. Dr. Yücel Aksan (Ege Üniversitesi)
Doç. Dr. Zekiye Ankatyaloğlu (Gaziantep Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Ali Baykan (Selçuk Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Ela İpek Gündüz (Gaziantep Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Hamza Kuzucu (Sivas Cumhuriyet Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Kenjigül Kalieva (Sivas Cumhuriyet Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Mevlüde Zengin (Sivas Cumhuriyet Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Kırca (Çankaya Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Şehnaz Işık (Sivas Cumhuriyet Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Şenay Kırgız (Sivas Cumhuriyet Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Zeynep Atayurt Fenge (Ankara Üniversitesi)
Öğr. Gör. Dr. Kadir Albayrak (Sivas Cumhuriyet Üniversitesi)
Öğr. Gör. Dr. Sibel İzmir (Atılım Üniversitesi)
Öğr. Gör. Dr. Sevil Onaran (ODTÜ)
Dr. Alexandra Nikçeviç Batriçeviç (University of Montenegro)
Dr. Carla Fusco (Università di Macerata)
Dr. Marija Krikokapiç (University of Montenegro)
Dr. Matanat Amrahova (Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi UNEC)
Dr. Serena Fusco (Università Degli Studi di Napoli 'L'orientale')
Dr. Sasa Simoviç (University of Montenegro)

IMAGINING THE PAST: TWO RECENT NOVELS, TWO PERSPECTIVES OF ISTANBUL IN THE 1930s AND 1940s

Adelheid Rundholz

Typically, the literature of migration that thematizes encounters between Turks and Germans narrates the fates of Turkish migrants in their adopted homeland, that is, Germany. Two recent novels, however, take readers back to Turkey in the 1930s (and onward). Both German (of Turkish descent) writer Feridun Zaimoğlu's *Siebtürmeviertel (Yedikule; 2015)* and Turkish novelist Ayşe Kulin's *Kanadı Kırık Kuşlar (Broken-Winged Birds; 2016)* organize their works around refugees from Nazi Germany who find a new life and rekindled hope in Istanbul. Although the texts are profoundly different in scope, style, and authorial perspective, both novels depict the young Republic and Kemalist reforms. They also recall how thousands of Germans – especially academics – found employment in Turkish institutions and how, by virtue of their work, they became part of the modernization efforts. Each novel constitutes an 'episode' in this 'chapter' of Turkish history. Above all, however, read together (and against each other), the novels form a 'plot' that reveals, probes, and questions the very concept of modernity in terms of its goals, inherent tensions, challenges, and opportunities.

Key Words: Feridun Zaimoğlu, Ayşe Kulin, Literature of migration, novel, historical fiction

„NEUE WELTLITERATUR“ – KONZEPTIONELLE ÜBERLEGUNGEN UND EXEMPLARISCHE TEXTANALYSEN

Michael Hofmann

Der Beitrag entwickelt mit dem Blick auf aktuelle Perspektiven das Konzept einer „neuen Weltliteratur“ (im Dialog mit Ette und Sturm-Trigonakis). Dieses bezieht sich kritisch auf bekannte Konzepte der Weltliteratur bei Goethe und Auerbach, bemüht sich dabei aber um eine Überwindung der eurozentrischen Aspekte dieser Konzepte. Aktuelle Stichworte der „Neuen Weltliteratur“ sind Postkolonialismus, Migrationsliteratur und Mehrsprachigkeit. „Neue Weltliteratur“ ist im Kontext der Globalisierung und der Krisen und Traumata des 19. und 20. Jahrhunderts zu verstehen. Wir betonen die konstitutive Bedeutung des Dissenses und der subversiven Auseinandersetzung mit Machtstrukturen in den literarischen Modellen (Bhabha) sowie das spannungsvolle Nebeneinander des Gedächtnisses des Kolonialismus und des Gedächtnisses der Shoah (Rothberg). Vor diesem Hintergrund analysieren wir exemplarisch Salman Rushdies *Mitternachtskinder*, W. G. Sebalds *Austerlitz* und Mario Levis *Istanbul war ein Märchen*

Schlüsselwörter: Neue Weltliteratur, Postkolonialismus, Shoah, Trauma

LIFTING THE VEIL: VICTORIAN LADIES IN THE OTTOMAN EMPIRE

Elisabetta Marino

The increasing number of travelogues penned by professional women writers, reporting on their experience of Western Asia in the nineteenth and the early twentieth centuries (241 accounts over a period of only 90 years), bears witness to the significant invasion of this popular literary field on the part of British female travellers. The reasons for this growing trend are multiple and often contrasting and contradictory. First of all, since the secluded spaces of *harems* and *hammams* were positively forbidden to men but accessible even to foreign women, ladies could profitably offer their authoritative, first-hand experience to the impatient armchair travellers back home, eager to consume captivating Oriental tales resembling the *Arabian Nights*. Moreover, given the customary association between Asia and femininity, women authors were regarded as the most suitable to delve into the subject of Eastern life and customs. Consequently, their daring violation of the doctrine of the separate spheres (performed through the act of crossing spatial and behavioral boundaries as well as entering the publishing market) passed almost unnoticed, hidden behind the writers' reassuring connection with an enfeebled and submissive Orient. Nonetheless, many women also perceived travelling as a liberating experience, which enabled them to break free from the shackles of conventions, while acquiring both a personal and a literary voice. Hence, besides exhibiting a dazzling and alluring scenario crafted to meet the readers' expectations, travelogues, letters from abroad, and journals often turned into instruments of self-awareness or powerful tools to address supposedly unfeminine issues, namely religion, history, or political and financial affairs. Furthermore, travel narratives also recorded the writers' efforts to investigate major social concerns, such as poverty and the subjection of the so-called weaker sex.

By focusing on prominent accounts by distinguished women writers who travelled to the Ottoman Empire (in particular, to modern-day Turkey and Egypt) during the reign of Queen Victoria, this paper sets out to analyze the multi-faceted, often ambivalent and conflicting ways their encounters with Otherness articulated itself.

Keywords: Victorian lady travellers, Ottoman empire, Harem literature, cultural clash, stereotyping

PSİKOLOJİ BİLİMİNİN ÇOCUK EDEBİYATINDAKİ ÖNEMİ ÜZERİNE (TIMM VE MARGERY WILLIAMS ÖRNEĞİNDE)

Ali Osman Öztürk - Halime Yeşilyurt

Edebiyat ve psikoloji birbirinden ayrılamayan iki bilimsel alandır. Edebiyat duyu ve düşünceleri dile getirirken, psikoloji bunların arkasında yatan nedenleri araştırır. Böylelikle edebi eserlerdeki karakterlerin tutum ve davranışları bir bütün olarak gözlemlenerek eserde söylenmek istenen her şey daha iyi anlaşılır.

Bu çalışmada psikolog Abraham Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisinin son basamağı olan "kendini gerçekleştirme" kuramı, Uwe Tim'in *Piratenamsel (Korsan Kara Tavuk)* ve Margery Williams'ın *The Velveeten Rubbit (Kadife Tüyü Tavsan)* isimli eserlerindeki hayvan karakterler aracılığıyla karşılaştırmalı olarak psikoloji biliminin çocuk edebiyatında yeri ve önemi bağlamında ele alınacaktır.

Padde isimli karatavuk cinsi karakter Beo, ülkesi Srilanka'dan Almanya'ya getirilir ama geldiği yerde onu kimse tanımadığı için bu yeni ülkede herkes onu karga zanner. Padde bir yandan karga olmayıp özel bir tür olduğunu kanıtlamaya çalışırken diğer yandan da özgürlüğüne kavuşma mücadelesi verir. *Kadife Tüyü Tavsan* eserindeki cansız pelüş tavsan ise küçük bir oğlan çocuğunun sevgisi sayesinde sonunda canlanarak kendini gerçekleştirme peşindedir. Ormanda canlı tavsanları gören Kadife Tüyü Tavsan onlar gibi koşup zıplamak ve özgür olmak ister. Bir yandan arkadaşlarından uzaklaşmak isterken diğer yandan da sevilme ihtiyacı duyar, bu iki istek onu baskı altına sokar. Her iki eser de çocukların gerçekleri yetişkinlere göre daha iyi algılayabildiklerini ortaya koyarak yetişkinlerin dünyasına üstü kapalı bir eleştiri getirmektedir.

Anahtar Kelimeler: Psikoloji, çocuk edebiyatı, Maslow, ihtiyaçlar hiyerarşisi, kendini gerçekleştirme

ARAP İLE TÜRK ARASINDA ATASÖZLERİ: MUKAYESELİ İNCELEME

Abdalaziz Mohamed Awadallah

Şüpheye götürmeyecek bir şekilde ki, Karşılaştırmalı Edebiyatı, insani bilimler arasında nispi yeniliği olmasına rağmen, amacını yerine getirmeye ve en önemli hedeflerini sağlamaya için doğrudan doğruya bilfiil ciddi adımları

atmıştır. Başarmaya doğruya hedefini, sağlamaya başlamıştır. Atasözleri, bir milletin sosyal, kültürel ve dinî karakterini yansıtan bir ayna olmaları yönüyle birçok milletin edebiyatında önemli bir yer tutmaktadır. Atasözüne karşılık Türkçede ilk önce “sav” kelimesi kullanılmıştır. Aynı kelime “Dîvanü Lügâti’t-Türk”te “sav” olarak geçmektedir. Daha sonra Farsça veya Arapçanın tesiriyle, bu anlamda “mesel” kelimesi kullanılmıştır. Türk edebiyatında uzun süre kullanılan “mesel” kelimesi, ayrıca “darb-ı mesel, durûb-ı emsal” gibi terkipler şeklinde de istifade edilmiş ve Cumhuriyet döneminden itibaren atasözü, atalar sözü, gibi isimler kullanılmaya başlamıştır. Türk ve Arap edebiyatlarındaki bu alanda zenginlik kendini göstermiş, ve her iki dildeki bir çok atasözü - lafız yönünden uymasa da- mâna yönünden benzerlikler arz etmiştir. Mısırlı atasözlerinin bazisi özellikle günlük hayati ve toplumsal ile ilgili meseleler burada bulabiliriz. Mesela oğul dayısına ve kız halasına benzemez. Bu alanda da Türkler Komşu komşunun külüne muhtaçtır. Öylece durum ve haller bu yollarda yürüyor. Bu çalışmada, Arap ile Türk meselleri kısaca tanımlanarak Türk atasözleri anlamca neredeyse birebir uyan Arap atasözleri ele alınmış ve Türkçede ifadesini bulduğu atasözleriyle birlikte incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mesel, Mukayese, Atasözü, Arapça, Türkçe.

SADRI ERTEM’İN ÇIKRIKLAR DURUNCA ADLI ROMANINA METİNLERARASI BİR YAKLAŞIM

Abdurrahman Kolcu

Türk edebiyatında toplumcu gerçekçiliğin ilk temsilcilerinden biri olan Sadri Ertem, Çıkrıklar Durunca adlı romanında Osmanlı Devleti’nin sanayi ve teknoloji alanında geri kalması ve bunun geniş kitleler üzerinde doğurduğu ekonomik ve sosyal sorunları gözler önüne sermiştir. Ertem, bu eserinde Bolu ve civarında tiftik keçisi yününe dayalı dokuma tezgâhlarının, İngiltere’nin seri üretim fabrikalarının ürettiği iplikler karşısında ekonomik açıdan işlevsiz kalması sürecini, bir tarihçi olarak değil ancak bir romancı olarak kurgusal bir yaklaşımla ele almaktadır. Bu bildiriye, bu eserde anlatılanların tarihsel bilgilerle ne ölçüde örtüştüğü hususunun yanı sıra, yazarın eserini kaleme alırken örnek aldığı veya etkilendiği eser ya da eserlerin olup olmadığı konularına açıklık getirilmekte ve eser bu bağlamda metinlerarası ilişkiler açısından incelenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sadri Ertem, Çıkrıklar Durunca, Toplumcu Gerçekçilik, Sömürgecilik, Metinlerarasılık.

DANIEL KEHLMANN'IN „ŞÖHRET“ (RUHM) VE ITALO CALVINO'NUN „BİR KIŞ GECESİ EĞER BİR YOLCU“ ROMANLARINDA ÖZNEİNİN ÖLÜMÜ

Ahmet Cuma

Gelenekselden Postmodern duruma kadarki süreçte özne kavramı farklı anlam değerlerine sahip olmuştur. Felsefenin, estetiğin ve sanatın kıstası olarak edebiyat teorisinde belirleyici bir unsur olarak yerini almıştır ve postmodern edebiyatta farklı ir görüngü olarak karşımıza çıkmaktadır. Batı düşünce tarihinde Hümanizm akımıyla ortaya çıkan birey kavramı tarihsel süreç içerisinde önemini arttırarak gelişimini sürdürmüştür. Fakat postmodernizmde önemli bir kırılma yaşayan birey/bireysellik olgusu, özne kavramı ekseninde adeta reddedilmektedir. Kriz dönemi olarak da nitelenen geç modernizm döneminde ideolojik ve metafizik oluşumların inanılabilirliğine şüphe duyulmuş, buna bağlı olarak aydın, düşünür, yazar ve gazetecilere karşı eleştiriler artmıştır. Bundan dolayı geç modernizm döneminde doğruluk ve gerçeklik kavramlarını yönlendiren dil krizi, öznenin krizi, anlatmanın krizi ve ya genel olarak romanın krizinden sıkça bahsedilmiştir. Söz konusu bu krizler postmodernizmde gerçekliğin sonu olarak daha radikal bir biçimde karşımıza çıkmaktadır. Örneğin, öznenin krizi postmodern romanda öznenin ölümüne dönüşmüştür. Bu çalışmada geleneksel, modern ve postmodern edebiyatlardaki özne kavramı kuramsal düzlemde irdelendikten sonra postmodern romanların incelenmesi için bir izlek olarak belirlenecek ve Daniel Kehlmann'ın “Şöhret” (Ruhm) ile Italo Calvino'nun “Bir Kış Gecesi Eğer Bir Yolcu” romanlarında karşılaştırmalı olarak uygulanacaktır. Postmodern nitelikte olan Kehlmann ve Calvino'nun söz konusu romanları biçim, kurgu ve yapı bakımından birçok benzerlik göstermektedir. Her iki roman çoğulcul yöntem kullanılarak “öznenin ölümü” izleği bağlamında benzerlik ve farklılıklar bakımından mukayeseli olarak tahlil edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Kehlmann, Calvino, Öznenin Ölümü, Postmodern Edebiyat

BATI EDEBİYATI VE YAHUDİLER

Ahmet Kayıntı

Batı dünyasında Müslümanların imgesi ile ilgili oldukça fazla çalışma yapılmasına karşın, Yahudilerin Batı kültürü ve edebiyatındaki konumu ve imgesi hakkındaki çalışmaların bu denli yoğun olmadığı dikkat çekmektedir.

Dolayısıyla Yahudilerin Batı'da algılanma biçiminin mahiyeti, Müslümanlarla olan ilişkilerinin karşılaştırmalı bir çalışma neticesinde daha iyi anlaşılacaktır. Bu tebliğde Batı'da Yahudi kimliğine ilişkin algının incelenmesi ile Batı'nın, Müslümanlar ve İslam ile kadim bir geçmişe uzanan probleminin Yahudi dini ve kimliği ile ne ölçüde ortak bir paydaya sahip olduğu anlaşılma-ya çalışılacaktır. Diğer yandan Batı'nın Müslüman kimliğine olan yaklaşımının özel bir durum ve ilişki biçimi mi yoksa genel bir yabancı düşmanlığının bir sonucu olup olmadığı tartışılacaktır. İnceleme, Batı edebiyatından seçilen üç eser üzerinden ortaya konacaktır: Bunlar; İngiliz edebiyatından George Eliot'un Daniel Deronda'sı, İngiliz/İrlanda edebiyatından James Joyce'un Ulysses'i ve Fransız edebiyatından Marcel Proust'un Geçmiş Zamanın Peşinde adlı eseri olacaktır. George Eliot, Daniel Deronda'da Siyonizmin ilk örneklerini sunarken, Joyce Ulysses'te müstehzi bir Yahudi portresi çizer. Marcel Proust ise Yahudileri Avrupa'nın ön yargılarında ve zihinsel arka planında oluşturulan bir Yahudi kimliği ile yansıtmaya çalışır. Çalışmada ortaya koymaya çalıştığımız bir başka husus da, Batı'nın Yahudilere yönelik tutumlarını, en yalın ifadesiyle, toplumun ve kültürün bir aynası olan edebiyat eserlerine yansıma biçimlerinden hareketle Batı'nın, Yahudiler konusunda sergiledikleri tutumun samimiyet derecesini test etmektir.

Anahtar Kelimeler: Batı, Yahudi İmajı, Avrupa, George Eliot, James Joyce, Marcel Proust

ÖZKER YAŞIN'IN ROMANLARINDA KIBRIS'TAKİ ÖTEKİLER: RUM-YUNAN, İNGİLİZ VE ERMENİLER

Ahmet Üngüder

Kıbrıs Adası'nda yetişmiş ve çağdaş Türk edebiyatı yazarları arasına katılmış en önemli isim Özker Yaşın'dır. Kıbrıs'taki Türk varoluş mücadelesini onun romanlarında okumak mümkündür. Kıbrıs Türk edebiyatında, roman diğer edebî türlere göre daha yenidir. Kıbrıs Türk romanının bir özelliği de Kıbrıs Türk tarihini aydınlatan, anlatan bir çeşit belgeli roman olmasıdır. Kıbrıs Adası'nda Türklerle birlikte adayı paylaşan, bir arada veya karşı karşıya yaşayan ulus imgeleri, Rum-Yunan, İngiliz ve Ermenilerden oluşur. "Her dönem kendi edebiyatını yapar" prensibine uygun olarak, 1955-1974 yılları arasında Rumlara karşı verilen Kıbrıs Türk Varoluş Mücadelesi de doğal olarak, hem adı geçen tarihlerde, hem de ilerleyen evrelerde milliyetçi, hamasi ve bir o kadar da realist bir roman yolunu açar. Özker Yaşın'ın romanlarında, adadaki Rum-Yunan ikilisine, sömürgeci İngilizlere ve komşu

Ermenilere yönelik bir imaj şekillenir. Bu bildiride Özker Yaşın'ın romanlarında, Kıbrıs Adası'nı Türklerle paylaşan ötekilere bakış tarzı, bu bakış tarzını etkileyen unsurlar ve öteki imgeleri üzerindeki sıfatlar, oluşum sebepleri okunup, çözülmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kıbrıs Türk Edebiyatı, Özker Yaşın, imge, Rum-Yunan, İngiliz-Ermeni

MADLEN VE MARDİN: PROUST VE MUNGAN'DA GEÇMİŞ ZAMANIN AĞIRLIĞI VE ANLATIMI

Ahmet Yılmaz

Zaman ve anlatı arasındaki yakın bağı ortaya koymaya çalışan yazın araştırmalarında mimesisin farklı aşamalarından söz edilir. Mimesis, yani yansıtma veya gösterme kurgusal zamansal deneyim sorununu gündeme taşır. Anlatımın zamanı göstermenin ve yeniden yaşamanın / yaşatmanın en önemli aracı olduğu göz önüne alındığında, Proust'un Geçmiş Zaman Peşinde adlı yapıtında ve Mungan'ın Paranın Cinleri ve Harita Metot Defteri adlı yapıtlarında peşinde oldukları esas şeyin geçmişi yeniden kurmak olduğu fark edilir. Her iki yazar böylece deneyimlerinin zamansallığından hareketle, insanlığın zamansallığına ulaşırlar ve okuru zaman ile zor bir sınavla karşı karşıya bırakırlar. Bu sınav yoluyla okura bireysel bir yeniden kurma fırsatı da verirler. Zaman algısı, işlevi ve anlatımı konusunda her iki yazarın, belleğin kurgulayıcı işlevinin ötesine geçerek köklü yapısal değişimlere uzandıklarını görmekteyiz. Her iki yazar geçmişlerini yeniden kurarak kendi öznel ve özel anlatılarını anlatmakla kalmayıp, geçmiş zamana yeni bir boyut ve anlam katarlar. Bu bağlamda Proust, tamamen zamana yaslanır, yolculuğuna basit bir madlen imgesinden başlar ve istemsiz bellek üzerinden giderek geçmişi yeni biçimiyle yeniden bulur ve yaşar. Mungan'ın geçmişe yolculuğu ise Mardin'den başlar ve çok sayıda ikincil mekana uzanır. Proust'un tersine Mungan'ın bu yolculuğu daha çok sağaltım amaçlıdır; açıklama ve adalet gereksiniminden beslenir, içtenlikli bir sırdaşlıkla donanır, derin bir iç hesaplaşmaya varır.

Biz bu bildiride her iki yazardaki anlatımsal zamanın yapısal özellikleri ve bu özelliklerdeki derin değişimler üzerinde durmaya çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: Proust, Mungan, zaman, geçmiş, yeniden kurmak

MULTICULTURALİSM İN ZADİE SMİTH'S AND FERİDUN ZAIMOGLU'S NOVELS

Ajda Baştan

Multiculturalism is the conjunction of different societies, where culture incorporates social, religious, or racial gatherings and is showed in standard practices, social suspicions and qualities, examples of reasoning, and open styles. Thus, multiculturalism is the wonder of different gatherings of societies existing inside one society, to a great extent because of the landing of foreigner networks, or the acknowledgment and promotion of this marvel. On the other hand, multicultural literature builds up the relationship among individuals from several ethnic backgrounds. The reader of a multicultural work can make or discover a better connection among different cultures within a society. In this context, Jamaican-British Zadie Smith and Turkish-German Feridun Zaimoglu share and reflect their multicultural experiences within a dominant culture in their novels. For each of these authors, Great Britain and Germany offer multicultural spaces for residents living in the mentioned countries. Therefore, this study focuses on the comparison of two contemporary novelists Zadie Smith and Feridun Zaimoglu who still produce their multicultural works throughout the 21st Century.

Anahtar Kelimeler: Feridun Zaimoglu, Multiculturalism, Zadie Smith

LATİFE TEKİN'İN "SEVGİLİ ARSIZ ÖLÜM" VE BERTOLT BRECHT'İN "CESARET ANA VE ÇOCUKLARI" ESERLERİNDE MADDE EGEMENLİĞİ ALTINDA EZİLEN ANNE KUTSALLIĞI

Ali Baykan

20. yüzyılda teknolojik gelişmeler dünyayı ve yaşamı her yönden değişime uğratarak kapitalizmin güçlenmesi, olağan üstü sosyo-ekonomik değişimler, emperyalist işgaller ve kitlesele savaşlar dünya düzenini değiştirmiş, madde egemenliği ele geçirerek, insancılık, sevgi, yardımseverlik, acıma, uyum, denge gibi özellikleri, yani insanı kendi gücünün yönlendiriciliğine almıştır. Değişime direnemeyen birey, doğadan koparak betonlaşmış şehirlerde maddeleşen değerlere ayak uydurmaya başlamış, çevresiyle ve kendisiyle yabancılaşmıştır. Postmodern yazar Tekin'in romanında köyden kente göç eden ailesini modern yaşamının acımasızlığından ortaya çıkmış güçlülere karşı

“Anne Atiye”nin mücadelesini konu alır. Büyük şehirde ailenin modern yaşamın dışında ve kenar semtlerde tutunma mücadeleleri bilindik, dışardan veya tepeden gerçekçi roman anlayışı ile değil, bu sorunları yaşamış birisi olarak, onları içselleştirerek gerçek ve gerçeküstünü aynı algı ile aktarmıştır. Epik Tiyatro’nun kurucusu Bertolt Brecht’in çağın insanın yabancılaşmasını tiyatroya “Yabancılaştırma Efektini” tekniğini getirerek Aristoteles tiyatrosuna karşı bir yenilik getirmiştir. Cesaret Ana ve Çocuklarında, toplumun küçük bir bireyi olan, çocuklarını koruma adına ahlaki, dini, hukuki olmayan işleri yapan Anne Caurage’nin savaştan karlı çıkma çabası Büyülü Gerçekçilik tekniği ile hikayeleştirilir. Savaşın sürmesi için elinden geleni yapar ancak, üç çocuğunu da savaşa kurban verir. Okuyucunun ders çıkarmasını amaçlayan Epik tiyatro özelliğine sahip eserden; felaketler hiçbir zaman öğretici olmamıştır, toplumdaki alt sınıf insanları üst sınıf insanların ekmeğini yiyememiştir öğretisi çıkartılabilir. Karşılaştırmalı ve Metne Bağlı yöntemlerle incelenerek annelerin madde egemenliği karşısındaki yenilgileri Türk ve Alman kültür özellikleri de dikkate alınarak karşılaştırmalı olarak incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Brecht, Latife Tekin, Epik Tiyatro, Büyülü Gerçekçilik, Türk Alman Edebiyatı

FANTASTİK VE NARATİF KURGULAMADA ŞAHMERAN’IN İZLERİ. OĞUZ TANSEL VE IGNACZ KUNOS MASALLARINA KARŞILAŞTIRMALI BAKIŞ

Ali Osman Öztürk - Meral Ozan

Arap, Türk ve Fars anlatı dairesinde yaygın olan efsanevi Şahmeran hikayesi Türk masal dünyasını da etkisi altına almıştır. Gerek halk masallarında gerekse fantastik kurgulama olarak adlandırılan sanat masallarında Şahmeran hikâyesinin izlerine fazlasıyla rastlamak mümkündür. Öztürk’ün (2017) “Oğuz Tansel Masallarının Derin Kökleri Üzerine Bir Örnek Mavi Gelin Masalı” başlıklı makalesi söz konusu durumu açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Bu tespitten hareketle bildirinin konusu masal ustası Oğuz Tansel’in “Mavi Gelin” (1943-45) adlı masalı ile Macar Turkolog Ignacz Kunos’un derlediği T 16 kodlu “Çoban’ın Oğlu” (Török nepmesek 1887; Ocaktan Gelen Haber 2018) adlı masal metinlerinin Selami Münir Yurdatapan’ın kaleme aldığı “Şahmeran Hikâyesi” (1970) ile karşılaştırılmasıdır. Çalışma epizot karşılaştırması, motif analizi, karakter tipolojisi ve mekân incelemesi olmak üzere dört temel üzerine kurulmuştur. Bahsi geçen metinlerde Türk mitik tefekkürün izleri ile realist çizgilerin bir arada kullanılması ve söz konusu unsurların çocuk dünyasına

uyarlanması oldukça dikkat çeken unsurlardandır. Bu nedenle mitsel elementlerin işlevsel dokusunun filtrelenmesi, çerçeve ile iç hikâyelerin işlevsel bütünlüğü açısından dış ve iç dinamiklerin ortaya konulması analitik değerlendirilmede ele alınacak başlıca konulardır. İncelemede özellikle karşılaştırmaya dayalı metin merkezli yapı tahlil yöntemi esas alınmıştır. Bu bağlamda Propp metodunun yanı sıra Marzloph'un masal ansiklopedisi ile Eberhard ve Boratav'ın tip katalogundaki bulgulardan da faydalanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Şahmeran, Mavi Gelin, Oğuz Tansel, Ignacz Kunos, Masal Dünyası, Mitik Tefekkür

ASSİMILATION DES EMPRUNTS ROMANS EN TURC

Alla Serdiuk

Notre recherche est consacré aux problèmes de l'interférence de la langue turque et des langues romanes. L'influence de ces dernières, surtout du français, sur le turc est bien connu. L'objectif de notre recherche consiste à l'étude de l'influence des langues romanes au turc. La source de notre recherche est le roman d'Ali Sabahattin «Kürk Mantolu Madonna» («La Madone en manteau de fourrure»), c'est pourquoi dans notre rapport il est nécessaire de tenir compte des particularités du style de cet écrivain. On a choisi plus de 1000 contextes contenant les emprunts romans. L'analyse nous a permis de montrer les tendances les plus typiques dans l'incorporation des éléments romans de la langue turque. Quant à la phonétique, on peut constater, que le turc transmet assez nettement la prononciation des emprunts. Un facteur important qui contribuait à ce processus était, sans aucun doute, la latinisation du turc. En ce qui concerne la grammaire, il y a deux dispositions dans la langue de Sabahattin. Premièrement, ce sont les emprunts sans aucuns changements grammaticaux. Deuxièmement, ce sont les mots qui ont subi la substitution morphologique. C'est, avant tout, la combinaison d'un mot étranger avec les affixes turcs. Cette deuxième tendance est plus marquante pour le style d'Ali Sabahattin. Comme conclusion, on peut noter, les emprunts romans gardent leurs positions fortes dans la langue turque en général et dans la langue individuelle de l'auteur.

Les mots- clés: L'emprunt, l'assimilation, l'interférence, le turc, les langues romanes

THE CHALLENGE OF LANGUAGE POETRY: THE BIRTH OF A NEW POETICS

Arsev Aysen Arslanoğlu Yıldırım

L=A=N=G=U=A=G=E poetry, emerged in the late 1960s and early 1970s under its different names such as Language Poetry, Language Poetries, Language Writing, Language-Centered Writing as a response towards mainstream poetry. L=A=N=G=U=A=G=E poets were involved in the extension of the aesthetic and political radicalism in order to create innovative works. In the United States, Language poetry has been defined as non-referential poetry or as textual poetry which has flourished as a critique of expressivism and as reaction to workshop poetry in creative writing departments throughout the country. As Language poets tried to bring a paradigm shift in American poetry, they attempted drawing the reader's attention to the uses of language and its effect on the creation of meaning. In this paper, it will be focused on the works of Charles Bernstein and Bruce Andrews to analyze how language poets deconstruct the usual poetic patterns and create a new poetics.

Keywords: The Challenge of Language Poetry: The Birth of a New Poetics

GUSTAVE FLAUBERT'İN *MADAM BOVARY* ADLI ROMANININ MEHMET RAUF'UN *EYLÜL* ADLI ROMANINA YANSIMALARI

Arzu Özyön

İnsan doğası gereği toplumsal bir varlıktır. Bu da içinde yaşadığı toplumun bir parçası olarak onun, en basit ifadeyle açlık ve susuzluk gibi temel ihtiyaçları için bile olsa diğer insanlarla iletişim ve etkileşim halinde olmasını gerektirir. Dolayısıyla çevresinde gördüğü insanların yaşam tarzı, giyinişi ve konuşma tarzı gibi birçok unsurun etkisine açık hale gelir. Daha derinlemesine ve edebiyat eksenli düşünüldüğünde şairler ve yazarlar da gerek kendi uluslarının şair ve yazarlarından gerekse farklı ulusların edebî kişiliklerinden etkilenip esinlenebilirler. Elbette etkileşim için gerekli ortamın sağlanması ya da bazı araçların bulunması gerekir. Burada da karşımıza, çeviri, uluslararası sempozyum ve geziler, göç gibi etmenler çıkmaktadır. Sayılan etmenler, farklı ulusların edebiyatçıları arasında iletişim sağlamakta ve zaman zaman yazarlar birbirlerinin eserlerinden etkilenmektedir. Bu çalışmada farklı ulusların edebiyatları arasındaki etkileşim ve çeviri eserlerin edebiyatlar arası etkileşimdeki önemi

üzerinde durulacaktır. Türk edebiyatı bağlamında ele alındığında, Türk edebiyatı üzerindeki Fransız edebiyatı etkisi bilindiği üzere ilk olarak Tanzimat Dönemi'nde başlamış, sonraları Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel'in teşviki ile Fransızca klasiklerin Türkçeye çevrilmesi ile devam etmiştir. Batı edebiyatının etkilerini Servet-i Fünun yazarlarının eserlerinde de görmek mümkündür. Bu yazarlar arasında Eylül romanı ile Mehmet Rauf da yer almaktadır. Yazarın, Fransız yazar Gustave Flaubert'in hayranı olduğu ve onun birçok eserini Türkçe çevirilerinden okuduğu bilinmektedir. Dolayısıyla çalışmanın amacı, Mehmet Rauf'un Eylül adlı romanında Gustave Flaubert'in Madam Bovary'sinin yansımalarının izini sürmektir. Böylece çeviri eserlerin farklı ulusların edebî şahsiyetleri ve dolayısıyla edebî eserleri arasında etkileşim sağlamak konusunda ne denli önemli bir role sahip olduğu da ortaya konmuş olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Gustave Flaubert, Madam Bovary, Mehmet Rauf, Eylül, Etkileşim

KÜRT VE TÜRK EDEBİYATLARINDA FALLİK BİR DÖNÜŞÜM METAFORU OLARAK "KUYU"

Ayhan Tek

Doğu ve Batı'nın düşünce dünyası ve inanç kültürlerinde kardeşleri tarafından kuyuya atılan Yusuf peygamberin hikâyesi semavi kitaplar dışında edebî metinleri de etkilemiştir. Başta Kıssa-yı Yusuf ve Bin Bir Gece Masalları olmak üzere, pek çok klasik ve modern metinde "kuyu" metaforu karşımıza çıkmaktadır. Özellikle derinlik, karanlık ve dış dünya ile iletişimin kesildiği, adeta bir terbiye, arınma ve inziva mekânı olarak klasik metinlerde beliren bu metafor; modern metinlerde de yazarın iç dünyası, düşüncelerinin derinliği, yetiştiği toplumun hafızasını yansıtmaktadır. Kuyu imgesi, kimi metinlerde Lacan'cı psikanalist kuramın önemli bir kavramı olan fallus'u da imlemektedir. Bu arka plan bağlamında, Kürt roman yazarı Mehmet Uzun'un Bîra Qederê ("Kader Kuyusu") romanındaki kuyu metaforu ile Türk yazınının önemli metinlerinden Orhan Pamuk'un Kırmızı Saçlı Kadın, Hilmi Yavuz'un Üç Anlatı'sındaki "Kuyu" ve Murathan Mungan'ın Cenk Hikâyeleri eserindeki "Şahmeran'ın Bacakları" anlatısındaki "kuyu"lar birer metafor olarak bu çalışmada karşılaştırılacaktır. Aynı zamanda kuyu masalları olarak da alınabilecek bu metinlerde Ortadoğu edebiyatlarının kuyu metaforları etrafındaki karşılaşmalar görülmüş olacaktır. Özellikle Mehmet Uzun'un Bîra Qederê romanında Kürtlerin kültürel miraslarını ve yazarın o mirastan yararlanarak "yazarlık suyu"nu çektiği "kuyu"yu bir kaynağa dönüştürüp roman kahramanın doğum ve ölümünü de bir mekân ola-

rak kuyu'ya bağlaması dikkat çekicidir. Diğer taraftan, metinlerarasılık'ın da imkânları dahilinde, ismi geçen metinlerin oluşturduğu kültürel uzamın Lacan'cı bir okumaya tabi tutulması amaçlanacaktır. Bunun sonucunda da kuyu metaforunun, yazar'ın iç dünyası ve yazarlık motivasyonuna katkısı bağlamında ne gibi çağrışımlar meydana çıkardığı tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: kuyu, Lacan, metinlerarasılık, karşılaştırmalı edebiyat, falus, Kürt ve Türk edebiyatları

GELENEKSELDEN MODERNE RUS ROMANINDA KADIN TIPLERİ: LİZA, TATYANA VE VERA

Ayla Kaşoğlu

Pek çok toplumda olduğu gibi Rus toplumunda da yüzyıllar içerisinde kadına olan bakış açısının, konumunun ve bizzat kadının kendisinin büyük değişimler geçirdiği aşıkardır. Rusya'da IX. yüzyılın sonunda Ortodoksluğun kabulüyle Bizans kültürünün etkisi altında erkek üstünlüğü düşüncesi benimsenmiş ve yüzyıllar boyunca devam etmiştir. Hatta XVI. yüzyılda Rahip Silvestr tarafından yazılmış olan ve aile fertlerinin uyması gereken kuralları içeren, Ev Düzeni (Domostroy) başlıklı kitabın üçüncü bölümünde kadınların görev ve davranışları, çocuk eğitimi, evin idare edilmesi gibi konularda açıklamalar yapılmış, kadının tamamen erkeğine bağlı, onun sorumluluğu ve emrinde olduğu ifade edilmiştir. XIX. yüzyılda ise Rus kadını, yüzyılı etkileyen kültürel ve bilimsel gelişim süreci ile birlikte aile, toplum ve devlet önünde daha fazla hak ve özgürlükler, çalışma olanakları, eğitim alabilme gibi mücadeleler içine girmiştir. XIX. yüzyıldan XX. yüzyıla gelindiğinde tarihi olaylarla birlikte Rus kadınının toplumsal konumunun değiştiği gözlemlenir. Tüm bu değişimler özellikle XVIII. yüzyılın ikinci yarısından başlayarak XX. yüzyıla kadar geçen süreçte Rus edebiyatında da belirgin bir şekilde yansımaları bulur. 18.yüzyılın ikinci yarısında N. Karamzin'in Zavallı Liza (Бедная Лиза)'sındaki Liza, 19. yüzyılın ilk yarısında A. Puşkin'in ünlü eseri Yevgeniy Onegin (Евгений Онегин)'deki Tatyana ve aynı yüzyılın ikinci yarısında N. Çernışevski'nin Ne Yapmalı? (Что делать) eserindeki Vera Pavlovna karakterleri dönemlerinin ideal Rus kadın tipleri olarak çizilmiş ve diğer yazarların benzer karakterler ortaya koymalarına esin kaynağı olmuşlardır. Bu bildiride geleneksellikten modernliğe uzanan çizgide Rusya'daki kadın anlayışı ve algısının değişimi söz konusu eserlerden hareket edilerek ortaya konulması ve resmedilen ideal kadın tipleri-Liza, Tatyana ve Vera- arasındaki benzerlik ve ayrılıkların tespit edilmesi hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler Rusya, kadın, toplum, değişim, algı

NAZLI ERAY'IN ORPHÉE'SİNDE BİR MITİN YENİDEN KURGULANIŞI: MODERN ZAMANA SÜRÜLMÜŞ BİR GÖLGENİN ARAYIŞI

Ayşe Nur Özdemir

Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı'nın önemli isimlerinden birisi olan Nazlı Eray'ın eserlerinde hayal gücünün tetiklediği büyümlü evrenlere sıklıkla rastlanır. Yazar 1976 yılında yayımladığı ilk hikâyeye kitabı Ah Bayım Ah'da kullandığı fantastik unsurlardan beslenen üslubu ile Türk edebiyatında yeni bir ufuk açar. Art arda yayımladığı eserleriyle günümüz edebiyatında önemli bir yer edinen yazarın özgünlüğü, eserlerinde beliren fantastik öğelerden ve gerçekliği dönüştürme biçiminden gelir. Yazarın 1983 yılında yayımladığı ve ölüm teması etrafında yazdığı Orphée isimli romanında da gerçek ile düşün sınırları birbirine karışır, fantastik bir evren tasarlanır. Ölümden kaçmak için sevgilisi Orphée'yi aramak üzere yola çıkan Euridice'nin maceralarını ele alan roman, postmodernizmin yöntem ve özelliklerinden yoğun şekilde faydalanmıştır. Biri arkaik diğeri modern iki metni kesiştiren bir mitin dönüştürülerek yeni bir biçim ve içerikle sunulması bu romanda rastlanan postmodern bir görünümüdür. İkincisi, Orphée mitinin modern bir uyarlaması olan bu metinde, kurgu ve kişiler bağlamında metinlerarasılık uygulamalarının birçok örneği mevcuttur. Bilindiği üzere bu mitte, Orphée sevgilisi Eurydice'nin ardından ölümler diyarına iner ve onun sevgilisini oradan çıkarma çabası trajik bir şekilde sonuçlanır. Eray'sa, mitin kurgusunu ve kişilerini tersine çevirerek kendi anlatısına bir çerçeve yapmıştır. Artık arayış içinde olan Eurydice'dir. Bunun yanı sıra mitin birçok bileşeni ve belirgin motifi Eray'ın anlatısında hem yapısal hem de içerik boyutuyla işlev üstlenmiştir. Bu çalışmada bu işlevler metinlerarasılık kuramı ve uygulamaları açısından incelenecektir.

Anahtar Kelimeler Nazlı Eray, Orphée, mit, metinlerarasılık, postmodernizm

ANNA FRANK'IN EVİ VE MÜZESİ İLE YAŞAM SEMIYOTİĞİNİN TEZAHÜRLERİ

Ayşegül Aycan Solaker

Derrida, dünyanın okunması gereken bir metin olduğunu söyleyerek zamanı metnin içinde tutmakta, dolayısıyla unutma ve hatırlama ile irtibatlı bir belleğin varlığına işaret etmektedir. Söz konusu bellekte ise herkesin kendine ait bir hikâyesi yer almaktadır. Bu bağlamda zamanın zamansızlıkla konuşlan-

dığı ve kolektif bellekte bireysel bir hikâyenin anımsama göstergesi olarak gündelik hayatta kendine yer bulduğu Anna Frank Evi ve Müzesi, hem yaşamın hem de tarihin okunmasına olanak sağlayan mekânlardan biridir.

Çalışmanın amacı, Anna Frank Evi ve Müzesi üzerinden Edmund Husserl ve Roland Barthes'e referansla yaşamın semiyotiğine dair düşüncülerin ortaya konulmasıdır. Ayrıca Anna Frank'ın yazmış olduğu Hatıra Defteri'nin söz konusu mekânı yönelimselliğin nesnesi durumuna getirmesi nedeniyle, kitapta yer alan söylemlerin analizi de yapılacaktır. Böylelikle bir yandan söylemlerin muğlaklığı giderilirken, diğer yandan hakikatin temsilleri ile yaşamın göstergebilimsel tezahürlerine dikkat çekilecektir.

Anahtar Kelimeler: Anna Frank, Anna Frank Evi ve Müzesi, Edmund Husserl, Roland Barthes, Yaşamın Semiyotiği

ELFRIEDE JELINEK'İN "PIYANİST" ADLI ESERİNDEKİ SEMBOİK ŞİDDETİN GÖSTERGEBİLİMSEL MEKÂNLARI

Ayşegül Aycan Solaker - Gülşah Kıran Elkoca

Hemen hemen her kültürde kadının dünyaya dair tecrübe zemini acı hikâyelerle doludur. Çoğu zaman kolektif beklentilerin yol açmış olduğu söz konusu hikâyeler kadında belli yatkınlıklar yaratmaktadır. Dolayısıyla kadın, Bourdieu üzerinden bir okuma ile yer aldığı habitusta, kültürel eklemler ve yatkınlıklar ile kadının sınırlarını belirleyen bir sabitliği içselleştirmeleri beklenmektedir. Gözle görülmeyen fakat göz ardı da edilemeyen sembolik şiddet ise söz konusu habitusta yerini almaktadır. Gözle görülmeyen bu şiddet türü, yer aldığı bağlamda nesnelere görünür hale gelmektedir. Dolayısıyla sembolik şiddetin göstergebilimsel mekânlarını gündelik hayatta ve hayatın yansımaları veya kurgusu olan edebiyatta görmek mümkündür.

Çalışmanın amacı, Elfriede Jelinek'in Piyaniist adlı eserinin içerik çözümlemesi ile eserde yer alan beden, oda, dolap ve televizyon gibi mekânları ve nesnelere Pierre Bourdieu'ya referansla sembolik şiddet ve göstergebilim üzerinden okumaktır.

Anahtar Kelimeler: Elfriede Jelinek, göstergebilimsel mekân, Pierre Bourdieu, sembolik şiddet, tahakküm

ANA ÇALIŞMALARLA GİDEN YOLDA ARA ÇALIŞMALARIN ÖNEMİ ÇERÇEVESİNDE 1950 SONRASI BATI EDEBİYATINDA YENİ YAKLAŞIMLAR VE EDEBİYAT KURAMLARIN TÜRKÇEYE VE TÜRK EDEBİYATINA KAZANIM PROBLEMLERİ

Aytaç Ören

Büyük çalışmaların temelinde bu çalışmalara malzeme sağlayacak, çalışmayı besleyip büyütecek ve sorunu irdeleyip çözüm bulacak verimli bir hareket alanı olmalıdır. Bu verimli hareket alanını yapılan ara çalışmalar oluşturur. Bu ara çalışmalardan birisi de kendi ülkemiz açısından 1950 sonrası Batı edebiyatındaki yeni yönelimler ve akademinin tartışmaya açtığı edebi kuramların karşılık bulması yönünde yürütülen çalışmalardır ve özellikle karşılaştırmalı edebiyatın ham maddesi olan bu çalışmaların eksik kaldığı görülmektedir. Hala Türk edebiyatının düşünce dünyasına ve pratik uygulama sahasına kazandıracak önemli ara çalışmaların az ve yapılanların Türkçeleştirilmesinde ise sorun yaşanmaktadır. Ortak bir çalışma alanı çerçevesinde farklı disiplinlerle beraber çalışmaların yürütülebilmesi, çeviri alanında Türkçeye kazandırılacak metinlerin önem önceliklerinin olmaması, çevirmenlerin Türkçeye hakimiyetlerindeki eksiklikler ve ilgili eserlerin Türk dili ve edebiyatı alan çalışanları tarafından gerekli ilgiyi görmemesi ara çalışmaların ana çalışmalara dönememesindeki temel sorunlardır. Türkçenin zenginleşebilmesi ve ara çalışmalarla dile kazandırılan metinlerin değerini bulabilmesi için ara çalışmaların daha titizlikle ve daha geniş kapsamlı ortak çalışmalarla yürütülmesi gerekmektedir. Metinlerin edebiyat dünyamızı zenginleştirebilecek bir rol oynaması için özellikle Türk dili ve edebiyatı alanında çalışma yapanların, küresel gelişmelerin takip ve buradaki içselleştirme sorununu çözme gayretini sarf etmeleri gerekmektedir. Bu bağlamda 1950 sonrası Batı edebiyatında yürütülen kuram çalışmaları ve bu çalışmaların merkezindeki kavramlar Türkçeye kazanım çabalarının kısır kalışına buna örnek verilebilir. Ara çalışmaların değerlendirilebilmesinin önündeki ilk ve en önemli faktörün de bu metinlerin edebi düşünce dünyamızda tutunacak bir yer bulamaması yatmaktadır. Çünkü düşünce dünyamızda bu çalışmalara nedeni her ne ise olması gerekli ihtiyaç hissedilmemekte ve uğraşanlar ve yapılan çalışmalar bireysel boyutta kalmaktadır. Özellikle son on yıllar içindeki bu edebi yönelimlerin bizdeki çalışmalara fayda sağlayabilmesi ve kendi çalışmalarımızla birleştirilebilmesi için ara çalışmaların önem ve pozisyonuna dikkat çekerek ana çalışmalara bu kanal akışı açılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Ana Çalışmalar, Ara Çalışmalar, Türk edebiyatı, Batı Edebiyatı, Edebi Yaklaşımlar, Edebi Kuramlar

DAS GENDERMOTIV IN AUSGEWÄHLTEN WERKEN VON SALIHA SCHEINHARDT

Aziz Can Güç - Ayşegül Aycan Solaker

Fast in jedem Zeitalter wurde die Frau in bestimmte Geschlechtsfugen gedrängt, was zur Folge hatte, dass die Frau mit dem Versuch sich aus diesen Fugen zu befreien moralisch, ethisch und sozial diskriminiert und bestimmten Diskursen ausgesetzt wurde. Trotz der Tatsache, dass die Beteiligung von Frauen an der Öffentlichkeit im Hinblick auf das Frauenrecht wichtig ist; im privaten Leben der Frauen schafft das Eindringen oder Marginalisierung der Frauen in eine überlegene männliche Dominanz den Apparat, der die Grenzen bestimmt, aber nicht gesehen wird oder nicht gesehen werden kann. Daher ist es nicht falsch zu sagen, dass die Gesellschaft über Frauen und Frauen geprägt ist. Sie leben unter der verfügbaren patriarchalischen Dominanzgesellschaft, die sie formen. Saliha Scheinhardts Werke sind umschlungen von diesen Diskursen und sind somit fast auf jeder Seite vorzutreffen. Diese Arbeit bedient sich an den Romanen *Drei Zypressen und Frauen, die sterben*, ohne daß sie gelebt hätten. Die ausgewählten Passagen werden nach der hermeneutischen Methode analysiert. In den Werken verbindet die Frauen einzig und allein der Fakt, dass sie alle Türkinnen in der Fremde sind. Die Probleme scheinen zwar, oberflächlich betrachtet, sich ähnlich zu sein, jedoch sind die Handlungen vier verschiedene und somit auch vier verschiedene Perspektiven aus dem Leben vier verschiedener Frauen.

Schlüsselwörter: Saliha Scheinhardt, Gendermotiv, Diskriminierung, Patriarchalismus

DAS DEUSCHTUM IN DER TÜRKEI. ABHANDLUNG DER KAUKASISCHEN POST ÜBER DAS DEUSCHTUM IN DER TÜRKEI

Aziz Can Güç

In diesem Vortrag wird das Augenmerk auf die deutsch-türkischen Beziehungen gerichtet. Mit Hilfe der wöchentlich erschienenen *Kaukasischen Post* wird versucht ein Bild der in der Türkei lebenden Deutschen zu erstellen. Die *Kaukasische Post* ist das einzige und wichtigste Indiz dieser Recherche, die auf vielfältiger Weise ein Bild derer liefert, die seit dem Freundschafts-, Handels- und Schifffahrtsvertrag der Hansastädte von 1839 im Osmanischen Reich

leben. Mit der Ankunft der Deutschen in der Türkei wurde der Name Allemania immer bekannter und rückte die ehemalige Bezeichnung „Frenks“ in den Hintergrund. Die sich in dem Berliner Kongress geltend machende orientalische Politik des Deutschen Reiches erweckte das Interesse des Sultans und der türkischen Bevölkerung für Deutschland. Mit dem Entschluss des Kaisers in Bezug auf die Reformierung der Verwaltung, des Heeres sowie des Gesundheitswesens in der Türkei werden im Jahre 1880 Beamte, Offiziere und Ärzte aus Deutschland in die Türkei entsandt. Zusammen mit diesen Reformen und einer jahrelangen Entsendung türkischer Offiziere und Studenten nach Deutschland haben sich die gegenseitigen Beziehungen immer freundschaftlicher gestaltet und befestigt. Die Analyse der Zeitungsartikel ist nicht simpel, da sie in Fraktur gedruckt sind und penibel untersucht werden müssen. Die gefundenen Indizien werden später gefiltert und sortiert und dienen dieser Abhandlung als Stütze und informieren über das Leben der Deutschen in der Türkei. Wie sind die deutsch-türkischen Beziehungen zu Stande gekommen? Hat es Startschwierigkeiten gegeben? Welche Reformen wurden durchgeführt? Wie haben die Deutschen der türkischen Wirtschaft beigetragen? Genau auf diese Fragen eine Antwort zu finden wird in diesem Vortrag mit Hilfe der Kaukasischen Post versucht.

Schlüsselwörter: Deutschtum, Türkei, Kaukasus, Kaukasische Post.

ANLAT KENDİNİ MEDEİA: MARİNA CARR'IN BY THE BOG OF CATS... VE GÜNGÖR DİLMEN'İN KURBAN İSİMLİ OYUNLARINDA MEDEİA KARAKTERİ

Banu Ögünç

Yunan mitolojisi çağlar boyunca birçok edebi esere kaynak olmuştur. Bu bağlamda Rodoslu Apollonios'un aktardığı Medeia mitosuna da başta Yunan trajedyasına konu olmuştur. Mitosu çok az bir değişikliklerle sahneye aktaran Euripides'ten sonra Seneca da Medeia'nın hikâyesini kendine özgü üslubu ile ele almıştır. İntikamla özdeşleşen bu hikâye birçok edebi esere ilham olmuş, her yazar Medeia karakterine kendince kimlik biçmeye çalışmıştır. İrlanda tiyatrosunun son dönem önemli isimlerinden Marina Carr By the Bog of Cats... isimli oyununda Medeia'yı İrlanda'ya taşırken, Güngör Dilmen de yine bu topraklarda geçmiş olan bu mitosu Kurban isimli eserinde dönemin Anadolu'suna taşımıştır. Her iki eser de bir yandan Medeia mitosunda başkarakter olan Medeia'nın seçimlerini ve çizilen imajını anlamlandırmaya ve açıklamaya çalışırken bir yandan da kadının çilesi teması üzerinden Medeia

mitosunu evrenselleştirirler. Her iki eserde Medeia'nın kötü kadın, bir nevi cadı ya da büyücü, imajını yıkmak adına karakterlerin içinde buldukları sosyo-politik durumu vurgulayarak onu bir anne ya da eş olarak yargılamaktan çok anlamamızı sağlar. Bu çaba da okuru kadın, eş ve anne gibi kavramları sorgulamaya iterken kadının erkek egemen sistemde yaşadığı zorlukları ortaya koyar. Bu bağlamda da Medeia Yunan mitolojisi kahramanı olmaktan çok Carr'ın yarattığı Hester ve Dilmen'in yansıttığı Zehra karakterleriyle bizlerden biri olarak evrensel bir karaktere dönüşür. Sonuç olarak bu bildirinin amacı Yunan mitolojisine ait Medeia karakterini Seneca, Marina Carr ve Güngör Dilmen ekseninde inceleyerek ortaya konan kadın imgesini feminist bir akış açısından incelemektir.

Anahtar Kelimeler: Medeia mitos, Seneca, Marina Carr, Güngör Dilmen, feminizm

“ONLY WOMEN SHOULD GO TO TURKEY”. THE REPRESENTATION OF MID-19TH CENTURY OTTOMAN WOMEN IN CRISTINA TRIVULZIO DI BELGIOIOSO AND MARY ADELAIDE WALKER'S TRAVELOGUES

Barbara Dell'Abate Çelebi

My article aims to investigate the representation of mid-19th century Ottoman women through the gaze of two unconventional and less known western women travelers: Cristina Trivulzio di Belgioioso, an Italian princess and journalist exiled to Turkey for political reasons between 1850 and 1855 and Mary Adelaide Walker, a British artist and painter who arrived in Istanbul around 1856 and remained in the East for the following forty years. Both Belgioioso and Walker's representations of Ottoman women cannot be simply classified within the binary colonized-colonizer relation nor homogenized within a 'missionary', 'maternal' or 'imperialist' narrative. Their writings are informed by their own societies at that moment in time, by their personal experiences as women and citizens, by their class, religion, marital status, education, profession etc. Following a post-Saidian gendered approach to Orientalism initiated by critics as Lisa Lowe, Billie Melman, Reina Lewis and Sara Mills the aim of this article is to contribute to further historicize and fracture the field of Orientalism in its multiple female voices. According to this line of thought Orientalism, re-thought and reformulated through the conceptual categories supplied by Foucault and by feminist thought, is a complex 'container' of heterogeneous

and shifting points of view linked to the social class, culture of origin, gender of the speaking subject. It is my intention to contribute to highlight the multiplicity of voices that made up the Orientalist discourse not only within the dominant male discourse but more specifically considering women's alternatively gendered 'gazes' on the 'Oriental' women.

Keywords: Women Travelogues, Orientalism, Ottoman women, Cristina Trivulzio di Belgioioso, Mary Adelaide Walker

TEKNİK VE YABANCILAŞMA BAĞLAMINDA KARŞILAŞTIRMALI BİR ÇALIŞMA ÖRNEĞİ: 'HOMO FABER' VE 'BEYAZ GÜRÜLTÜ'

Başak Öner

Çeşitli bilimlerce araştırma konusu yapılmış yabancılaşma kavramı, genel olarak bireyin değersizleşmesi anlamına gelir. Yabancılaşmanın sebeplerine kısaca değinilerek, yabancılaşma ve teknoloji arasında bağ kurulup inceleme yapılacak bu çalışmada, yapısalcı yöntem kullanılmıştır. Teknoloji ve yabancılaşma bağlamında ele alınacak eserler, Alman edebiyatından Max Frisch'in 'Homo Faber' eseri ile Amerikan edebiyatından Don Delillo'nun 'Beyaz Gürültü' eseridir. Çalışmanın amacı, farklı bilimlere konu olmuş yabancılaşma kavramının edebi eserler vasıtasıyla edebiyattaki yansımalarını göstermeye çalışmak ve ayrıca teknoloji ve yabancılaşma kavramları arasındaki ilişkiyi ortaya koyabilmektir.

Anahtar Kelimeler: Yabancılaşma, Teknoloji, Beyaz Gürültü, Homo Faber

AHMET HAMDİ TANPINAR VE ALBERTO MANGUEL İLE BEŞ ŞEHİR

Bekir Zengin

Deneme ve Gezi notları birbirine yakın türlerdir ve genellikle küçük edebi türler içerisinde, yazarlığın bir yan ürünü olarak da görülürler. Deneme yazarlığı yoğun bir bilgi birikiminin yansıdığı, yazarın bir konuda düşüncelerini özgürce geliştirdiği bir tür olarak dikkati çeker. Yazara büyük bir özgürlük tanıyan deneme türü aynı zamanda içerisinde farklı türleri de içeren bir türe

dönüşmüştür. Gezi notları ile denemenin güzel bir bileşimi olan Ahmet Hamdi Tanpınar'ın *Beş Şehir* başlıklı eseri, Türk edebiyatında bir baş yapıt olarak türünün en güzel örneğidir. Tanpınar Ankara, İstanbul, Bursa, Konya ve Erzurum'u konu edindiği eserinde, tarihten kültüre uzanan geniş bir yelpaze ile bize engin bir bilgi dağarcığı sunar. Aynı zamanda bu şehirlere özgü belli davranış ve geleneklerin heterotopik bir geçidini sunar. Tanpınar bunu yaparken kültürbilimsel açıdan da derin bir kaynağı öne çıkarır. Tanpınar'ın görüşleri kendi kültürümüz içerisinde yetişen bir aydının görüşleri olarak önemini kendi içinde oluştururken, bir Tanpınar okuyucusu olan Arjantinli yazar Alberto Manguel farklı bir kültürün mensubu olarak farklı bir bakış açısıyla, Tanpınar'dan yaklaşık 50 yıl sonra aynı yerleri kendi yorumuyla bize sunar. Manguel Türkiye'ye yabancı bir yazar değildir. Dedesinin gençliğinin geçtiği İstanbul ve Türk kültürü Manguel'i çeken başat unsurlardır. Çoğu zaman Tanpınar'dan yaptığı alıntılarla, Tanpınar'ın görüşlerine katıldığını belli eden Manguel, Tanpınar'dan farklı olarak bir yabancıya ilginç gelen yönleriyle de bu şehirlerde bizi gezdirebilir. Biz de bu çalışmamızda öncelikle edebi türler konusunu kısaca ele aldıktan sonra, kültür konusuna değinerek, kültürel farklılıklarla biçimlenen bakış açılarının sunduğu zenginliği ve tarihsel ön yargıların yansımalarını göstermek istiyoruz.

Anahtar Kelimeler: Tanpınar, Manguel, Kültür, Deneme, Gezi Notları, Heterotopya.

HALİKARNAS BALIKÇISI'NDA ANADOLU EFSANELERİNE BAKIŞ VE MİTOLOJİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

Berna Civaltıoğlu Sevindik

Anonim olarak bir kültürün tarih öncesi dönemlerde yarattığı ve izlerini günümüzde bile sürmenin mümkün olduğu mitlerin tanımını yapmak oldukça zordur. Mitler çağlar boyu sözlü ve yazılı kültür ürünlerinin temel ilham kaynağı olmuştur. Yalnızca mitlerin ortaya çıktıkları dönemlerde değil, modern zamanlarda da pek çok yazar, eserlerinin kurgusal zeminini mitolojik öğelere dayandırmaktadır. Mitik öğeler, kurgusal eserlerin zeminini mitolojiye dayandırmasının da ötesinde, bir kültürün evrene ve insanlığa bakış açısını açığa vurması dolayısıyla da incelenecek temel değerlerden biridir. Anadolu'nun tarihin ilk dönemleri ve hatta tarih öncesinde bile tüm uygarlıklar için kilit nokta ve en önemli merkezlerden biri olduğu bilinen bir gerçektir. Bu bağlamda pek çok mit ve efsanelerin çıkış noktasının da Anadolu'da aranması doğal bir yönelimdir.

Çağdaş Türk edebiyatının önemli isimlerinden biri olan Cevat Şakir Kabaağaçlı ya da daha çok benimsenen adıyla Halikarnas Balıkcısı, mitleri edebi eserlerine esin unsuru yapmaktan çok daha öteye geçip mitoloji alanında yaptığı çalışmalarla uzmanlaşmış bu alanın öncüleri arasında sayılır hale gelmiştir. Doğumunda bile annesinin rüyasında Musa Peygamber'i gördüğü, Türk mitolojisi alanında çığır açan ve Türkiye'deki çalışmaların öncüsü olan Halikarnas Balıkcısı; bu konuda pek çok inceleme yazısı kaleme almıştır. Halikarnas Balıkcısı'nun vasiyetinde "Ölsem ölüm bana galebe çalmamış olacak, çünkü Şadan var!" diye bahsettiği Şadan Gökovalı tarafından bu incelemeler Hey Koca Yurt, Anadolu Tanrıları, Anadolu Efsaneleri, Merhaba Anadolu ve Anadolu'nun Sesi adlı isimlerle kitaplaştırılmıştır. Bu çalışmada Halikarnas Balıkcısı'nun söz konusu eserleri üzerinden bu alana yaptığı katkılar, kendisinin Anadolu efsanelerine mitoloji çerçevesinden bakışı temel alınarak açıklanmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Halikarnas Balıkcısı, mitoloji, Anadolu, efsane, Cevat Şakir Kabaağaçlı

ÖZLÜ VE BİR İNTİHARIN İZİNDE: TEZER ÖZLÜ VE CESARE PAVESE

Berna Uslu Kaya

İntihar kavramı kişinin kendi isteği ile yaşamına son vermesidir. İntihar psikolojik, sosyolojik ve felsefi anlamda irdelenmiş, antik çağlardan bu yana toplumsal bir gerçeklik olarak kabul edilmiştir. Yaşamın ve bireyin gerçeklerini yansıtma biçimi bakımından, edebî eserlerde de intihar olgusunun önemli bir yeri vardır. İntihara entelektüelin gerçek yaşamındaki intiharı ya da intiharı esere yansıtma biçimi olarak bakıldığında yazar-anlatıcı-eser bağlamında ortaya çıkan ilişkiler ağı son derece çarpıcıdır. Söz konusu ilişkiler ağı ise entelektüel düzlemde yalnız kendi edebiyatı ya da edebiyatçıları ile sınırlı değildir. Etkileşimin ve beslenme kaynaklarının sınırları esnediğinde ise metinlerarası ilişkiler zinciri ortaya çıkmaktadır. Çalışmamızın amacı intihar olgusunu İtalyan yazar ve şair Cesare Pavese'nin yaşamı ve eserlerinde öne çıkan korku, yalnızlık, yabancılaşma, tükenmişlik ve bunalım gibi ruhsal problemleri Tezer Özlü'nün yaşamı ve eserlerine yansıtma biçimini ortaya koymaktır. Tezer Özlü'nün intihar girişimi, psikolojik anlamda gördüğü tedaviler, çocukluğu, siyasi sürgün hayatı ve ideolojik kavgası onun bunalımının adı olmuştur. Tezer Özlü'nün, Cesare Pavese'nin yaşamı ve eserleri ile kurduğu ilişkinin temelinde de tutunamayan entelektüellerin varoluşsal problemleri vardır. Çalışmamız Cesare Pavese'nin 1950'de Strega Ödülü alan eseri Yalnız Kadınlar Arasında

romanı ve Yaşama Uğraşı adlı günlüğü ile Tezer Özlü'nün Yaşamın Ucuna Yolculuk romanı ve Kalanlar günlüğü ile sınırlandırılmıştır. Cesare Pavese'nin Geceleri, Sokaklarda adlı öykü kitabı ve Tezer Özlü'nün Eski Bahçe, Eski Sevgi adı ile biraraya getirilen öyküleri çalışmamızın amacı ve sınırlılıkları çerçevesinde çalışmamızda yerini almıştır.

Anahtar Kelimeler: Cesare Pavese, Tezer Özlü, Bunalım, İntihar

POSTKOLONYALİZMİN GELİŞİMİNDE ÖNCÜ OLAN ÜÇ TEORİSYEN: EDWARD SAİD, HOMİ BHABHA VE GAYATRİ SPİVAK

Burcu Narda Yurtseven

1960'lardaki kültürel çalışmaların bir disiplin olarak benimsenmesi, kimlik kavramına dayalı politikanın çokkültürlülük yaklaşımıyla birlikte hareket etmesi; kapitalizmin küresel bir olgu olarak tartışılması; göçün ve mülteciliğin toplumsal ve ekonomik bir sorun olarak politik gündeme oturtulması "postkolonyal" düşünceyi etkin bir eleştiri kuramına dönüştürmüştür. Postkolonyalizm terimiyle her ne kadar sömürgecilik sonrası dönem kastedilse de postkolonyal yazarlar, salt sömürgecilik sonrasını değil, sömürgeci metin ve sömürgeci ilişkinin nasıl oluştuğunu anlatan sömürgecilik dönemini de araştırmışlardır. Postkolonyal incelemeler deyince üç temel araştırmacı akla gelir: Edward Said, Gayatri Spivak ve Homi Bhabha. Bu üç aydın çalışmalarında sömürgecilik ve sonrasını, modernliği ve postmodernliği, kültür kuramlarını, emperyalizmi, diasporayı, ırk(çılık) ve kimlik meselelerini, çok-kültürlülüğü, azınlık söylemlerini vb. konuları irdelenmişlerdir. Birbirinden başka noktalardan hareketle belirli kesişme ve ortaklıkları olan bir dizi sorunu çözümlenmeye çalışmışlardır. Bunlardan Said, Doğu - Batı düalizmine dayanan Doğu hakkındaki bilgi edinme sürecinin Doğu üzerinde iktidar kurma sürecine nasıl eklemendiğini irdeler. Spivak ise, emperyalizmin ve sömürgeciliğin entelektüel üretimdeki kurucu işlevine odaklanarak yapıbozumcu, feminist ve Marksist bir yaklaşımla madun kavramını yeniden inşa eder ve epistemik şiddeti tartışır. Bhabha ise, postkolonyal eleştiriye kültürel söylem, kimlik, hybrid kavramlarını katar. Bu çalışmanın amacı, kendi kuşağının en önemli akademik eleştirmenlerinden olan ve binlerce insan için yeni düşünce ve araştırma alanları açan Said, Bhabha ve Spivak'ın bakış açılarını ve söylemlerini postkolonyal eleştiri kuramı çerçevesinde karşılaştırmalı olarak incelemeye çalışmaktır.

Anahtar Kelimeler: Postkolonyalizm, Karşılaştırmalı Edebiyat, Edward Said, Homi Bhabha, Gayatri Spivak

ÇOCUK EDEBİYATINDA DOĞA SEVGİSİ VE ÇEVRESEL FARKINDALIK ÜZERİNE KARŞILAŞTIRMALI BİR İNCELEME: HAVVA İLE KAPLUMBAĞA VE MARTIYA UÇMAYI ÖĞRETEN KEDİ

Burcu Tekin

Dünyada ekolojik dengenin korunmasında insanın çevre ve doğayla olan etkileşiminin rolü büyüktür. İnsan doğayla uyum içinde yaşamayı ve doğaya saygı duymayı öğrenmelidir. Bir bütünün parçası olduğu gerçeğini unutmamalı ve çevre bilincini geliştirmelidir. Bu gelişim süreci, küçük adımların büyük farkındalıkların temelini oluşturduğu düşüncesiyle değerlendirildiğinde toplumun yapı taşı sayılan ailenin en küçük bireyi çocuklarda başlamalıdır. Çocuklara doğa sevgisinin aşılması ve ekosistemdeki dengenin öneminin aktarılması açısından çocukların bilinçlendirilme sürecinde çocuk edebiyatının alana katkısı göz ardı edilmemelidir. Nitelikli bir eser okuyan çocuk ilerleyen yıllarda empati sahibi olur, etrafıyla uyum içinde yaşayan bir birey olarak yetişir. Doğanın bütüncül sistemini kavrar ve ona ayak uydurur. Bu çalışmada Latin Amerika Edebiyatı'nın önemli yazarlarından Luis Sepúlveda'nın *Martıya Uçmayı Öğreten Kedi* adlı eserinin ve Türk Edebiyatı'nın değerli kalemlerinden Behiç Ak'ın *Havva ile Kaplumbağa* adlı eserinin doğa sevgisi ve çevresel farkındalık ekseninde incelenmesi planlanmıştır. Çalışmanın amacı, çocuk edebiyatının çevre bilincinin gelişimindeki öneminin değerlendirilmesi ve her iki eserden konuya ilişkin örneklerin detaylandırılarak sunulmasıdır.

Anahtar kelimeler: Doğa sevgisi, çevresel farkındalık, edebiyat, Behiç Ak, Luis Sepulveda

AHMED MİDHAT EFENDİ'NİN HASAN MELLÂH YAHUT SIR İÇİNDE ESRAR ADLI ESERİNDE ALEXANDRE DUMAS PERE'İN MONTE KRİSTO KONTU ADLI ESERİNİN ETKİSİ

Canan Akbaba

Ahmet Midhat Efendi Tanzimat sonrası Türk edebiyatının önemli isimlerinden biridir. Türk edebiyatına yeni giren bir tür olan romanı, Türk okuruna tanıtır ve Türk toplumunda roman okuru yaratmayı hedefler. Çünkü Batı toplumunun geçirmiş olduğu düşünce, sanat ve edebiyat alanındaki ilerlemeleri henüz yaşamayan Türk toplumu bu yeni türe yabancıdır. Ahmet Midhat Efendi geleneklerinden kopmayarak yeni yeni yayılmaya başlayan bir tür olan romanı meddah

üslubuyla yorumlar. Batıyı oldukça iyi tanıyan Midhat, batının edebiyatını da iyi öğrenerek kendi toplumuyla buluşturur. Bunun önemli örneklerinden biri de Ahmet Midhat'ın yazmış olduğu Hasan Mellâh Yahut Sır İçinde Esrar adlı eseridir. Alexandre Dumas Pere'in Monte Kristo Kontu adlı eserinden etkilenerek yazmış olduğu bu eser, yazarın ortaya koymuş olduğu önemli eserlerden biridir. Bu çalışmada da amaç Ahmet Midhat'ın Hasan Mellâh Yahut Sır İçinde Esrar adlı eseri ile Monte Kristo Kontu arasındaki etkiyi metinler arası ilişkiler yöntemiyle incelemektir. Söz konusu yöntem her eserin kendisinden önce yazılan başka eserlerden etkilendiğini gösterir ve bu etkilenmeye iki metni de ele alarak açıklık getirir. Hasan Mellâh Yahut Sır İçinde Esrar adlı esere bakıldığında Monte Kristo Kontu'ndan büyük izler taşıdığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ahmet Midhat Efendi, Hasan Mellâh Yahut Sır İçinde Esrar, Alexandre Dumas Pere, Monte Kristo Kontu, roman

REPRODUCTION AND MATERNITY PROJECTIONS IN *BRAVE NEW WORLD*, *HERLAND* AND *THE HANDMAID'S TALE*

Cansu Çakmak Özgürel

The prevalent idea or ambition to imagine a better order or society is at the core of utopias and utopia , as a genre, manifests itself in various ways through the author's subjectively ideal vision of social, political, ideological, economic, cultural instances and aspects of an imagined community or society. Utopias could potentially turn out to be dystopias since attempts to achieve perfection necessitate imposing certain restrictions on the rights and freedom of individuals in imagined communities or societies or in some instances, individual rights could be suspended to an appalling extent or they may even be eradicated in case of emergency, which is prevalent dystopian literature. Due to this aspect, both utopias and dystopias could be regarded to set intricate exercises on human intellect and comprehension as they both offer different projections on various aspects of life either better or worse than their contemporaneous time and place. As duality of human nature reveals itself in utopian and dystopian writing manifestly, what can accepted as better or worse is mostly changeable. In a similar vein, the notion of maternity is a concept that has been controversially dealt in various utopic and dystopic works. Specifically, in this study, Charlotte Perkins Gilman's *Herland* (1915), Aldous Huxley's *Brave New World* (1932) and Margaret Atwood's *The Handmaid's*

Tale (1985) are analysed and discussed in their context of maternity and reproduction.

Anahtar Kelimeler: Dystopian literature, Feminist Utopia, Maternity, Motherhood, Reproduction

COĞRAFI KOMŞULAR, EDEBİ KOMŞULAR. ÇEVİRİ EDEBİYATINI HARİTALANDIRMA DENEMESİ

Cemal Sakallı

Türkiye’de çeviri edebiyatını dört ana evreye ayırmak mümkündür. Çeviri edebiyatının birinci evresi Tanzimat döneminde başlar. Bu evrede Batı edebiyatıyla ilişkiler ve alımlamalar başlar. İkinci evre 1930-1960 yılları arasındadır. İkinci evrede çeviri resmi bir kültür politikası ve kültür planlamasıdır. Özel yayın evlerinin de çevirileri eklenince, bu evrede üretilen kitapların yarısına yakını çeviridir, denebilir. 1960-1990 yılları arasında çeviri edebiyatında devletin belirleyiciliği yerine özel yayınevlerinin tercihleri, edebiyat kamuoyunun serbestçe oluşması söz konusudur. Bu evrede Fransızcadan yapılan çeviriler yerini İngilizceden yapılan çevirilere bırakır. 1990’lı yıllardan günümüze kadar çeviri edebiyatında bir patlama gerçekleşmiştir. Bu son evrede coğrafi komşularımızın edebiyatlarından yapılan çevirilerde de önemli bir artış ve çeşitlilik gözlenir. Coğrafi komşularımızdan yapılan çevirilerin bir kısmı özgün dillerden bir kısmı ise aktaran diller konumunda olan İngilizce veya Fransızcadan yapılır. Bildiride Türk çeviri edebiyatı haritalandırılmaya çalışılacaktır. Bu haritalandırmayla çeviri edebiyatının Türk edebiyatı tarihi içindeki soyut modeli çıkarılacak edebi iletişimin boyutu ortaya konacaktır.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Coğrafi komşu, edebi komşu, çeviri

YAŞAR KEMAL’İN *İNCE MEMED* ROMANLARI VE J. STEINBECK’İN *GAZAP ÜZÜMLERİ* ROMANLARININ SOSYAL COĞRAFYA DİSİPLİNİ ÜZERİNDEN İNCELENMESİ

Ceren Kahraman Ermişoğlu

Bu çalışmada, Yaşar Kemal’in *İnce Memed* romanlarından ve J. Steinbeck’in *Gazap Üzümleri*’nden elde edilen veriler sosyal coğrafyanın bakış açısı

sından incelenecektir. Çalışma konusu olarak Yaşar Kemal'in *İnce Memed* romanları ve J. Steinbeck'in *Gazap Üzümleri* seçildi. Birbirine yakın tarihlerde farklı coğrafyalarda hayatını toprak ile idame ettiren insanların değişen toplumsal ve ekonomik koşullardan nasıl etkilendiğini ve farklı kültürel, coğrafi farklılıkların bu değişimde nasıl dinamikler sosyal coğrafya disiplini perspektifinden incelenecektir. Zira her iki yazar da çağlarında yaşanan değişimlere ve bu değişimlere verilen tepkilere tanıklık etmişlerdir. Bu nedenle eserleri edebi keyfin yanında, farklı disiplinlerin ilgi alanına giren ilginç veriler de ihtiva etmektedir. XX. yüzyılda beşeri coğrafyanın alt birimi olarak kabul edilen coğrafyanın alt dalı olan bu disiplinin günümüze kadar tanımlarında ve metodolojisinde muhtelif değişiklikler olmuştur. Günümüzde ise, ana eksenini sosyal ve toplumsal adaletsizlikleri coğrafi alan üzerinden inceleyen bir bilim dalı haline almıştır. Farklı bu iki romanda farklı mekân, farklı sosyal yapılar ve farklı sosyal hiyerarşiler meydana gelmektedir. Sosyal Coğrafya ise hem Amerika'da hem Anadolu'da yaşanan toprak insanlarının hayatını bu çalışmada açıklamada önemli bir anahtar disiplindir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal coğrafya, *İnce Memed*, *Gazap Üzümleri*, sosyal adaletsizlik, cinsiyet,

ÖTEKİ SOKAK: KOLERA AĞIR ROMAN'IN KARNAVALESK KAVRAMI PERSPEKTİFİNDEN ELE ALINIŞI

Deniz Karaca - Özlem Agvan

Sürekli bir devinim içinde olan dil, değişen ve gelişen temelinden dolayı kalıplara sokulmaya ya da merkezileşmeye direnen bir yapıya sahiptir, Bakhtin'in deyimiyile dil diyolojiktir. Dilin monolojik olmayan bu yapısının gözlemlenebileceği en önemli temsillerden biri de Ortaçağ Avrupası'nda zamanla bir gelenek haline gelen, özünde sisteme ve kiliseye karşı bir duruşu ihtiva eden karnavallardır. Karnavallar, Ortaçağ'ın din merkezli anlayışına karşı adeta toplum tarafından atılan kahkahalardır. Bu kahkahalar, içindeki grotesk yapıları ve resmi ideolojiye karşı eleştirel düşünceleriyle, idealleşen dünyaya karşı olma halidir. Diyolojik karakterli bu duruş Michail Bakhtin'e göre roman dilinin çıkış noktasıdır. Bakhtin'in karnaval düşüncesi, romanın diğer yazın türlerine göre kapanmayan bir biçime sahip olması savıyla karnavalesk dili barındırmaya en elverişli yazınsal tür olduğunu ortaya atar. Romanda biçem ve karnaval bir noktada kesişir. Karnaval düşüncesi üzerinden Türk romanına baktığımızda; kahramanlarının her birinin kendine özgü bir dünyaya sahip olması,

konuştukları dil, kıyafet gelenekleri, çok sesliliği, otoriteye meydan okuyan ruhu ve yabaniliği ile Metin Kaçan'ın 1990 yılında yayınlanan *Ağır Roman*'ı kevaşeleri, pezoları, konsomatrisleri, çalgıcıları, kara şoparları, köylü kadınları, papikçileri, haybeci kabadayıları, covinolarıyla karnaval ruhunu yansıtan özgün eserlerden biri olarak karşımıza çıkar. Metin Kaçan, Ben ve Öteki arasındaki sınırda durduğu bu eserde, yanı başımızda var olan belki de hiç görmediğimiz ya da görmek istemediğimiz Ötekilerin Dünyası'na pencere açar. Bu çalışmanın amacı, Bakhtin'in karnaval ruhundan geliştirdiği karnavalesk kavramı perspektifi üzerinden *Ağır Roman*'ı inceleyerek, Komşu Sokağımız Kole-ranın çok sesli dünyasındaki karnavalesk dili çözümlemektir.

Anahtar Kelimeler: Michail Bakhtin, *Ağır Roman*, Roman, Karnaval, Karnavalesk

TÜRK DÜNYASI NİNNİLERİNDE DİNİ UNSURLAR

Derya Ersöz

Annelerin, çocuklarını sakinleştirmek ve uyutmak amacıyla söyledikleri ezgili manzumeler olan ninniler, birçok işlevsel özelliklerinin yanı sıra çocuğun eğitiminde de önemli bir rol oynar. Çocuk daha beşikte iken ninniler vasıtasıyla dünyayı tanımaya, zihinsel altyapısını oluşturmaya ve inanç yapısını şekillendirmeye başlar. İnanç yapısını şekillendirirken ninnilerde yer verilen dini unsurlar oldukça etkili olmaktadır. Anne hem çocuğunu ve kendini kötü etkilerden korumak hem de evlat sahibi olabildiği için şükran duygularını dile getirmek amacıyla dini unsurları ninniye dâhil etmektedir. Yaratıcının büyüklüğü ve kudreti, ibadetler, cennet-cehennem gibi ahirete ilişkin bilgiler ninnilerde en çok dile getirilen dini hususlardır. Böylelikle çocuğun dini eğitiminin başladığı da kabul edilebilir. Ninniler evrensel nitelikte birtakım özellikleri bünyelerinde barındırmakla birlikte toplumların kültürel belleklerini de yansıtır. Böylece bu yönleriyle de geleneksel anlayıştaki farklılıkları ortaya koyarlar. Bu çalışmada; Türk dünyası ninnilerinde kullanılan dini unsurlar incelenerek Türk topluluklarının inanç yapıları arasındaki benzerlik ve farklılıklar ortaya koyulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türk Dünyası, ninni, dini unsurlar, eğitim

LE TRANSFERT CULTUREL À TRAVERS L'ANALYSE COMPARATIVE DE BIT PALAS D'ELİF ŞAFAK ET DE SA TRADUCTION EN FRANÇAIS BONBON PALACE

Dilek Güler

Le comparatisme en littérature n'est pas une pratique récente, mais en tant que discipline affirmée elle marque son territoire, et de manière accentuée, depuis la seconde moitié du XXème siècle. C'est une approche qui nous permet de franchir les frontières en s'appuyant principalement sur l'aspect universel de la littérature. Cependant, l'une des barrières principales de l'universalité littéraire reste sans doute les différences linguistiques, c'est alors qu'entre en compte l'importance de la traduction. Dans cette optique, nous allons procéder à l'étude comparative d'une œuvre rédigée en turc et de sa traduction en français. Le support de notre travail sera ainsi composé de l'œuvre Bit Palas d'Elif Şafak publiée en 2002 et de sa traduction en français effectuée par Valéry Gay-Aksoy en 2008, sous le titre de Bonbon Palace. Cette étude sous la méthode comparative a pour but d'étudier le parcours des éléments culturels propres à une langue et une nation à travers les frontières par le biais de la traduction. Nous analyserons ainsi le transfert des valeurs culturelles à travers la littérature et la traduction. Nous verrons comment les notions et les valeurs inexistantes dans une langue y trouvent leur place grâce à l'étude comparative d'une œuvre et de sa traduction. Cela permettra en parallèle d'observer la superposition des éléments culturels et d'une langue appartenant à une culture totalement différente.

Mots-clés : littérature comparée, traduction, culture, transfert culturel.

YAPISALCILIK KURAMI BAKIMINDAN ÂB (SU) ADLI KISA ÖYKÜ ÜZERİNDE BİR İNCELEME

Dilek Sakaroğlu

Bu çalışmada, modern İran Edebiyatında önemli bir yere sahip olan Bozorg-i Alevî'nin (1904-1997) Âb (Su) adlı kısa öyküsünün yapısalcılık kuramı bakımından incelenmesi yapılmıştır. İran Edebiyatında kısa öyküler, zamanın toplumsal ve kültürel ihtiyaçlarına cevap vermek amacıyla ortaya çıkmıştır. Muhammed Ali Cemâlzâde, Sâdık Hidâyet ve Bozorg-i Alevî gibi dönemin yazarları öykü yazımı tekniklerine ve toplumsal ilişkilere yeni bir anlayış getirerek daha geniş bir yelpazede halkın sesini duyururlar. Bu dönemin yazarları,

öykülerinde halkın hayatını olduğu gibi yansıtmaya ve halk dilini, deyimler ile argo kelimeleri fazlasıyla kullanmaya çaba göstermişlerdir. Nitekim Bozorg-i Alevî halk dilinin kelimelerini ve deyimlerini kullanmakta ısrar etmez. Daha çok sade ve anlaşılır bir nesir tercih eder. Öykülerinin içeriğini kendi şu şekilde açıklar: “Benim yazdıklarım, İran’ın gerçeğinde var olan şeylerdir. Bu gerçekleri kitaplarda yansıtmak istiyorum. Anlatılan olayların gerçeklik tarafları olduğunu belirtmek istiyorum.” Âb öyküsünde de işçi ve köylülerin meselelerini ele alarak Cafer adlı bir köylünün başına gelen maceraları anlatmaktadır. Öykü, yapısalcılık açısından değerlendirilip kişiler, zaman ve mekân unsurları yönünden ele alınarak incelenmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kısa öykü, Bozorg-i Alevî, Âb, Yapısalcılık

GÜNEŞİN DOĞUSUNDA AYIN BATISINDA: KAY NIELSEN’İN SANATINDA İSKANDİNAV VE SLAV MİTOLOJİLERİNİN ORTAK MOTİFLERİ

Duygu Özakin

Bu çalışma, Danimarkalı illüstratör Kay Nielsen’in (1886-1957) eserlerinde İskandinav ve Slav mitolojilerinin ortak motiflerini karşılaştırmalı çözümleme yöntemiyle tespit etmeyi amaçlar. Sanatçının illüstrasyonları, başta İskandinavya’nın sözlü halk edebiyatı geleneğinden hareketle kaleme alınan Güneşin Doğusunda Ayın Batısında adlı masal kitabına yaptığı çizimler olmak üzere, dünya çapında tanınmış ve Nielsen, 1930’ların sonunda Walt Disney filmlerine katkı sağlamak üzere şirketle anlaşmıştır. Sanatçının Art Nouveau üslubundaki çizimleri, Belle Époque (Güzel Dönem) olarak anılan ve 1870’lerden I. Dünya Savaşı’na dek sürdüğü kabul edilen huzur, refah, eğlence, sanatsal zenginlik ve kültürel gelişme döneminin tipik örnekleridir. Aynı tarih aralığında, Rus sanat dünyasında halk bilimine duyulan bilinçli ve giderek artan merak, Slav mitolojisini sanat yapıtlarının yaygın temalarından biri haline getirmiştir. Çalışma, iki halkın mitolojilerindeki ortak motifleri, hikâye anlatımı (storytelling) ve görsel uyarılama bağlamında değerlendirir.

Anahtar Kelimeler: Kay Nielsen, İskandinav mitolojisi, Slav mitolojisi, illüstrasyon, Belle Époque

THE REVIVAL OF A CULTURE AND BIRTH OF AN INDEPENDENT COUNTRY THROUGH MYTHS IN RUSHDIE'S *MIDNIGHT'S CHILDREN*

Ebru Çeker

Midnight's Children received the Booker of Bookers in 1993 and the Best of the Booker prizes in 2008. The novel embodies features of various genres: it is post-colonial in terms of the subject matter and the period on which it focuses; post-modernist in terms of the narrative style; and magical realist in terms of the mythic elements it uses. Magical realism has been popular since 1980s. It presents magical or mythic events through a realistic tone; it demands from the reader that he should perceive the real and surreal events equally realistic. Hence, it combines real and fantastic elements within the same text and deals with them in the same way. Rushdie, in *Midnight's Children*, draws a realistic picture of the postcolonial India and embellishes it with fantasies and myths which create a sense of a nostalgia for past because myths used to be a defining part of India. As colonial encounter in India resulted in the decay of myths in Indian culture, Rushdie, wants to revive the decaying values of Indian culture through using myths in the narration of his story. He indeed aims to inspire Indian people to hold onto their old traditions and culture in order to help India to gain its original identity which it had before the British arrival.

Anahtar Kelimeler: Myths, Culture, Magical Realism, Postcolonial literature

K. PAUSTOVSKİ'NİN HİKAYELERİ

Efsane Huseyin

Rus edebiyatı dünya edebiyatı hazinesinde kendine özgün yer kapsamaktadır. A.Puşkin, L.Tolstoy, F.Dostoyevski eserleri ile dünya edebiyatını feth eden dahiler arasında en başda öz yerlerini almışlar, desek qaliba yanılmazız. Asırladır rus edebiyatında söz, kelim sahipleri muhtelif janrlarda eserler yaratarak ve üreterek dünya okurlarına sunmuşlar. Bu makalemizde Rusiyada romantizm janrının ünlü yazarlarından biri olan Konstantin Paustovskiden bahs edeceğiz. K.Paustovskinin hikayelerinin hem büyükler, hem de küçükler tarafından sevilme nedeni onların içdenliyi, doğallığıdır. 1892-ci il 31 mayısta Moskovada Ukrayna asıllı bir ailede doğan K.Paustovski yazarlığa da Kiyev şehrinde başlamışdır. O, her iki cihan savaşı döneminde qazeteçilikle uğraşmış, aynı zamanda edebi faaliyetini de devam

etdirmiştir. Yazar hayatının büyük bir kısmını Rusiyayı karış-karış gezerek geçirmiş ve bu onun eserlerinde de öz etkisini göstermiştir. Yazarın “Deniz çizgileri”, “Karşılaşan gemiler”, “Parlayan bulutlar” ve saire kitapları vardır. Bu kitapların içeriğinde çoğu sayıda hikayeler, anlatılar, romanlar vardır. Hikayelerine mensup olduğu romantizmden dolayı bir hazinlik, geçmişe dönük hisler hakimdir. Mesela, “Telegraf” hikayesinde evlad hasreti çeken anneden, “Rastgele karşılaşma”da müzik aşkı ile tutuşup-yanan bir bestekardan, “Yaşlı aşçı” hikayesinde ünlü müzisyen V.A.Mozartın akılalmaz müzik kabiliyetinden, “Bir kutu siqar”da savaşta anne ile oğlunun duygusal, hem de qarip görüş sahnesinden, “Küçük çoban” hikayesinde savaş döneminde babasına mektup yazarak su şişesinde göndermeyi akıl eden Aleksey Kudışkinden bahs etmiştir. K.Paustovskinin kaleminden çıkan tüm eserlerde hayatın, savaşın zorlukları ve çıplak yüzü ile karşılaşırız. Yazar olaylara, hadiselere kendi duyguları ile yanaşmış, sanki halkın içinden, dilinden kopan cümleleri kağıta köçürmüştür. O, nedendir ki, kendine has yazı tarzı ile seçilen K.Paustovskinin kalemı halkına, milletine hizmet etmiştir.

Anahtar Kelimeler: yazar-writer, hikaye -story, savaş-war, romantizm-romanticism

ALFRED DÖBLİN’İN “BERLIN-ALEXANDER MEYDANI” İLE YUSUF ATILGAN’IN “AYLAK ADAM” ROMANLARINDA BÜYÜKŞEHİR SORUNSALI

Elif Aktürk

Bu çalışmanın amacı, Alfred Döblin’in “Berlin-Alexander Meydanı” ile Yusuf Atılgan’ın “Aylak Adam” romanlarında sorunsallaştırılan modern şehirleşme olgusunun, her iki romanın ana karakteri üzerindeki etkilerini karşılaştırmaktır. Endüstri Devrimi ile birlikte başlayan modern şehir yapılıması; gerek ekonomik, gerek kültürel ve gerekse sosyal alanlardaki birçok gelişime olanak sağlamış, bireylerin yaşamını farklı biçimlere dönüştürerek onların tinsel ve sosyal yaşamlarında değişimler yaratmıştır. Ne var ki bu söz konusu değişim, olumlu yönde olmakla birlikte olumsuzlukları da beraberinde getirmiş, toplumun bireylerini yabancılaşmaya, yalnızlığa ve mutsuzluğa itmştir. Söz konusu çalışmada da Döblin’in “Berlin-Alexander Meydanı” ile Yusuf Atılgan’ın “Aylak Adam” romanlarında büyükşehir olgusunun, romanın iki farklı modern şehir yaşamında hayata tutunmaya çalışan başka karakterlerine olan etkisi üzerinde durulacaktır. Bu bağlamda öncelikle büyükşehir olgusu açıklanacak, modern büyükşehirlerin tarihsel gelişim süreci,

toplumsal yaşama ve bireyler arasındaki ilişkilere olan etkisi üzerinde durulacak, her iki yazarın hem kişisel, hem de yazınsal yaşamına ilişkin bilgi verilecek; söz konusu iki roman, söz konusu romanların ana karakterleri üzerinden büyükşehir sorunsalı bağlamında karşılaştırılacak, bir sonuç değerlendirmesi yapılacak ve çalışma sonlandırılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Atılğan, Döblin, Karşılaştırmalı Yöntem, Metni İçkin Yöntem, Metropol Sorunsalı

GUSTAV FREYTAG'IN "GAZETECİLER" OYUNU ÖRNEĞİ ÜZERİNDEN 19. YÜZYIL ALMAN EDEBİYATINDA YAHUDİ ALGISI

Elif Aktürk

Bu çalışmanın amacı, Alman yazar Gustav Freytag'ın "Gazeteciler" adlı oyunu üzerinden 19. yüzyıl Alman edebiyatında görünürleşen Yahudi imgesini irdelemektir. Karşılaştırmalı edebiyat biliminin alt araştırma alanlarından biri olan imge biliminin, tıpkı karşılaştırmalı edebiyat biliminin kendisinde olduğu gibi yazınsal yapıtlarda yoğunlaştığı kavram, "öteki" dir. En genel anlamda "Yahudi düşmanlığı" olarak tanımlanan Antisemitizm olgusu da, Antik dönemden bu yana insanlığı meşgul eden ve edebiyat alanında da azımsanmayacak ölçüde anlatılaştırılan konular arasındaki yerini almıştır. "Soll und Haben" adlı romanı ve "Gazeteciler" adlı oyunuyla antisemitizmin 19. yüzyıl Alman edebiyatındaki en çarpıcı örneklerini veren Freytag (1816-1895), o zamana değin Almanya'da irdeleme açısından daha ziyade eleştiri türüyle sınırlı tutulan antisemitizm olgusunu Alman edebiyatında yazınsallaştıran ilk yazarlardan olma özelliğini taşımaktadır. Özellikle Schmock karakteri ile Yahudi düşmanlığının açık seçik ortaya koyulduğu "Gazeteciler" (1854), dört perdelik bir komedi oyunudur ve ilk olarak 1852 yılında Almanya'nın Breslau şehrinde sahnelenmiştir. Bu bağlamda çalışmada ilk olarak antisemitizm olgusunun ortaya çıkış sürecinin tarihsel arka planı üzerinde kısaca durulacak, ardından söz konusu olgunun 19. yüzyıl Alman edebiyatındaki yansımalarına değinilecek, sonrasında Freytag'ın kişisel ve yazınsal yaşamına ilişkin bilgi verilecek; söz konusu yapıt, 19. yüzyıl Alman toplumunun ve edebiyatının "öteki" ne bakış açısı ışığı altında irdelenerek yapıtta görünürleşen Yahudi imgesi yorumlanacak, bir sonuç değerlendirmesiyle birlikte çalışma sonlandırılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Karşılaştırmalı Yöntem, 19. Yüzyıl, Öteki Algısı, Yahudi İmgesi

TÜRK FOLKLORUNA BİR ÖRNEK: NİKO MARI'NİN GÜNLÜKLERİ

Elguja Makaradze - Gül Mükerrerem Öztürk

Bu çalışmamızda, Akademisyen Niko Mari'nin, 1904 yılında çağdaş Türkiye'nin kuzeydoğusundaki illerini ziyaret ettiği ve kendi izlenimlerini 1911 yılında St. Petersburg'da Rus dilinde kaleme alan "Şavşat ve Tao- Klarjeti Seyahat Günlükleri" adlı eserinden bahsedeceğiz. Bu kitap, Bilimsel değerini bu güne kadar kaybetmemesinden ötürü kültürel ve tarihsel bir kaynak olması açısından çok önemlidir. Niko Mari Şavşat bölgesinde Gürcü folklor örneklerinin yanısıra Türk folklor örnekleri de kaydetmiştir. Kaydettiği materyal, genel eğilimleri göstermesine rağmen, bu bölgenin folklorik yüzünü tam olarak ortaya koyamaz. Materyallerden de anlaşıldığı üzere 20. yüzyılın başlarında destansı bir âşıklık geleneği olduğu özellikle Günlükleri'nden açıkça görülmektedir. Repertuarlarının ana kısmı ise, şiirlere eğlenceli bir işlev katan destanlardan ya da şiirle karışık düz yazı eserlerden oluşmaktaydı. Niko Mari, Mosidze tarafından kaydedilmiş „Tehar Mirza“ ve Köroğlu“ olay öyküsünü halk geleneğinde bir gözlemci gözüyle anlatmaktadır. Ayrıca, 20 den fazla yere giderek ordaki insanları dinleyerek kayda almıştır. Düzyazı metninde yer alan Türk destansı şiirinin ve şarkılarının ana karakteri olan Tehar Mirza ve Köroğlu'nun öykülerinde, oryantal düzyazı kısmı Gürcüce, şiirsel(şarkısal) kısmı ise Türkçe olarak belirtilmiştir. Görüldüğü gibi, eserlerin bu şekilde aktarılması belirtilen bölgede benzer geleneklerin olduğunu da göstermektedir. Çünkü iki dilli metin âşıklık karşısında şiirsel-şarkısal kısmın çevirisinde de ayakta kalmamıştır. Hem metinsel hem de biçimsel yapıları içeren, iki dilli metni Gürcüce -Türkçe biçimini, "kültürel yayılma" ya da "foklorizm" kavramı ile tanımlayabiliriz. Destansı hikayelerine ek olarak, Niko Mari, Gürcü sözlü örneklerinin yanında Türk düğün şiirlerine de yer vermiş ve yayınlamıştır. Ayrıca "Günlüklerinde" Türk müzikal ve dans folklorunun yanı sıra enstrümanlar hakkında da ilginç bilgiler yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Niko Mari, folklor, Tehar Mirza, Köroğlu, Şavşat

ÇEVİRİNİN ZORLU ALANI: DEYİM ÇEVİRİLERİ

Emel Erim

Küreselleşen ve toplumlararası ilişkileri yoğun bir şekilde yaşayan günümüz dünyasında, en etkili iletişim aracı olan dil ve bununla birlikte çeviri büyük önem kazanmakta, bu alanda yapılan bilimsel çalışmalarda yeni yöntemler geliştirilmekte ve çeviri sürecinde karşılaşılan sorunlar değişik bakış açılarından irdelenmeye çalışılmaktadır. Dil, toplulukların en iyi koruduğu kültürel özelliklerden biri olarak görülmekte ve deyimler bir topluluğun kültürel zenginliğini ve farklılığını gösteren olgular olarak karşımıza çıkmaktadır. Deyimler anlatım özgünlüğü olan sözcüklere sahiptir. Deyim içinde yer alan sözcüklerin tek başına kullanılan anlamları ile deyim içerisinde kullanılan anlamlarının farklılık göstermesi çeviride ayrı bir zorluk olarak karşımıza çıkmaktadır. Kaynak ve erek dilin farklı sözcük kapasitesi ve yapısına sahip olması ve kültürel farklılıklar deyimlerin erek dilde çevirisini zorlaştıran ayrı bir faktördür. İlk olarak 1949'da W. Weaver tarafından ABD'de geliştirilen otomatik çeviri düşüncesi ve bununla bağlantılı olarak oluşturulan ve metin verilerini derleyen bilgi bankaları, sözlükbilim araştırmalarına ve sözlük hazırlama çalışmalarına yeni boyutlar getirirse de deyim çevirileri gibi kültürel değerlerin aktarımın söz konusu olduğu çevirilerde oldukça yetersiz kalmaktadır. Diller arasında farklılıkların temelinde yatan olgunun doğayı ve evreni farklı şekillerde algılama biçimi olarak kabul edildiği günümüzde özellikle edebi yapıtlarda erek dilde yapılan çevirinin ne ölçüde kaynak dildeki metinle örtüştüğü tartışılmaktadır. Genel anlamda çevirmenin kaynak dili, erek dili, metin içeriğini ve yazarın özelliklerini çok iyi bilmesi öngörülmürken, edebi çevirilerin de bir edebi yapıt etkisi göstermesi gerektiği beklentisi ortaya çıkmaktadır. Bu durum çevirmen özgürlüğünün sınırlarını tartışmaya açarken, edebi metinler içinde yer alan deyimler çevirinin en zorlu alanı olarak karşımıza çıkmaktadır. W. Koller karşılaştırmalı deyim çalışmalarında deyimleri sözcük anlamı ve yapısı bakımından 5 grupta sınıflandırmıştır. Bu bildiride de bu sınıflandırma dikkate alınarak son yıllarda yeniden çevirileri yapılan Almanca edebi yapıtlarda yer alan Almanca deyimler ve Türkçeye çevrilmiş karşılıkları ele alınacak ve incelenecektir. Ayrıca günümüzde yaygın olarak kullanılan bilgisayar çevirilerinin deyim çevirilerinde yeterliliği örneklerle tartışılacaktır. Sonuç olarak, kaynak dilde yer alan deyimleri erek dile çevirirken "hakkını vermek" için çözüm yolları tartışmaya açılacaktır.

Anahtar Kelimeler. Çeviri, deyim, deyim çevirisi, karşılaştırmalı deyim çalışması, bilgisayar çevirisi

SADIK HİDAYET VE HERTA MÜLLER'İN SEÇİLİ ESERLERİNDE “YANLIŞ DÜNYA, KABUS HAYAT VE KURTULUŞA GİDEN YOLUN” İZLERİ

Emel Göközoğlu

İranlı yazar Sadık Hidayet ve Alman Yazar Herta Müller etkileyici romanlarıyla 20. Yüzyıl Modern Dünya edebiyatının önemli temsilcileridir. Her iki yazarda da farklı düşünceleriyle dikkat çeken kendilerine özgü bir anlatım biçimleri vardır. Özellikle toplumsal yapı ve bireysel ilişkilerin kendilerine yansıma süreçlerini incelediğimizde, eser ile okur arasında gerçekleşen bir yüzleşme kaçınılmaz olmaktadır.

Edebiyat, uluslararası ve sınır ötesi bir süreç olarak ele alındığında, edebiyat eserlerinin toplumsal ve sosyolojik yapılar hakkında okura bilgi ve anlam aktararak, onunla her daim bir etkileşim halinde olduğunu görmekteyiz. Sadık Hidayet'in “Kör Baykuş” ve Herta Müller'in “Keşke bugün kendimle karşılaşmasaydım” adlı eserlerinde de, her iki yazarın yaşamış oldukları sosyolojik yapının ve kültürün, karanlık tarafları ve duygular ile mantık arasında yaşanan savaşın izleri anlatılmaktadır. Eserlerde belirgin olarak karşımıza çıkan ürkütücü hayat motifleri ve semboller, okura yaşanan dönem ile ilgili bir kültür transferi yapmaktadır. Bu çalışmanın amacı, seçili eserleri karşılaştırarak kültür transferini sağlayan öğelerini belirginleştirmek ve eserlerde anlatılan toplumsal, sosyolojik ve kişinin kendi ve diğerleri arasındaki ilişkiyi, resim edilen siyasi yapıları analiz etmektir.

Anahtar Kelimeler: Sadık Hidayet, Herta Müller, Komparatistik, Sosyolojik yapı, Kültür transferi, Alman Edebiyatı, İran Edebiyatı

TANPINAR'IN HUZUR, BUTOR'UN DEĞİŞME ESERLERİNDE ZAMAN

Emel Özkaya

Edebi eserlerde, birbirinden ayrı yaşam kesitlerini, içlerinde yaşanan mekânlarla birleştiren en önemli unsurlardan biri zamandır. Gérard Genette'in analıbilim tekniğindeki gibi, Tanpınar ve Butor, şimdiki zamanla geçmiş zaman arasındaki bağlantıları, hatırlamalar yoluyla kurarlar. Türk edebiyatının usta yazarlarından Ahmet Hamdi Tanpınar Huzur isimli eserinde ve Fransız edebiyatında modern romanın öncülerinden Michel Butor'un Değişme isimli eserinde, ana karakterler Mümtaz ve Léon Delmont, şimdiki zamanı geçmiş ve

gelecekle birleştirecek, hayatımızdaki değişimlerin huzur mu yoksa can sıkıntısı içinde bir monotonluk mu olduğunu ortaya koyarlar. Her iki eserde de yaşanan zaman ve anlatı zamanı farklıdır. Yaşanılan olay zamanı, Tanpınar'ın Huzur isimli eserinde yirmi dört saat, Butor'un Değişme eserinde yirmi bir saat otuz beş dakika ile sınırlıdır. Zaman, geriye dönük hatırlamalarla yıllara yayılır. Geçmişte yaşanan anılar şimdiki zamana taşınarak, zamanda bir genişleme sağlanır. Bilinç akımı ve iç konuşma yöntemi ile de kahramanların iç dünyasının ruhsal çözümlenmeleri yapılır. Tanpınar Huzur isimli eserinde, ilahi anlatıcı bakış açısıyla, üçüncü tekil şahıs anlatım kullanırken, Değişme isimli eserinde, ikinci çoğul şahıs anlatım ile Butor, siz diye hitap ederek, okuyucuyu da romana dâhil etmeye çalışır. Huzur ve Değişme isimli eserlerde, yaşanan gerçeklerle, olması istenilen düşlerin çatışması da söz konusudur. Zaman içinde, yaşanan mekânlarda, şimdiki zamandan geçmiş ve geleceğe sıçramalar görülür. Birbirinden ayrı gelişen ve artık geri dönülemeyen anıları birleştiren tek şey zamandır. Huzur'da ve Değişme'de ana karakterler için, hayatın iniş çıkışları, beklenmedik zaman ve mekânlarda sıkıntılar yaratır. Yaşanılan zaman, geçmiş zamanın anıları ve geleceğin düşleri ile birleşerek hayatımızdaki değişimlerin üstesinden gelme gücünü oluşturur.

Anahtar Kelimeler: Tanpınar, Huzur, Butor, Değişme, Zaman

MAKEDON ŞAİR RAZME KUMBAROSKI'NİN ŞİİR KİTABI CENNET ADA'DA KIBRIS İMGELERİ

Emin Onuş

Kıbrıs adası sadece Türk edebiyatı tematiğinde değil, Türk dünyası ve Türkiye ile bağlantılı coğrafyalarda da karşımıza çıkan bir gerçektir. Feyyaz Sağlam Kıbrısname-Güldeste Türk Dünyasında Kıbrıs Şiirleri (2005) adlı şiir kitabında, kimi Balkan ülkeleriyle Türk dünyası şairlerinin, Kıbrıs ile ilgili şiirlerini derlemiştir. Çağdaş Makedon şairlerinde Razme Kumbaroski ise Türkçeye de çevrilen 2004 tarihli Cennet Ada adlı şiir kitabında, doğrudan Kıbrıs konulu şiirleri bir araya getirmiştir. Bu ilginin arkasında şairin, 1998 ve 2001 yıllarında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne yapmış olduğu gezinin etkisi vardır. Bu bağlamda şairin Cennet Ada (2004) adlı şiir kitabını, karşılaştırmalı edebiyat ve imge bilim açısından, bir yazar, şairin gezi izlenimleri sonucu, edebî eser yaratma ve başka ülkeyi anlatıp onu tanıtmaya bağlamında değerlendirebiliriz. Bu tamamen kültürler arası alışveriş ve etkileşime tipik bir örnektir. Bu bildiri de bir yabancı gözüyle (Makedon Şair Razme Kumbaroski) Kıbrıs motif ve im-

gelerinin, neler olarak görüldüğü tespit edilip incelenmeye çalışılacak ve yorumlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kıbrıs, Makedonya, Şiir, İmge, Razme Kumbaroski

BEHRÂM-İ SÂDIKÎ'NİN "UCU KAYIP YUMAK" VE MAHMUD DEVLETÂBÂDÎ'NİN "AYNA" ÖYKÜLERİ ÜZERİNE KARŞILAŞTIRMALI BİR İNCELEME

Emine Zeytinlu

Behrâm-i Sâdikî (1936 -1984) ve Mahmud Devletâbâdî (1940 -) çağdaş İran öykü ve roman edebiyatının en önemli ve güçlü temsilcilerindedir. Her iki isim de eserlerinde ele aldıkları konular ve bu konuları işleyiş biçimleri ile kendilerine has bir yer edinmişlerdir. Karşılaştırmalı edebiyat biliminin benzerlikler ve farklılıklar üzerinden hem aynı dilde verilmiş eserleri hem de bütün dünya edebiyatlarını birbirine yakınlaştırdığını göz önünde bulundurduğumuzda, Sâdikî ve Devletâbâdî'nin eserlerinin bu disiplindeki çalışmalarına kaynaklık edebilecek zengin bir muhtevaya sahip olduğunu açıkça ifade edebiliriz. Bildirimizde "Ucu Kayıp Yumak" ve "Ayna" öykülerinde Sâdikî ve Devletâbâdî'nin görünen gerçekliğin üzerinde oluşturdukları öyküsel bir gerçeklikle, bir türlü adını hatırlayamayan ve çektirdiği fotoğraflarda kendi yüzünü tanıyamayan karakterler üzerinden bireyin kimliksizleşmesi sorununa yaklaşım biçimleri karşılaştırmalı olarak ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Behrâm-i Sâdikî, Mahmud Devletâbâdî, Ucu Kayıp Yumak, Ayna, çağdaş İran kısa öykü edebiyatı, öyküsel gerçeklik, kimliksizleşme.

LE TRANSFERT DE LA CULTURE À TRAVERS LA TRADUCTION UNE ÉTUDE DE LA TRADUCTION TURQUE DE POISSON D'OR DE LE CLÉZIO

Ercan Demirci - Hamza Kuzucu

Comme on le sait, aucune langue ne comprend que des mots et des règles grammaticales. Outre ces éléments, chaque langue est également le vecteur des éléments culturels de la communauté qui la parle. Certes, lorsqu'il s'agit de l'activité de traduction, les questions culturelles sont prioritaires parmi les

problèmes de base rencontrés à la fois par le traducteur et par le lecteur cible. À cet égard, les relations interculturelles et l'interaction interculturelle jouent un rôle important dans l'action de traduction. Ce travail a pour but d'expliquer la notion de culture en traduction littéraire et analyser les difficultés de traduction issues des éléments culturels et des décisions des traducteurs afin de surmonter ces difficultés, en prenant comme point de départ le roman appelé Poisson d'or de Le Clézio qui compte parmi les écrivains français les plus traduits et sa traduction turque faite par Bahadır Gülmez.

Anahtar Kelimeler: Traduction, culture, transfert, langue, interculturel, éléments culturels

SAHRA ALTI AFRİKA'DA ÇEVİRİ ÇALIŞMALARININ TARİHİ GELİŞİMİ

Ercan Demirci

Çok dilli ve çok kültürlü Afrika'nın dilsel toplulukları arasında, sömürge öncesi dönemden sömürge sonrası döneme, hatta yeni sömürgecilik olarak ifade edilen devre kadar, çeviri çalışmaları veya mütercim-tercümanlık mesleği, krallar ile tebaası ve sömürenler ile sömürülenler gibi çeşitli gruplar arasındaki iletişimi kolaylaştırmada daima çok önemli rol oynamış ve özellikle de Sahra Altı Afrika'da çeviri, dini sahada olduğu gibi siyasi, kültürel, ekonomik ve idari olmak üzere hemen hemen tüm faaliyet sektörleriyle yüzyıllar boyunca temas halinde olmuştur. Bu bağlam içerisinde, Afrika Kitası'nda, Arapça, Afrika halklarının dilleri ve Avrupa dilleri gibi çeşitli dil kombinasyonları arasında sosyal hayatın tüm alanlarına ilişkin çeviri işlemleri gerçekleşmiştir. Bu çalışmanın amacı, Sahra Altı Afrika'da çeviriye ilişkin yaşanan süreci, tarihinin önemli dönemlerini dikkate alarak kısaca ortaya koymaktır.

Anahtar Kelimeler: Sahra Altı Afrika, çeviri, çeviri çalışmaları, sözlü gelenek, yerel diller

THE MOON QUEEN VERSUS LA SULTAN MAHPERI

Ercan Kaçmaz

In recent years there has been quite an increase in the number of books translated into Turkish under the name 'Batının Gözüyle Türkler Dizisi'. These

books are mainly related to the life in palaces, the way of life in general; women and Turks in particular. There are also new pieces of works dealing with the life of women sultans. This study, therefore, will focus on the work of American writer Katharine Branning on the one hand and French writer Gisèle Durero on the other. When their studies are taken into account, both authors have many common points. First of all, both authors have spent many years in Turkey. Branning has been visiting Turkey for about 30 years; she is a lover of this country and the writer of *Yes I Would Love to Have another Cup of Tea*. Gisèle, who is a Turkish citizen, is a teacher of literature and a poet. The most important common features of both writers are their love of the Seljuk period. Thus, they have written novels (Branning: *The Moon Queen* and Gisèle: *La Sultane Mahperi*) about Sultan Mahperi, one of the most influential female sultans of the Seljuk Empire period. This study will focus on how Sultan Mahperi, the main character of the works of *The Moon Queen* and *La Sultan Mahperi*, is reflected.

Anahtar Kelimeler: Katharine Branning, Gisèle Durero, Sultan Mahperi, Women, Seljuks Turks

ALBERT CAMUS'UN YABANCI (L'ÉTRANGER) ADLI ROMANI İLE A. ŞİNASİ HİSAR'IN "FEHİM BEY VE BİZ" ADLI ROMANINDAKİ KARAKTERLER ÜZERİNDEN BİREYİN TOPLUMA YABANCILAŞMASI VE BU KARAKTERLERİ YETİŞTİREN KÜLTÜREL ZEMİNLER

Erdal Baran

20.yy'ın ilk yarısında, iki büyük dünya savaşını geride bırakmış bir insanlık, felaketlerin arkasından gelen ölüm karşısında hayatı, daha derinden sorgulamaya başlamış ve bu sorgulamaların neticesinde birçok şeyi cevaplayamamıştır. Cevapsız kalan sorular etrafında dönüp duran insanoğlu, çevresine yabancılaştığının farkında olarak ya da olmayarak kendini sanat ve edebiyat üzerinden ifade etmeye çalıştığında ise ortaya koymuş olduğu eserlerde kimi zaman yalnızlığını, kimi zaman hayatın boşluğunu ve saçmalığını kaleme almıştır. İşte çalışmamıza konu olan iki eser olarak, "Yabancı (1942)" adlı roman ile "Fehim Bey ve Biz (1941)" adlı romanın yayımlandığı tarihlere baktığımızda ikisinin de 20.yy'ın ilk yarısında, hemen hemen aynı yıllarda yayımlandığını görüyoruz. İkisinin de farklı kültürlerde, farklı yazarlar tarafından kaleme alınmasıyla birlikte benzer karakterler üzerinden olay örgüsünün ku-

rulduğunu ve karakterlerin içinde yaşadığı topluma yabancılaştığının farkına varmadıklarını görüyoruz. Bilindiği üzere Karşılaştırmalı edebiyat sadece benzerlikler üzerine kurulu değildir. Yukarıda dile getirdiğimiz hususlar sadece bizim hareket noktamızdır. Çalışmamızda Gürsel Aytaç'ın karşılaştırmalı edebiyata özgü metodik incelemelerini dikkate alarak nesnel bir bakış açısı doğrultusunda, eserleri öncelikli olarak analogik kavramlar üzerinden, karakterleri ve eserlerin kuruluş yapısını dikkate alarak metin halkalarını inceleyeceğiz. Daha sonra Pozitivist bir inceleme ile eserlerin yazarları ile eserlerin başkahramanları arasındaki bağların tespitini yaparak her iki yazarın da kendi döneminde varsa gerek edebi gerekse siyasi olarak beslendiği kaynakları, düşünce akımlarını tespit ederek her iki eserde de yansımalarını bulmaya çalışacağız. En nihayetinde her iki eserden ayrı olarak günümüz metropollerindeki insanların birbirine yabancılaşmakla birlikte varoluşlarını nasıl sağladığını ve hayatlarını nasıl sürdürdüklerine değineceğiz.

Anahtar Kelimeler: Albert Camus; Meursault. Abdülhak Şinasi Hisar; Fehim Bey, Yabancılaşma

KÜLTÜRLERARASI İLETİŞİM BAĞLAMINDA ALMANCA VE TÜRKÇE GÜNDELİK İFADELER

Erdinç Yücel - Halime Yeşilyurt

Kültürlerarası iletişimin sorunsuz bir şekilde sürdürülebilmesi için hedef dilin yapısal özelliklerinin yanı sıra o dilin çıkış noktasını oluşturan kültürel özellikleri de bilmenin önemi yadsınmaz. Kültürlerarası benzerlik ve farklılıkların belirlenmesi, hedef ülke ve hedef kültürü tanıma ve ona saygı duyma açısından çok önemlidir. Günlük hayatta kültürel farklılıklar yüzünden bazı iletişim sorunları meydana gelir ve bu durum da çoğu zaman önyargılara sebep olur, böylece iletişimde kopukluklar oluşur.

Bu çalışmada Türkçede ve Almanca'daki dilsel farklılıklar neticesinde ortaya çıkarak kargaşaya neden olabilecek ve böylece günlük iletişim rutinlerini olumsuz etkileyebilecek ifadeler karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır. İki dil arasındaki farklılıklar yüzünden meydana gelebilecek gerek dilsel gerek kültürel aktarım hatalarının karşılaştırmalı olarak ele alınması yabancı dilin öneminin giderek arttığı bir süreçte gerçekten önemlidir.

Yabancı dil öğrenme sürecinde öğrenenleri yanılgılara sürükleyebilecek muhtemel bazı faktörler vardır; yabancı sözcükler, yan anlamlı ifadeler, sıfatlar ya da iyelik zamirleri bunlardan bazılarıdır. Söz konusu faktörlerin iyi belirlenmesi sonucu iletişimde sorunlar ve yanlış anlaşılmalara kaçınılmaz hale

gelir. Ülkemizde ikinci yabancı dilin Almanca olarak belirlenmesi nedeniyle böyle bir çalışmanın Alman ve Türk toplumu arasındaki sağlıklı bir iletişimin sürekliliği açısından katkı sağlayacağı kanaatindeyim.

Anahtar Kelimeler: hedef dil, ana dil, kültür, yanlış anlaşılma, aktarım hatası, iletişim

HABİTUSUN ÖTESİNDE YAŞAMLAR BRIGITTE SCHWAIGER'İN DENİZİN TUZU NEREDEN GELİYOR? VE DUYGU ASENA'NIN KADININ ADI YOK ESERLERİNDEN ÖRNEK İZLEKLER

Erkan Zengin - Ayşegül Aycan Solaker

Judith Butler toplumsal cinsiyetinin söylem boyutuna taşınmadan önce tarafsız olduğunu fakat kültür ile etki alanını oluşturduğunu ifade etmektedir (Butler, 2016: 52). Dolayısıyla kadın, eril bakış açısıyla hegemonik bir imlenin içerisine itildikçe çözleşmiş beklentiler kadın bedeninde kolektif yatkinlikler yaratmakta ve neticede o topluma ait habitusu oluşturmaktadır.

Çalışmanın amacı, Brigitte Schwaiger'in Denizin Tuzu Nereden Geliyor ve Duygu Asena'nın Kadının Adı Yok adlı eserlerinde yer alan söylemlerin içerik analizi ile Pierre Bourdieu'ya referansla habitusa dair düşünsel izleklerin tespit edilmesidir.

Anahtar Kelimeler: Duygu Asena, Brigitte Schwaiger, Habitus, Pierre Bourdieu

NIETZSCHE'NİN "PERSPEKTİFSEL YORUMLAMA" TEORİSİ BAĞLAMINDA MİTİK ANLATILARIN İNSAN TÜRÜNÜN YAŞAMDA KALMA UĞRAŞISINDAKİ İŞLEVSELLİĞİ'NE DAİR DÜŞÜNCELER

Erol Gülüm

Doğayla arasına mesafe koyarak dünyaya yabancılaşan, yabancılaştıkça uyumsuzlaşan insan, diğer türlerin içgüdüsel olarak, yani zahmetsizce başaracağı yaşamda kalma ve hâkimiyet kurma istencini, organik çaresizliğine rağmen bir olanaklar bütünlüğü içerisinde ürettiği, aktardığı ve etkin biçimde kullandığı yapış ediş bilgisiyle sağlayabilmiştir. Ürettiği bilgiler vasıtasıyla kendi

belirlenimini kendisi kuran ve böylece hem iç hem de dış dünyasındaki belirsizliklerden bir nebze de olsa kurtulabilmeyi başaran insan türü için mitoslar çağlar boyunca en önemli önemli bilgi üretim ve aktarım aygıtlarından biri olmuştur. Dolayısıyla insan türüne özgü bir sosyal davranış biçimi olarak hikâye anlatmanın ve bu etkinliğin en kadim içeriği olan mitik anlatıların maddi ve manevi yaşamda karşılaşılan gerilimler, çatışmalar ve tehditlerin çözümünün şifrelerini üreten, saklayan ve aktaran birer eylem planı olduğu iddia edilebilir. Bu önerme, Nietzsche'nin perspektivist epistemolojisini temellendirdiği, güç istençleri arasındaki devinim ve çatışmaların ürünü olan bir varoluşta (becoming) gücün korunumu ve attırılmasının yegâne yöntemi olarak imlenen "yorumlama" teorisi özelinde ve felsefi bir düzlemde açıklanabilir. İşte mitolojik düşünmenin ve mitosların, dünyanın şematize edilmesi/taslağının çıkarılması veya kaotik varoluşumuza belirli düzenliliklerin empoze edilmesi gibi bir takım pratik ihtiyaçların giderilmesine yönelik son derece pragmatik temellerinin bulunduğu savlayan ve belirtilen teorik çerçeve özelinde geliştirilecek bu çalışmada, genel itibarıyla insan türünün kurmaca yaratma bağımlığının eko-psiko-sosyolojik motivasyonları, özeldede ise güç istencinin bedenleşmiş biçimi olarak insan türünün sürekli bir devinim halinde olan varoluşta yaşamda kalmasını ve hakimiyet kurmasını sağlayan gerçekliği yaratma konusunda mitik anlatılardan nasıl yararlandığı ortaya konmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Mitos, Nietzsche, Perspektifsel Epistemoloji, Yorumlama.

MEDEA, ZEHRA, MEDİHA / HER ŞEY DEĞİŞİR, KADININ YAZGISI DEĞİŞMEZ

Esra Dicle

Gücünü, su tanrısı Poseidon ve Güneş tanrısı Helios'tan alan Colchis kralının büyücü kızı Medea'nın öyküsü birçok tiyatro oyunu, şiir, resim ve sinema filmine esin kaynağı oldu. Çocuklarını öldüren anne figürü olarak antik Yunan'da lanetlenen Medea'nın bu akıl dışı eylemini, Euripides'ten başlayarak Seneca, Bernard Shaw gibi pek çok yazar, farklı şekillerde yorumladı. Türk Tiyatrosunda da Medea, birçok oyunun alt metnini oluşturdu. Bu alanda ilk dikkati çeken oyun, Munis Fahri Ozansoy'un 1963 tarihli Medea oyunudur. Anlatıyı ana hatlarıyla mitolojik zaman-mekan algısı ve olay örgüsüne sadık kalarak sunan metnin ardından Güngör Dilmen'in 1967 tarihli Kurban oyunu ile karşılaşırız. Bu oyun, Medea anlatısını Isparta'nın bir köyüne taşır ve zamanının güncel sorunlarıyla biçimlendirilen metin, bir uyarılma özelliği gösterir. 1992 tarihli Mediha oyunu ise, Yüksel Pazarkaya tarafından yine Medea anlatı-

sı esas alınarak yazılmıştır. Konu, yine Anadolu coğrafyasında başlar fakat bu defa göç sorununu da içererek Almanya'ya kadar uzanır. Hepsinde çocuklarını öldüren bir kadın vardır; zaman, mekan ve koşullar değişse de. Bu incelemede amacım, Euripides'in Medea'sını alt metin olarak kabul edip, saydığım eserlerde Medea'nın özelliklerinin, eylemlerinin ve bunların nedenlerinin nasıl anlaşıldığı-yorumlandığı, metinlerin üretildiği zaman-mekanın aktüel gerçekliğiyle nasıl ilişkilendirildiği, her üç metnin de alt metin-ana metin bağlantılarını nasıl kurduğu sorularına cevap bulmak olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Medea, Mitoloji, Tiyatro, Yeniden Yazım

YAVUZ TURGUL'UN GÖNÜL YARASI FİLMİNİ FITZGERALD'IN MUHTEŞEM GATSBY ROMANI IŞIĞINDA YENİDEN İZLEMELER

Faruk Kalay

Yavuz Turgul, Türk sinemasının dönüm noktalarından biri olan Eşkîya filminden sekiz yıl sonra Şener Şen ve Meltem Cumbul gibi önemli oyuncularla Gönül Yarası adlı filmini yazıp yönetmiştir. Filmde eşinden şiddet gören Dünya'nın (Meltem Cumbul) küçük kızıyla beraber İstanbul'da tutunmaya çalışmasını anlatır. Emekli öğretmen ve taksicilik yapan Nazım (Şener Şen) ile tanışmaları ve boşandığı eşi Halil'in (Timuçin Esen) kendisini bulmasıyla olaylar farklı yönler çeker. Tipik namus cinayetini anlatmasından ziyade filmde Turgul insanın en derin duygularına inmeyi başarmıştır. Bununla birlikte Fitzgerald'ın Amerikan rüyasının çöküşünü anlattığı Muhteşem Gatsby ile de benzerlikler bulunmaktadır. Örneğin Muhteşem Gatsby romanında anlatıcı Nick Carraway olay örgüsünün merkezindedir ve romana adını veren Jay Gatsby'nin başkası ile evli olan aşkı Daisy Buchanan ile arasındaki bağlantıyı sağlamaktadır. Bu yönüyle Nazım hem olay örgüsündeki merkezliğiyle Nick'e hem de içten içe sevdiği Dünya'yı elde edememesiyle de Gatsby'ye benzemektedir. Öte yandan Turgul'un sembolik olarak seçtiği Dünya ismi ve peşinden koşan iki erkeğinde kendisine sahip olamaması Fitzgerald'ın romanıyla uyusmaktadır. Nitekim romanın Gatsby'nin Amerikan rüyasını sembolize eden Daisy'ye kavuşamaması ve Gatsby'nin ölümüyle sonuçlanması bunu göstermektedir. Her iki eser kendi kültürünün bir parçası ve o kültürün harmanlanmasıyla oluşmasına karşın değer yargılarıyla aynı paydada buluşabilmektedir. Bu çalışmada Gönül Yarası filminin ve Muhteşem Gatsby adlı romanın ortak yönleri irdelenmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: F. Scott Fitzgerald, Gönül Yarası, Muhteşem Gatsby, Yavuz Turgul

XIX. YÜZYILIN İKİ ENTELEKTÜELİ THÉOPHİLE GAUTİER VE HAYRULLAH EFENDİ'NİN SEYAHATNAMELERİNDE İKİ ŞEHRİN KÜLTÜREL ANATOMİSİ: PARİS VE İSTANBUL

Fatih Aynacı

Kültürlerarasılık, kültürel kaynaşma, kültür alışverişi gibi olguların kavramsal bir temele oturması modern çağ ile birlikte gerçekleşse de, insanlık tarihi açısından düşünüldüğünde, bu olguların farklı kültürler arasında çeşitli biçimlerle ortaya çıktığı görülmektedir. Var olduğu bilinen ve merak duygusunun itici gücüyle kendini gösteren farklı kültürler hakkındaki düşünceler, kitle iletişim araçlarının bulunmadığı dönemlerde yazı yoluyla kayıt altına alınmış ve bu konuda ileride yapılacak çalışmalara kaynaklık etmiştir. Bu anlamda seyahatnameler, söz konusu düşünceleri ortaya koyan somut kaynaklardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Salt nesnel bir yapıda olmayıp, öznel değerlendirmeler ve önyargılar içermeleri bir kenara bırakılacak olursa, gözlem ve deneyimin öne çıktığı bu eserler, tarihsel bir dönemin kültürel anatomisini göstermeye yardımcı olan önemli bilgi hazineleri arasında düşünülebilir. Bu bağlamda Théophile Gautier'nin "İstanbul, Dünya'nın En Güzel Şehri" ve Hayrullah Efendi'nin "Avrupa Seyahatnamesi" başlıklı eserlerini karşılıklı bakış çerçevesinde inceleyeceğimiz bu çalışmada, bir batılının gözünden İstanbul'un ve bir doğulunun gözünden ise Paris'in fiziksel ve kültürel bakımdan en dikkat çekici yönleri karşılaştırmalı olarak anlatılacaktır. Böylece bilgiye erişimin kolay olmadığı dönemlerde seyahatnamelerin "öteki"nin kültürel yaşamını tanıtmaya noktasında ne denli önemli bir görev üstlendiği vurgulanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Seyahatname, kültürel etkileşim, önyargı, karşılıklı bakış, öteki

HAFİZ'İN "GAM ME-HOR" REDİFLİ GAZELİNE İRAN VE TÜRK SAHASINDA YAPILAN ŞERHLERİN KARŞILAŞTIRMASI

Fatih Yerdemir

Bir metni bütün yönleri ile anlamak için kaleme alınan ve edebi bir terim olan şerh; şarihlerin metinleri birbirlerinden daha iyi anlama alanı olarak da yorumlanabilir. Aynı metne farklı şarihler birbirlerinden farklı yorumlar yaptıkları gibi farklı disiplinlerle de aynı metne yaklaşmışlardır. Metni oluşturan cümlelerin, kelimelerin en küçük parçası olan harfin bile ne olduğuna kadar

metni şerh eden şarihler olduğu gibi; dilbilgisi kurallarının hiç birine değinmeden anlamı veren şarihler de bulunmaktadır. Bu çalışmada şerhin bu yönlerine de değinilerek İran'ın büyük ve mutasavvıf şairi, Hafız'ın "Yusuf-ı gümgeste bâz-âyed be-Ken'ân gam-me-hor" / Külbe-i ahzan şevved rûzî gülîstân gam me-hor" beyti ile başlayan gazeli incelenecektir. Önce Hafız'ın bu gazeli, Osmanlı sahasında Bosnalı Sûdî Efendi ve Mehmed Vehbî Konevî'nin şerh anlayışları ve şerhe bakış açıları üzerinden incelenecektir. Bu iki şarihin birbirilerinden ayrılan şerh yöntemleri tespit edilmeye çalışılacaktır. İkinci olarak İran sahasında Dr. Muhammed Rıza Berzeger Hâlekî ile Bahâuddin Hürremşâhî'nin hazırladıkları Hafız şerhleri birbiri ile karşılaştırılıp bu gazel üzerinden İran sahasındaki şerh anlayışı tespit edilmeye çalışılacaktır. Son olarak Osmanlı sahasındaki şerhler ile İran sahasındaki şerhlerin birbirine benzeyen ve birbirinden farklı yönleri ortaya konmaya çalışılacaktır. Bu karşılaştırma anlam, yapı, ses, edebi sanatların kullanımı üzerine olacaktır. Yukarıda bahsi geçen metne hangi şarihlerin yapı açısından; hangi şarihlerin anlam açısından yaklaştıkları tespit edilmeye çalışılacaktır. Bu çalışmada amaç aynı metne yapılan şerhlerin kişiden kişiye farklı ve benzer yönleri ile birbirinden farklı medeniyetlerin getirdiği farklı ve benzer yorumları kıyaslayarak ortaya koymaktır.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Şerh, Hafız, Sûdî, Konevî, Türkçe Şerh, Farsça Şerh

TÜRLER VE METİNLER ARASI BİR YENİDEN YAZIM: KÖROĞLU'NUN MEYDANA ÇIKIŞI

Fatma Kahraman

Yaşar Kemal'in Üç Anadolu Efsanesi kitabı içinde yer alan Köroğlu'nun Meydana Çıkışı hikayesi, 16. yüzyıla ait Köroğlu Destanı'nın farklı rivayetlerinin bir yeniden yazımıdır. Bu yönüyle, metin baştan sona hem kendinden önceki Köroğlu anlatılarıyla hem de Dede Korkut Hikayeleri başta olmak üzere halk hikayeleri, mitler ve efsanelerle türler ve metinler arası bir ilişki kurar. Ancak, kahramanın ortaya çıkışı yönüyle bu ilişkiyi farklılaştırır. Kemal'in metnindeki Köroğlu, doğuştan efsanevi özelliklere sahip değildir; süreç içinde olgunlaşır ve bu süreçte karakterin sosyal direnişi değil kendi içinde yaşadığı ferdi direnişi mesele haline gelir. Köroğlu Destanı'nın Tobol Rivayeti, İstanbul Rivayeti, Maraş Nüshası ve Azerice Nüshası incelendiğinde, hepsinde doğuştan güçlü ve heybetli ortak bir Köroğlu'nun çizildiği görülür. Oysa Yaşar Kemal'in metnindeki Köroğlu başlarda üstü başı paramparça, çekingen, beceriksiz ve korkaktır. Yine önceki nüshalarda Köroğlu, eşkıyalık eden, geleni geçeni

rahat bırakmayan, katil ve helak eden biri olarak tanımlanır. Yeniden yazımda ise eşkıya iken bile kimseye zarar veremeyen, adaletsizliğe ve kötülüğe karşı iyiliği sürdürme konusunda iç çatışmalar yaşayan biridir. Sonuç olarak Yaşar Kemal, destansı özellikleri olan Köroğlu'nu alır ve onu güçlünün hukukuna başkaldıran bir İnce Memed ya da Meryemce ile aynı düzleme getirir. Köroğlu'nu çeşitli çatışmalar sonunda önce cesaretli bir kahraman; sonra da adaletli ve iyi bir yönetici olacağı bir olgunlaşma yolculuğuna çıkarır ve bunu yaparken farklı türleri bir araya getirip daha zengin bir anlatı kurar. Yarattığı özgün ve estetik düzeyi yüksek yazımsal kurguyla Yaşar Kemal, söylenceyi, dili ve biçimi birbirini tümleyen ve geliştiren bir ortamda; bir başka deyişle, insanoğlunun direnişinde buluşturur.

Anahtar Kelimeler: destan, Köroğlu, metinler arasılık, mitoloji, Yaşar Kemal, yeniden

DECONSTRUCTING AND RECONSTRUCTING OF THE STORY "HUA MULAN" IN CHINESE AND AMERICAN CONTEXTS

Feryal Çubukçu

One of the most popular ancient Chinese ballads has a female protagonist, Mulan, who disguises herself as a man and joins the army in place of her old father to fight off invading northern tribes. Mulan has long been held up by the Chinese as the personification of duty to family and country. Filial piety aside, gender equality is a crucial feminist message delivered at the end of the poem. When The Mulan Ballad was transplanted to the USA it did not inhabit the traditional and gender features of the original culture due to Disney's formulaic adaptation. In the comedic Disney animation, Mulan may be an independent, strong-willed young girl that is fundamentally different from the fairy tales, but the ultimate payoff for her bravery still comes in the form of catching a handsome man. However, in the Chinese Mulan movie, the female character signals more serious androgynous tones. The purpose of this study is primarily to delve into the cultural transformations, reformulations and appropriations between Disney's comedic Mulan (1998), the Chinese tragic Hua Mulan (2010) and the original ballad Mulan as written during the Tang Dynasty although it has reverberations that it took place in the Northern Wei Dynasty (386–534), and secondly to showcase how the transformation of the legend in the Disney adaptation is to be found in the additions of distinctive Chinese cultural traits which lead to the film working against the authenticity and unity of historical facts concerning China and reformulation of the legend

through the addition of Western elements into the ballad. Thirdly, this paper will claim that the issues of the differing positions of Mulan with regard to cultural authenticity adopted by the Disney and Chinese versions not only define retelling, adaptation, and innovation (or remediation) but also raise the insider versus outsider authorship and appear to signal divergent attitudes toward the audience's ability to make sense of the role of women and power relationships in different societies.

Anahtar Kelimeler: Disneyfication, appropriation, Mulan

GUSTAV RASCH'IN, MAX MÜLLER'İN VE DOSTEYEVSKİ'NİN ESERLERİNDE YABANCILAŞMANIN ÖTEKİLEŞTİRMESİ

Filiz İlknur Cuma

Gustav Rasch, Max Müller ve Dostoyevski aynı yüzyılda yaşamışlardır ve eserlerinde olumsuz bir Türk imajı yansıtılmıştır. Oryantalist bir bakış açısıyla Türklere karşı gösterdikleri perspektif ırkçılık çizgisinde eserlerinde görülmektedir. Rasch, eserinde Türkler den bahsederken "Barbar" ifadesini kullanmış olup bununla birlikte de Türkler'in yaptıkları her şeyin eğreti olduğunu belirtmektedir. Rasch, İstanbul'u anlatırken Doğu ve Batı kavramlarını sıkça kullanarak Avrupa yakası ile Asya yakasındaki İstanbul'u tasvir ederken Avrupa yakasını hep övdüğünü ve Asya tarafını da aşağılayıcı bir biçimde yorumladığını açık bir şekilde görmekteyiz. Ayrıca yazar İstanbul içinde de Doğu-Batı ayrımında bulunmuş olup Doğu- Batı sentezini Avrupalı ve Avrupalı olmayan olarak ayırtmıştır. Müslümanlığı ve Hristiyanlığı net bir şekilde birbirinden ayıran Rasch'ın bu tutumu koyu bir Katolik olmasından kaynaklanmaktadır. Buna karşın Max Müller'in İstanbul'a karşı tutumu ise Rasch'a göre daha ılımlı ve objektiftir. Müller çifti İstanbul'un tabii ve mimari güzelliklerini itiraf etmekten çekinmemişlerdir. Bir turist rehberi olarak eser, turistleri İstanbul'a davet eden çekici ve sürükleyici bir üsluba sahiptir. Fakat buna rağmen Türklerin yaşam biçimlerini, kültürlerini ve ritüellerini küçümseyici bir tavırla aktarmaktadır. Dostoyevski ise İsa'nın düşmanları dediği Türklerle savaşmayı kutsal bir vazife olarak görür ve İstanbul'u alma hayallerinin coşkusıyla kan dökmeyi kutsallaştırır. Dostoyevski Türkleri sevip, onlara hak veren ve olaylarla daha rasyonel ve hümanist bakan Rus aydınlarını amansızca eleştirmektedir. Sonuç olarak Gustav Rasch, Max Müller ve Dostoyevski eserlerinde İstanbul'un Türklere ait olmasının hazmedemediklerinden dolayı onlara göre çağdaşlaşmadığımızı ileri sürerek Türkleri dört yüz yıl öncesinde yaşamışçasına aşağılayarak ötekileştirmeye yer vermişlerdir. Bu çalışmada her

üç yazarın eserlerinde dile getirilen Türk İmajı ötekileştirme bağlamında karşılaştırılarak analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Karşılaştırmalı Edebiyat, Türk İmajı, Yabancılaştırma, Ötekileştirme

TRANSLATING GREEK EROTIC POETRY INTO ENGLISH AND TURKISH

Florentina Gümüüş - Mustafa Zeki Çıraklı

This study investigates the verbal preferences that appear in the English and Turkish translations of the erotic or sensual poems by C. P. Cavafy, the well-known Alexandrian Greek poet. Employing Katharina Reiss's model developed for translation criticism, the study aims to discover the linguistic differences between the English and the Turkish translations and how the erotic quality of the original poems show discrepancies and variations in each translated text. Considering the fact that style is a significant aspect and operational factor in such literary texts, and particularly in poetry texts; the study also considers the stylistic elements as well as semantic, lexical and grammatical components and their translated versions. The analysis comprises three original poems and four translated versions of these texts and shows that all four translations changed to a certain extent the original Greek poems and these changes influence both the style and the erotic quality of the poems, making them either more explicit than Cavafy desired or less explicit than he intended.

Anahtar Kelimeler: Translation of eroticism, Poetry translation, Translation criticism

EIN ÜBERBLICK ÜBER DIE GRENZÜBERSCHREITENDE ENTFALTUNG DER KOMPARATISTIK

Funda Kızıler Emer

Im vorliegenden Beitrag wird versucht, relevante Phasen der Entwicklungsgeschichte der Vergleichenden Literaturwissenschaft („littérature comparée“), bzw. ihre Entfaltung und relevante Paradigmenwechsel in ihrem Forschungsbereich darzustellen.

Der Beitrag gibt zunächst einen Überblick über die Entstehung der Komparatistik, die fachspezifisch sprachliche, nationale, kulturelle, religiöse, politische und disziplinäre Grenzen überschreitet, und dann über ihre besondere Tragweite und überragende Stellung insbesondere für das gegenwärtige postmoderne Zeitalter.

Anschließend richtet sich das Augenmerk auf die grenzüberschreitenden Entwicklungsphasen und revolutionäre Paradigmenwechsel im Forschungsbereich der Komparatistik, bzw. auf deren grenzüberschreitende Ausweitung von der (Inner- und) Interliterarizität, Intertextualität und Interdisziplinarität, über Interkulturalität und Intermedialität und letztlich bis hin zu allen in der Literatur eingefangenen menschlichen Lebens- und Ausdrucksbereichen in ihren Grundzügen darzulegen.

Schlüsselwörter: Vergleichende Literaturwissenschaft, Entwicklungsphasen, Paradigmenwechsel, Grenzüberschreitung.

EVE'S TATTOO AND THE (IM)POSSIBILITY OF IDENTIFICATION WITH THE HOLOCAUST VICTIM

Gamze Sabancı Uzun

Eve's Tattoo (1991) by Emily Prager is a novel that demonstrates the danger of identification of characters with Holocaust victims. Although the Holocaust fiction relies on the process of identification in order to show the urgency of comprehending and feeling the suffering of the victim, *Eve's Tattoo* promotes such desire as "an affront" (12), all the while acknowledging the urgency of transmitting knowledge of the Holocaust and memorializing its victims. This dilemma is resolved by the narrator, *Eve's* creation of fictitious character *Eva*, who was from Auschwitz, got her Ka-Tzetnik number tattooed onto her arm based on a photograph she found in her boyfriend's closet. For the sake of keeping the Holocaust memory alive, with that tattoo she invents various fictitious characters, constructs and performs stories of women's suffering. *Eve*, thus bears the role of Holocaust transmitter, and in the end proves that the mission of carrying the knowledge of the Holocaust to the next generation is an impossible goal since it involves an absent memory for identification. In this paper, I will use Bakhtin's term "double-voiced" to identify the relationship of the representing voice with the represented voice, as the relationship between the gentile and the Jew and how they are transformed by each other.

Anahtar Kelimeler: Holocaust, Identification, Double-voiced, Transmission

METİNLERARASI ANLAM: KİPSEL DÖNÜŞÜM BAĞLAMINDA İKİNCİ YENİ POETİKASI

Gizem Kunduracı

Kipsel-Dönüşüm, bir ana metnin biçimsel bağlamda değiştirilmesi işlemlerinden biridir. Edebiyatın kendisinden başka disiplinlerle, bilhassa çeşitli sanat alanlarıyla ilişkisinin söz konusu olduğu Kipsel-Dönüşümde, bir edebiyat metninin sinema, müzik, resim, fotoğraf gibi sanatlarla yer değiştirmesi ve geçişimi söz konusudur. Bu türden bir değişme ile kurgusal bir metnin anlatım düzeni değiştirilmiş, Metinlerarası/Medyalararası bir söyleşim gerçekleşmiş olur. Metinlerarası söyleşim, modern Türk edebiyatında İkinci Yeni şiir hareketi ile yüksek bir poetik değere ulaşmıştır. Disiplinlerarası bir şiir olan İkinci Yeni şiirinde Kipsel-Dönüşüm anlamının üretilmesinde ve belirlenmesinde büyük ölçüde etkili olmuştur. Bugün, İkinci Yeni edebi anlatılarının farklı medyalara aktarımı ile metinlerarası anlamları üretilmeye hâlen devam etmektedir. Bu bildiride, İkinci Yeni şiirine Ana Metnin Kipsel-Dönüşümü bağlamında bir yaklaşım sergilenecek, metinlerarası anlamın üretilmesi ve alımlanmasında Kipsel-Dönüşümün etkisi tespate çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Metinlerarası, Kipsel Dönüşüm, İkinci Yeni

CENGİZ AYTMATOV'UN TOPRAK ANA İLE MAKSİM GORKİ'NİN ANA ADLI ROMANINDA KADIN VE TOPLUM

Gonca Güven Akın

Kırgız Edebiyatının en önemli kalemlerinden biri olarak Cengiz Aytmatov'un Toprak Ana adlı romanı 2. Dünya savaşı döneminde eşi ve üç çocuğunu kaybeden bir annenin yalnız ama kahramanca mücadelesini konu eder. Çalışmanın bir diğer ismi olan ünlü Rus yazar Maksim Gorki'nin Ana adlı eseri ise kocasının ölümünden sonra oğlu Pavel ile birlikte yoksulluk içinde kalan ama daha sonrasında yaşama sıkı sıkıya sarılan anne Pelageya Nilovna'nın hikâyesini anlatır. Bu çalışmada; toplumsal ve politik kaosun hüküm sürdüğü Sovyet topraklarında hüküm süren ve kadının toplumdaki üretim ilişkilerinde ve ailedeki rolünü göstermesi açısından Cengiz Aytmatov'un Toprak Ana ile Maksim Gorki'nin Ana adlı romanının karşılaştırmalı olarak incelenmesi amaçlanmaktadır. Gorki ve Aytmatov'un realist pencereden bakarak ele aldıkları bu eserleri hem yaşadıkları dönemler ve hem de sahip oldukları ideolojiler ekseninde ele alınarak kadın kahramanların top-

lumdaki yeri ve önemi ortaya konmaya çalışılacaktır. Bu bağlamda toplumcu gerçekçi eleştiri ile Marksist eleştiri yöntemleri çalışmanın ana çerçevesini oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Aytmatov, Gorki, Kadın, Toplumcu Gerçekçi Eleştiri, Marksist Eleştiri

GÜNTER GRASS'IN "YENGEÇ YÜRÜYÜŞÜ" VE ELİF ŞAFAK'IN "BABA VE PİÇ" ADLI ROMANLARINDA YANSITILAN AİLE BELLEĞİNİN KÜLTÜRLERARASILIK AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI

Gonca Kışmır

Bellek araştırmalarının önemli isimlerinden Jan Assmann, doksanlı yıllardan itibaren tüm ülkelerde görülen bellek patlamasının ("memory-boom") temelinde özellikle 2. Dünya Savaşından sonra dünyada değişen sosyopolitik ve ekonomik dengelerin, medyanın gücünün ve yaşanan felaketlerle toplumların yüzleşme isteğinin yattığını yazar. Bu bağlamda edebiyat araştırmacıları için kültürel ürünlerin başında gelen edebi metinlerin, kültürlerin toplumsal değişimlerini izlemek için en iyi araçlardan birisidir denebilir. Gerek çağdaş Türk edebiyatına gerek çağdaş Alman edebiyatına bakıldığında özellikle yüzleşme ekseninde ve toplumsal boyutta 20. yüzyılda yaşananların bugüne olan etkisini irdeleyen sayısız roman göze çarpmaktadır. Çağdaş Alman Edebiyatı savaş sonrası yazarlarından Günter Grass, Yengeç Yürüyüşü (Im Krebsgang, 2002) adlı romanında 1945 yılında Sovyet denizaltısı tarafından torpillenerek batırılan Wilhelm Gustloff gemisi bağlamında Almanya'nın yakın tarihini bir ailenin geçmişi üzerinden serimler. Bu gerçek, tarihsel olay romanda Pokriefke ailesinin belleği ekseninde üç kuşağın bakış açısından konu edilir. Bu açıdan II. Dünya Savaşı ve sonrasına dair anılar bireysel ve kolektif bellekten yola çıkılarak Grass tarafından tekrar kurgulanır. Çağdaş Türk edebiyatı yazarlarından Elif Şafak'ın Baba ve Piç (2006) adlı romanında ise İstanbul ve Amerika'da yaşayan Ermeni ve Türk iki ailenin geçmişi dolayımında kökeni 1915'e dayanan Türkiye'nin yakın tarihi aktarılır. Bu metinde Kazancı ve Çakmakçıyan ailesinde üç kuşağın birbirleriyle olan yakın ilişkileri ve geçmişleriyle yüzleşmeleri tıpkı Grass'ın romanındaki tarihsel olgular gibi hem yarı otobiyografik hem de yarı kurmaca unsurlarla aile belleği dolayımında metinde yeniden canlandırılır. Bu çalışmada, Jan ve Aleida Assmann ile Harald Welzer'in bellek kuramları kullanılarak, romanlarda tarihsel olguların edebiyat düzleminde nasıl kurgulandığı ve kuşak bel-

lekleri üzerinden nasıl yeniden biçimlendirildiği "aile romanı " veya "kuşak romanı" bağlamında karşılaştırılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Aile belleği, semantik bellek, kolektif bellek, kuşak romanı, aile romanı

SABAHATTİN ALİ'NİN "KÜRK MANTOLU MADONNA" ADLI ROMANININ GÜRCÜCE ÇEVİRİSİNE YORUMLAYICI YAKLAŞIMLA BİR ÇEVİRİ ÇÖZÜMLEMESİ

Gül Mükerrerem Öztürk

Sabahattin Ali, Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatının önemli yazar ve şairlerinden biridir. Sabahattin Ali'nin eserleri, birçok dile çevrilmiştir. Bu çalışma, Sabahattin Ali'nin "Kürk Mantolu Madonna" eserinin Nana Canaşia tarafından Gürcüceye çevirisinin karşılaştırılmalı bir çözümlemesini amaçlamaktadır. Sabahattin Ali'nin birçok eseri 1960-1990 yılları arasında Gürcüceye çevrilmiş olup 2017 yılında ise "Kürk Mantolu Madonna" eseri Gürcü Türkolog Prof. Dr. Nana Canaşia tarafından Gürcüceye çevrilmiştir. Sabahattin Ali'nin önemli olan bu eseri toplumsal, kültürel ve dilsel yönleri kendine has bir şekilde dile getirmesi bu çalışmanın ana konusunu şekillendirmektedir. Bu çalışmada, söz konusu amaç doğrultusunda, Sabahattin Ali'nin Türkçe "Kürk Mantolu Madonna" kaynak metni merkezli bir yaklaşımla Nana Canaşia tarafından Gürcüceye çevrilen "მადონა ბეწვის მანტლი/ Madona Betsvis Mantoşi" eser yorumlayıcı bir yaklaşımla karşılaştırılmalı metin çözümlemesi ele alınacak olup, metin çevirisi için öneriler sunulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler Çözümleme, Çeviri, Sabahattin Ali, Kürk Mantolu Madonna, Yorumlayıcı.

"YERLİ" BİR ARSENE LUPIN'DEN SÖZ ETMEK MÜMKÜN OLABİLİR Mİ? FRANSIZ EDEBİYATINDA ARSENE LUPIN, TÜRK EDEBİYATINDA CİNGÖZ RECAİ

Gülay Güler - Ayşe Banu Karadağ

Bu bildiride, polisiye romanın en popüler örneklerinden biri olan Arsène Lupin ile bu esere benzerliği ile tanınan Türkçe kaleme alınmış Cingöz

Recai üzerine betimleyici bir çalışma yapılması amaçlanmaktadır. Dünya edebiyatının tanınmış yazarlarından Maurice Leblanc (1864-1941), polisiye roman türünde değerlendirilen Arsène Lupin serisini 1905-1941 yılları arasında kaleme alır. Bu eserlerde Fransız yazarın, suç kavramını ve suçluyu farklı bir şekilde işlediği öne sürülür. Başkahraman Lupin hem hırsız hem de iyi bir kahraman olma özelliğine sahiptir; uzmanlar tarafından Arsène Lupin'in bu yönüyle bilindik diğer polisiye romanlardan ayrıldığı söylenir. Polisiye roman türü Türk edebiyatına çeviri yoluyla girer ve Türk okuru tarafından beğeniyle karşılanarak kısa zamanda geniş bir okuyucu kitlesine ulaşır. Büyük bir beğeniyle okunan çeviri polisiye romanlardan kısa bir süre sonra telif polisiye romanlar Türk kültür ve edebiyat çoğul dizgesindeki yerini alır. Söz konusu telif türde, kahramanların Batı'dan izler taşıdığı iddia edilir. Ancak çeviri üretimden yerli üretime geçme sürecinde, yazarlarımızın milli kahramanlarımızı örnek aldıkları yabancı kahramanlara yerli unsurlar ekleyerek yarattıkları gözlemlenmektedir. Bu bağlamda, Peyami Safa'nın Server Bedi mahlasıyla kaleme aldığı Cingöz Recai serisi örnek olarak verilebilir. Bildiride Peyami Safa'nın Türkçedeki Cingöz Recai serisiyle, Maurice Leblanc'ın Fransızcadaki Arsène Lupin serisi karşılaştırılarak özgün-çeviri ilişkisi irdelenmeye çalışılacaktır. İrdelenmede çağdaş çeviribilim yaklaşımları temel alınacaktır. Bilindiği üzere karşılaştırmalı edebiyat ve çeviribilim, "öteki" kültürün anlaşılması, yorumlanması ve alınması noktasında farklı kapılar açan iki önemli bilim dalıdır. Bildiride, karşılaştırmalı bir betimleyici çalışma yapılarak çeviribilimin disiplinlerarası kimliğinin de altı çizilecektir.

Anahtar Kelimeler: Arsène Lupin, Cingöz Recai, polisiye roman, çeviribilim, karşılaştırmalı edebiyat, çoğuldizge.

MÁIRTÍN Ó CADHAIN'İN YANKI ODASI: YERALTINDAN GEVEZELİKLER

Gülden Hatipoğlu

İrlandalı yazar Máirtín Ó Cadhain'in İrlandaca kaleme aldığı, 1949 tarihli romanı Cré na Cille/ Graveyard Clay (Yeraltından Gevezelikler) modernist minör edebiyatın en az bilinen örneklerinden biri. Bütün karakterlerin ölülerden oluştuğu romanda, tabutlarına hapsedilmiş, yeraltında amaçsızca konuşup hikâyeler anlatan, birbirlerinin sesini bastırmaya çalışan cesetlerin hem yeraltındaki hem de yerüstündeki komşuları hakkında yaptıkları dedikodular anlatının temelini teşkil eder. Yerüstündeki komşuluk dünyasının mikrokozmetik bir temsili olarak okunabilecek bu ölüler diyarındaki hiciv anlatısı her ne kadar kaynağı kadim İrlanda mitleri ve efsanelerine kadar giden grotesk mizah gele-

neğinden beslense de, ölü bedenlerin ve ölümün biyopolitikası üzerinden ilerleyen bu kaotik anlatıda hem Gogol'ün Ölü Canları'nın hem de Ulysses'in "Hades" epizodunun izlerini görmek mümkün. "Yaşamın ortasında ölümle iç içeyiz" aforizmasını tersine çevirip "ölümün ortasında yaşamla iç içeyiz" diyen Bloom'a selam çakan bu ölü canların diyalogları hem kendi kapalı sistemleri içerisinde hem de metinlerarası düzlemde Barthes'ın "yankı odası" (echo chamber) tabir ettiği bir anlatı uzamı oluşturur. Bildirinin temel tartışma hattı, dar bağlamda Yeraltından Gevezelikler'de bu yankıların karşılaştırmalı olarak ele alınması, daha geniş bağlamda ise "yankı odası" metaforundaki "oda olarak metin" imgesinden yola çıkarak "odaya/metne komşu diğer oda- lar/metinler arasındaki ilişki" üzerinden ilerleyecektir.

Anahtar Kelimeler: İrlanda edebiyatı, metinlerarasılık, kara mizah, Ó Cadhain, Gogol, Joyce

FİKRİMİN İNCE GÜLÜ ROMANINDA NESNENİN MEKANA DÖNÜŞÜMÜ

Güler Uğur

Mekanın kurgu metinlerdeki önemi ve anlamı uzun zamandır roman kuramcılarının ve felsefecilerin odağındaki tartışma konularından biridir. Adalet Ağaoğlu'nun panoramik bir Türkiye tablosu çizdiği ve yarattığı karakterle dikkat çektiği Fikrimin İnce Gülü adlı romanda bir fetiş nesnesi olarak kullanılmış olan arabanın mekansallığı ve mekansallığı hakkında bir araştırma yapmaya çalıştık. Bu nesnenin yüklenen anlamlar ve metindeki kullanımını sayesinde bir mekana dönüşüp dönüşmediği incelenmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: roman, mekan, nesne

XX.YÜZYIL RUSYA ŞARKŞİNASLIĞINDA NEVAÎ SANATININ ARAŞTIRILMASI

Gülnâz Halliyeva

XX.yüzyıl Rus Nevaîşinaslığı, Rusya Şarkşinaslığının en verimli araştırma alanıdır. Hiçbir dönemde şairin eserleri bu dönemde olduğu seviyede araştırılmamıştır. Batı edebiyatında XVII.yüzyıldan itibaren Nevaî'nin sanatına ait bilgiler meydana geldi. Bilimsel toplantılarda şairin şiirlerinden örnekler

okundu, onun felsefî fikirleri analiz edildi. Şairin sanatı XIX.yüzyılda ciddî anlamda incelenmeye başladı. 1841 Fransız şarkşinası M. Katremer Batıda ilk olarak Nevaî'nin "Muhâkemetü-l lûgatayn" ve "Tarihi Mülk-i Acem" eserlerinin baskısını hazırladı. Tam bu dönemde Rusya kütüphanelerinde, el yazı eserleri fonlarında Nevaî eserleri toplanmaya başladı ve bu dönemin sonlarına doğru şairin hemen bütün el yazı eserleri toplanmış oldu.

Anahtar Kelimeler: XX.yüzyıl, Rus Nevaîşinaslığı, Batı edebiyatı, M.Nikitski' ,A.K.Borovkov, A.N.Samayloviç, E.E.Bertels, N.Kononov

COMPARATIVE STUDIES ON THE POEMS OF ALISHER NAVOI

Gülnâz Halliyeva

Alisher Navoi (1441-1501) great poet of the XV century. Its poems are considered as masterpieces of the world literature. Literature of every nation is an integral part of world thinking. Interest and reading of the people of the world is considered to be a basic measure of determining the importance of literature. Being famous of certain people over the world, first of all, largely depends on to what extent their culture, art and literature was spread and recognized. The period of independence and ideology of national independence enabled Uzbek literature to be investigated unbiased and have wide possibilities from scientific and theoretical points of view. Therefore Uzbek literary critics are focusing on new topics and one can feel the principles of innovation in scientific and literary thinking day by day. This case can be vividly seen in keen interest of Russian orientalists who studied of books of Alisher Navoi. A tendency of co-operation of the people of the world at the direction of spiritual and cultural trends and trying to study each other's literature and art has already become a natural process. In the science of the West the need for being aware of socio-political and cultural and spiritual life of the East was one of the basic factors of developing of oriental science. Studying the research done by the Russian orientalists related to the Uzbek classical literature from comparative literature study point of view and evaluating along with enriching literary study with new information will enable to introduce scientists to some unknown sources and poets whose creative works have not been studied yet. Besides, scientific research done at the direction like this will serve to promote international literary relations as well

AN ANİMAL-STANDPOINT READING OF *FAREWELL GUL'SARY* BY CHİNGİZ AİTMATOV

Gülsüm Tuğçe Çetin

As a sub-genre of ecocriticism, animal-standpoint criticism particularly traces the moral values of the animals and therefore if they have any rights or not in the literary texts. Such a criticism also examines the works of literature with a perspective that how the animals are treated and their roles or standpoints. Animal-standpoint criticism, which has equal consideration for the animals at the core, rejects speciesism. In this respect as a reflection of speciesism in literature, figurative use of the animals and the narration that excludes the animals' condition and makes them not visible are criticized by such a criticism. In this context Chingiz Aitmatov is a pioneer writer dealing with nature and animals with his internalized narration before the theory is constructed. This study aims to examine the novel *Farewell Gul'sary* by Chingiz Aitmatov, considering the novel as a beyond time example in the respect of animal-standpoint criticism.

Anahtar Kelimeler: Animal-Standpoint Criticism, Chingiz Aitmatov, *Farewell Gul'sary*

İRAN EDEBİYATINDA BİR METİNLERARASILIK ÖRNEĞİ: HÜŞENG GOLŞİRÎ'NİN "ŞÂH-İ SİYÂHPÛŞÂN" ROMANI

Güneş Muhip Özyurt

Bu bildiride modern İran edebiyatının önemli isimlerinden Hüşeng Golşîrî'nin Şâh-i Siyâhpûşân (Siyah Giysililerin Şahı) adlı romanı ile 12. yüzyılın Farsça söyleyen şairi Nizâmî-İ Gencevî'nin *Hamse*'sinde geçen Siyah Kubbe hikayesi arasındaki koşutluklar bir metinlerarasılık örneği olarak ele alınacaktır. Bu amaçla ilk olarak Hüşeng Golşîrî'nin 20. Yüzyıl İran yazını içindeki konumu üzerinde kısaca durulacaktır. Daha sonra Şâh-i Siyâhpûşân romanı ile Siyah Kubbe hikayesindeki ortak unsurlar tespit edilerek incelenecektir. Son olarak Golşîrî'nin bu edebi teknikten istifade etmekteki amacı yazarın edebi kimliği bağlamında ortaya konacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hüşeng Golşîrî, Şâh-i Siyâhpûşân, Nizâmî-İ Gencevî, *Hamse*, metinlerarasılık

METİNLERARASI BİR SERÜVENİN KAHRAMANLARI: CERVANTES, DE FLORIAN, ŞEMSETTİN SAMİ, TİLKİYAN

Günil Özlem Ayaydın Cebe

Miguel de Cervantes'in ilk kitabı olan La Galatea (1585) başlıklı pastoral romansı, son derece dolaylı yollardan Osmanlı edebiyat evrenine girmiştir. Fransız yazar Jean-Pierre Claris de Florian, 1783 yılında bu romana, deyim yerindeyse bir nazire yazarak Galatée başlığıyla yayımlamıştır. Şemseddin Sami, 1873 yılında Florian'ın romansını Türkçeye çevirmiştir. Viçen Tilkiyan'ın 1876 yılında Ermeni harfli, ertesi yıl Arap harfli olarak yayımladığı Çoban Kızlar başlıklı yapıt da Galatée'nin son derece serbest bir çevirisidir. Tilkiyan bazı karakter ve mekân adları ile olay örgüsünün genel hatlarını korumak dışında özgün metne bağlı kalmamış, kısaltmalar ve eklemeler yaparak metni yeniden yazmıştır. Bu yapıtların karşılaştırmalı olarak mercek altına alınacağı bu bildiri, Osmanlı'da çeviri etkinliğini daha iyi kavramayı sağlayacağı gibi hakkında çok kısıtlı bilgi bulunan Ermeni kökenli Osmanlı yazarı Tilkiyan'ı daha yakından tanımaya da olanak sunacaktır. Ayrıca, genellikle kalıplaşmış yargılar çerçevesinde değerlendirilen pastoral türünün 19. yüzyıl Osmanlı Türk edebiyatında sanılandan çok daha fazla yer kapladığı, kendisine bir akım oluşturacak genişlikte bir vadi açtığı, bu karşılaştırma aracılığıyla gösterilecektir.

Anahtar Kelimeler: Pastoral romans, metinlerarasılık, çeviri yaklaşımları, İspanyol edebiyatı, Fransız edebiyatı, Osmanlı edebiyatı

FRANÇOİS RENÉ DE CHATEAUBRIAND'IN PARİS- KUDÜS YOLCULUĞU ADLI ESERİNDE TÜRKLER HAKKINDAKİ OLUMSUZ İZLENİMLERİ

Hamza Kuzucu

Tarihsel süreçte, toplumlar kendisinden olmayan, toplumları sürekli merak etmiş ve kendinden olmayana öteki olarak nitelendirmişlerdir. Bu düşüncüyü Avrupalı yazar ve seyyahlar eserlerine kapalı ve açık bir şekilde ele almışlar ve bunların eserleri Osmanlı, Türk ve Müslüman kültürünü Avrupa'ya tanıtmada önemli kaynaklar olarak değerlendirilmiştir. Batılı yazar-seyyahların eserlerine, özellikle de Türkleri konu alan metinlere bakıldığında birçok kere görüleni değil, görülme isteneni betimlemişler. 19.yüzyılın ilk yarısında, Osmanlı İmparatorluğuna gelen Chateaubriand gibi bazı seyyahların eserlerinde ve düşüncelerinde beliren Türk imgesinin oluşması, önceki dönem-

lerde İmparatorluk topraklarına gelen seyyahlardan etkilendikleri gibi, gezilere çıkmadan önce düşüncelerinde yer eden Türkler hakkındaki önyargılarından vazgeçemedikleri görülmektedir. Bu çalışmamızda, Fransız romantik edebiyat akımının önde gelen yazarlardan, roman, şiir, deneme ve gezi yazıları türünde yapıtlar veren François René de Chateaubriand'ın Paris- Kudüs Yolculuğu adlı gezi eserinde, 1806 yılında Kudüs yolculuğunda Osmanlı topraklarına geldiğinde özellikle Türklere yönelik öznel ve ön yargılı bir bakış açısına sahip olduğu görülmektedir. Chateaubriand söz konusu eserinde, diğer Avrupalılar gibi Osmanlı İmparatorluğunun yönetiminde bulunan Yunan ülkesini ve Batı medeniyetinin temelini oluşturan Antik Yunan kalıntılarının tekrar Yunan torunlarının yönetimine geçmesini arzulamıştır. Avrupalıların Türklere ve Türkiye'ye bakışı, dün Chateaubriand'a olduğu gibi bugün de olumsuz düşüncelerin (türkofobi) edebiyat alanında olduğu gibi birçok alanda artarak devam ettiğini görmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: François René de Chateaubriand, Paris- Kudüs Yolculuğu, Seyyah, Gezi edebiyatı, Türk imgesi

TÜRK DİZİLERİNİN GÜRCÜ TOPLUMUNDAKİ ETKİLERİ

Harun Çimke

İçinde bulunduğumuz çağ, teknolojinin ve iletişim imkanlarının baş döndürücü bir şekilde gelişmesi sonucunda dünyayı küçük bir bölgeye dönüştürerek farklı kültürlere, dinlere ve dillere sahip toplumları birbirine daha yakınlaştırmalarını sağladı. Söz konusu yakınlaşma ister istemez kültürler arası etkileşimi de beraberinde getirdi. İnanılmaz hızla gelişen dünyamızda kültürler arası etkileşim sürecinde diğer birçok faktörle beraber filmlerin ve dizilerin de önemi günden güne artmaktadır. Dizi ve sinema sektörüyle tanıtımını en iyi yapan ülkelerin başında Amerika Birleşik Devletleri gelmektedir. Ömrü boyunca hiç ABD'ye hiç gitmemiş insanlar bile, filmler ve diziler sayesinde onların yaşantıları, kültürleri, örf ve adetleri vs. birçok konu hakkında birçok bilgiye sahip olabilmektedir. Son dönemlerde değişik alanlarda yapmış olduğu önemli çalışmalarla adını dünyaya duyuran Türkiye Cumhuriyeti, televizyon dizileri bağlamında da farklı ülkelere dizi ihraç eden ülkeler sıralamasında Amerika'dan sonra ikinci sıraya yerleşmeye muvafık olmuştur. Türkiye'nin ilişkilerinin özellikle Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra ciddi gelişme gösterdiği komşu ve dost ülke Gürcistan'da da pek çok Türk dizisi televizyonlarda gösterilmektedir. Bu çalışmada, Gürcistan'da gösteri-

len Türk dizilerinin, Gürcü toplumu üzerinde yapmış olduğu olumlu ve olumsuz etkiler irdelenerek, sonuçları ortaya konulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türk dizileri, Gürcü toplumu, kültürler arası etkileşim, etkiler, iletişim imkanları.

PRIMITIVE VS. CIVILIZED: TURKS OF THE FIRST WORLD WAR IN THE CAPTIVITY MEMOIRS OF H.C.W. BISHOP AND JOHN STILL

Hasan Baktır - Yasemin Ayan

This study aims to explore memories of two British soldiers who fought against Ottoman Empire in the First World War. One of the soldier is H.C.W. Bishop who left Britain to join British battalion in Iraq. He fights in Kut against the Ottoman soldiers and is taken as war-prisoner. He spends two years as a captive before released. He publishes his war-experience in the book, *A Kut Prisoner* (1920). He creates a typical discourse of orientalism to justify his attitude about Turks. Thus, he takes the people of Anatolia as "brutal", "violent" and "primitive". The second British soldier under the analysis is John Still. He fights against the Ottoman soldiers in Dardanelle. He is captivated by Turkish force and spends some time in Turkey. He also visits villages in Anatolia whose people are in poverty due to the war. When he returns Britain, he publishes his memoirs as a book: *A Prisoner in Turkey* (1923). Like H.C.W. Bishop he has an orientalist attitude. Thus, he also claims that Turks are vulgar and primitive. The two British captives' representation of the Ottoman empire share common orientalist perspective. They create binary comparison between Ottoman (Eastern) and British (European) civilizations. The present study attempts to elucidate the orientalist discourse in *A Kut Prisoner* and *A Prisoner in Turkey*.

Anahtar Kelimeler: Orientalism, First World War, Captivity, Turkey, primitiveness, civilization

SHAKESPEARE AND TURKEY IN A CULTURAL CONTEXT

Hatice Eşberk - Hasan Baktır

William Shakespeare's does not only affect theatre of his country but also world theatre. The investigation of his plays, especially his tragedies and history plays, requires a close reading of many historical, sociological, cultural and political concepts. The Elizabethan period in which the playwright displays himself as a theatrical figure forms the basis for our study. In addition to this, within the same period the Turkish theatre (at that time under the rule of Ottoman Empire) is of great importance. When we look at Elizabethan period we see that there was a chaotic atmosphere within the country. The power struggles showed themselves not only in management issues but also with the conflicts between different religious sects and these struggles often ended with blood and violence. The doctrines of Roman Catholic church was seen as an authoritative and oppressive implementation of patriarchal thinking. These impacts have long been disputed before the reign of Queen Elizabeth I, during Henry VIII's crowning. Henry VIII closes the monasteries and Anglican Church is established in order to combine religious feeling with that of nationality. In 16. century England was a powerful commercial figure in the world. Queen Elizabeth developed a new politics in order to save her country from this predicament. She was aware of the fact that Ottomans were very powerful at that time and she wanted the collaboration of Ottomans against Spain. When all of these events are considered it is certain that in Shakespeare's plays we see the reflection of them. As for the Turkish theatre Shakespeare's effect is first seen especially within a reformist period between 1839 and 1876. This period is a westernization and modernization period for the Turkish people and during this period Shakespeare's influence shows itself through the language of French. His works are translated from French to Turkish at that time. According to previous research these translations are evaluated in relation to the cultural situations of the time which questions the applicability of Shakespeare's plays directly within Turkish culture. The limits of translations and foreign language as a barrier to true representation is underlined. These studies underline the influence of Armenian and French literatures and cultures. One of the most important premises of this study is that whether the playwrights and/or translators (Ottoman playwrights of earlier Turkish period) take the cultural differences into consideration when they translate and/or present Shakespeare's plays. There is a twofold approach in this study: Shakespeare's perception of the Turks and how he is perceived by them. When Shakespeare make Hamlet say "If the rest of my fortune turn Turk to me", what he meant and did the translators think about this when they were translating his works? It is tho-

ught that the translations of Shakespeare's works inevitably nourish Turkish general culture and their vision of the world however to what extent the plays are reflecting their culture is under discussion. Shakespeare's plays were translated into Turkish approximately 122 times between the years of 1883 and 2013. When these translations are taken into consideration in different periods, Shakespeare is translated into Turkish between 1883 and 1923 (the establishment of Turkish Republic) 11 times, between 1923 and 1973, 52 times and from 1973 until today 58 times. In this study, Shakespearean effect upon Turkish playwrights who wrote between 1883 and 1923 will also be analysed. The frequency of translations increased between 1871 and 1986 and this study will also cover how these effects are seen in Turkish plays.

Anahtar Kelimeler: Shakespeare, Turks, Theatre, Culture and Translation

ÖZNENİN KENDİLİK BİLİNCİNE VARMA SERÜVENİ: GUSTAVE FLAUBERT'İN VE JEAN AMÉRY'NİN CHARLES BOVARY'Sİ

Hatice Genç

Gustave Flaubert'in kaleme aldığı "Madam Bovary"nin hem devamı hem de aykırı bir yorumu olma niteliğine sahip olan "Charles Bovary, Landarzt" adlı romanında Jean Améry, Charles Bovary projesini geliştirip, daha ileri bir seviyeye taşımayı hedef edinir. Çünkü Charles'ın çocukluğunun annesinin istek ve kararları doğrultusunda geçmesi, yetişkinlik döneminde başkaları uğruna harcanan bir yaşam sürmesine neden olmuştur. Bu bağlamda Améry, haksızlığa uğradığını düşündüğü, pasifize olmuş, kayıplar yaşamış ve hüsrana uğramış olan Charles'a itibarını geri kazandırmayı amaçlar. Bu bağlamda Flaubert tarafından Charles'ın dile getirmesine izin verilmeyen duyguları ve istekleri Améry'nin kaleminde yüksek sesle haykırılarak adreslerine kavuşmaktadır. Ayrıca Flaubert'in romanında Charles'ın toplumdaki statüsü küçük bir burjuva sınıfından öteye gidememiştir. Bu toplumun dayattığı kural/düzenin etkisinde kalarak yüzleşemediği gerçekler, Améry'nin romanında doğrudan Charles'ın karşısına çıkmaktadır. Her türlü baskıdan kurtulan Charles Bovary, farkına vardığı bu potansiyelini artık Flaubert'e karşı kullanmaktadır. Bu nedenle Charles'ın kendi kararını verme çabası, kendisi olması ve kendi bilincine varması Améry'nin romanında gerçekleşmekte ve burada Charles kendisine dayatılan rolü artık oynamamaktadır. Burada söz konusu bu iki romanın ortak karakteri olan Charles Bovary'nin ruh dünyası kendilik bilinci bağlamında karşılaştırılarak analiz

edilmiştir. Metin odaklı bir yaklaşımın amaçlandığı bu çalışmada ele alınan bu romanlar psikanalitik bakış açısıyla incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kendilik Bilinci, İçsel Gelişim, Benlik, Kendini Gerçekleştirme

BARRET BROWNING AND SCHILLER: TWO DISTINCT POETIC DEMANOUR TOWARDS GREEK MYTHOLOGY

Hüseyin Alhas

Greek Mythology has been an inspiring muse for literature from ancient times to the contemporary period. However; with the initiation and spread of Christianity, the use of Greek Mythology in literature become a hot debate topic that has continued for centuries, some lamenting the annihilation of the pagan gods and yearning for the past like German poet Johann Christoph Friedrich von Schiller, while others, like Elizabeth Barret Browning, an English poet, accepted to the use of pagan gods as a dishonoring act to poetry and Christianity. Both Schiller's "Gods of Greece" and Barret Browning's "The Dead Pan" depict the death of these classical gods; yet the attitude towards the annihilation of the gods is quite contrasting, since the former poem is dominated by the tone of lamentation while the latter celebrates the very death of the pagan gods. Barret's "The Dead Pan" (1844) is a critique of Schiller's "Gods of Greece" (1788); the poem follows the exact line numbers and versification of Schiller's poem. Barret's poem underlines that Christianity harbors the truth while the mythology is "myth;" in this respect, the poem, deriving its subject matter from Christianity, is superior to that of mythology-themed ones since they are more "true" to reality. This study accordingly aims to indicate the impact of Friedrich Von Schiller on Elizabeth Barret Browning while she was initiating her own perception of poetry; and to discuss how Greek Mythology is differently used in Schiller's "Gods of Greece" and Browning's "The Dead Pan."

Anahtar Kelimeler: Schiller, Browning, Mythology, godhede, Dead Pan, God's of Greece, Weimar

BAZI TÜRK KURTULUŞ SAVAŞI KARTPOSTALLARINDAKİ EDEBİ METİNLER ÜZERİNE

İbrahim Arslan

Türk Kurtuluş Savaşı destanının yansıdığı alanlardan, belgelerden biri de çoğu siyah-beyaz, bazıları ise kısmen renklendirilmiş eski kartpostallardır. Türk Kurtuluş Savaşı sırasında, o ateşten günlerde bu tür kartpostallara, “*Türk milli mücadelesini duyurma, haber aktarma, halka moral verme ve milli mücadelenin her türlü propagandası*” gibi işlevler yüklenmiştir. Bizler Türk Kurtuluş Savaşı’nın kronolojisini resimli belgeler olan dönemin kartpostallarından da izleyebiliyoruz.

Güzel sanatların bir kolu olmakla birlikte edebiyatın topluma hitap etmesi onu sosyal işlevli de kılar. XIX yüzyılın ikinci yarısından sonra gelişen modern Türk edebiyatı bazı dönem ve topluluklar bir kenara bırakılırsa, genelde sosyal faydacı, sosyal bir edebiyat görünümü arz eder. Türk edebiyatına siyasi ve sosyal konular her dönem yansır. Bu bağlamda Türk Kurtuluş Savaşı da Türk edebiyatında bir yığın edebi ürünün doğmasını sağlamıştır. Edebiyat parçaları ile kartpostallar, Kurtuluş Savaşı kartpostalları arasındaki bağ dikkati çeker. Türk şiirinin ünlü şairlerinin bazı dizeleri kimi Kurtuluş Savaşı kartpostallarına serpiştirilmiş ve edebiyat, sosyal tarih alanında, Türk Kurtuluş Savaşı içinde etkileyici bir rol oynamıştır. Kimi zaman doğrudan Mustafa Kemal Paşa’nın tam portresi, kimi zaman Kurtuluş Savaşı evresinin anlatıldığı bir kart ve kenarına iliştirilen ufak resmi, kimi zaman da beyit ve şiir parçalarıyla süslenmiş, şiir parçaları eklenmiş çizimleriyle bu kartpostallar tam bir ileti, propaganda, mesaj ürünüdürler.

Bu çalışmamızda kartpostallara basılı ünlü şairlere ait bazı metin parçaları ve dizeler irdelenecektir. Karşılaştırmalı edebiyat bağlamında güzel sanatların türler arası ilişkilerine bir örnek olmak üzere şiir (edebiyat)-kartpostal (resim) ilişkisine temas edilecektir.

“TİP” TERİMİ ÜZERİNE BİR TİPOLOJİ DENEMESİ VE HALK BİLİM ÇALIŞMALARINDA TİP

İbrahim Erşahin - Betül Özgen

Bir bilim dallarında, kültür-sanat kolunda veya teknik alanda özel olarak kullanılan terimler o alanın en temel bilgileri niteliğindedir. Dolayısıyla terminoloji bir bilimsel çalışmanın olmazsa olmazıdır. “Bilim dallarının, sanat ve meslek kollarının kavramlarını karşılayan, anlamları sınırlı özel sözler.” ola-

rak dilin diğerkelimesinden ayrılan terimler, sağlıklı bir yapıya sahip oldukları zaman ortada problem var demektir. Bu konuda problem oluşturan durumları ise başlıca iki kategoride değerlendirebiliriz: 1. Bir bilimsel kavrama birden çok ad verilmesi 2. Bir terimin birbirinden az-çok farklılık gösteren ayrı anlamlarda kullanılması Bizim bildiri konumuz ikinci gruptan bir problem üzerine olacaktır. Burada ele alacağımız terim ise çeşitli sosyal bilim ve sanat alanlarında kullanılan “tip” terimidir. Aynı zamanda “tipoloji” adıyla temel bir yöntem ve uygulama (olguların veya varlıkların tipler olarak tanımlanıp sınıflandırılması) haline gelerek daha da özel bir nitelik kazanan tip, genel dildeki anlamlarının ötesinde terim olarak özellikle çeşitli bilim ve sanat alanlarında kullanılmakta ve temelde varlık-kişive eser-ürün esaslı olarak iki grupta anlamlandırılmaktadır. Biz bu bildiride bir bakıma genel bir çerçeve olarak “tip” teriminin pek çok bilim ve sanat alanlarındaki kullanımıyla bir tipolojisini oluşturmaya çalışıp ardından da bunlardan birisi olan halk bilim alanında gerçekleştirilen çalışmalarındaki kullanım durumlarını tespit ederek bazı değerlendirmelerde bulunacağız.

Anahtar Kelimeler: terim, terminoloji, tip, tipoloji, halk bilim

MICHAEL KLEEBERG'İN ÖYKÜLERİNDE REEL TARİHİ GERÇEKLER VE KURGU

İbrahim Özbakır

Michael Kleeberg, doğumu itibariyle Alman yakın tarihinin iki gerçeği olan Nasyonal Sosyalizm ve İkinci Dünya Savaşına bizzat şahit olmamış yazarlardan biridir. 1959 doğumlu olan yazar, birebir yaşamamış olsa da, ne romanları ne de öykülerinde söz konusu iki gerçeğe kayıtsız kalmamıştır. Romanlarında (*Ein Garten im Norden, Der König von Korsika*) tarihin derinliklerine inen yazar, öykülerinde büyük ölçüde yakın tarihe bağlı kalarak, olayları 1930 sonrasına, özellikle de 1970 sonrasında günümüze uzanan bir zaman dilimine yerleştirmiştir.

Kleeberg'in reel tarihi gerçekleri öykü dokusuna yerleştirirken ne tür ölçütler gözettiğini ortaya koymak çalışmamızın amacını oluşturmaktadır. Bunun için 15 farklı öyküden oluşan öykü kitabı *Der Kommunist vom Montmartre und andere Geschichten'* den seçilen öyküler esas alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kleeberg; Öykü; Tarih; Kurmaca; Kurgu

MİCHAL CZAJKOWSKI'NİN TÜRKİYE YAZILARI ADLI ESERLERİNDE TÜRK İMGESİ

İlsiyar Rameeva

1841 yılında Fransız pasaportu ile İstanbul'a gelen Michal Czajkowski (1804-1886) ömrünün 31 yılını Osmanlı İmparatorluğu'nda (1841-1872) geçirir. Michal Czajkowski, baskı altında bulunan Polonya'da 1830-1831 yıllarındaki ayaklanma bastırıldıktan sonra Fransa'ya yerleşir, burada edebi ve siyasi çalışmalara başlar. Sonra Leh ayaklanmasının başarısızlığa uğrayan birçok lideri gibi Osmanlı Devleti'ne sığınır ve siyasi faaliyetlerini burada yürütür. 1850 yılında İslam dinini kabul eder, Mehmed Sadık Paşa adını alır ve Osmanlı İmparatorluğu'nda askeri hizmete başlar. 1853-1856 yıllarında Kırım Harbi sırasında Türkiye'de Kazaklar ve Polonyalılardan oluşan Lejyonun komutanlığını yapar ve Rusya'ya karşı Osmanlı tarafında savaşır.

Birçok hikâye ve anı türünde esere imza atan Czajkowski'nin Türkiye Yazıları ("Записки Михаила Чайковского") adlı eseri yazarın vefatından sonra Lehçe'den Rusça'ya çevrilerek 1895-1904 yılları arasında Russkaya Starina dergisinde yayımlanır. Türkiye Yazıları eseri, yazarın bizzat kendisinin tanıklık ettiği döneme ve olaylara ışık tutar; ayrıca Polonya tarihi, Leh halkının milli mücadelesi, Osmanlı ve Polonya ilişkileri açısından önemli bir anı eseridir. Aynı zamanda Mehmed Sadık Paşa, söz konusu bu eserinde, otuz yıldan fazla yaşadığı 19. Yüzyıl Osmanlı toplumunu, yaşam biçimini, o dönemde imparatorluk topraklarında yaşayan halklarla ilgili detaylı bilgiler verir.

19. Yüzyılın ikinci yarısında yazılan bu eser, Leh asıllı aydınların Osmanlı İmparatorluğu ile ilgili yazdığı eserlerin devamı niteliğindedir (örneğin O.Senkovskiy). Bu bildiri de imgebilimsel yaklaşım kullanılarak Türkiye Yazıları eserinde yer alan Türk imgesi ve farklı toplumların birbirine yaklaşımları gözler önüne serilmeye çalışılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Michal Czajkowski (Mehmed Sadık Paşa), Türk İmgesi, Osmanlı İmparatorluğu.

"ARANIR DALGIN KÂĞITLARDA / EVVELCE VAR İDİ": NECATİGİL'DEN ATILGAN'A BİR PALİMPSESTİ ÇÖZME DENEMESİ

Kabil Demirkıran

Bu bildiri, Behçet Necatigil'in 1945-1960 yılları arasında yayımlanan şiir kitapları Kapalı Çarşı, Çevre, Evler, Eski Toprak, Arada ve Dar Çağ ile

Yusuf Atılgan'ın 1959 tarihli Aylak Adam romanı arasında metinlerarası bir ilişki kurulabileceği iddiasını gündeme getirmektedir. Yusuf Atılgan'ın 1958 yılında Cumhuriyet gazetesinin düzenlediği Yunus Nadi Roman Yarışması'na gönderdiği Aylak Adam romanı, dokuz kişiden oluşan jüriden sadece ikisinin beğenisini kazanacak ve Fakir Baykurt'un Yılanların Öcü adlı eserinin ardından ikincilik ödülüne layık görülecektir. Aylak Adam'ı beğenen iki jüri üyesinden birisi, şair Behçet Necatigil'dir. Yusuf Atılgan, 3 Temmuz 1958 tarihinde Cumhuriyet gazetesinde yayımlanan söyleşisinde, romanının bir şair tarafından beğenilmesinin kendisini çok sevindirdiğini söyleyecektir. Toplumcu gerçekçi sanat anlayışının egemen olduğu bir dönemde Behçet Necatigil'i Yusuf Atılgan'ın bireyci, marjinal karakteri Bay C'nin anlatısında cezbeden nedir? Necatigil şiiriyle Atılgan'ın romanını karşılaştıranlar, bu metinlerde Heidegger'in Das Man'ının büyük kent ortamındaki yalnızlık, iletişimsizlik, yabancılaşma, yaşamın anlamsızlığı, düzen eleştirisi, ölüm gibi çağın evrensel meseleleri üzerinden anlatıldığını; modern, kentli orta sınıfa mensup, duyarlı aydın vatandaşın şiirini yazan Necatigil'in dizelerindeki şikâyetvâri, kimi zaman buruk bir öfkeye evrilen ses tonunun Aylak Adam'da isyan ahlakının manifestosuna dönüştüğünü görebilirler. Necatigil'in şiir öznesi, içinde bulunduğu düzenin kalıplaşmış yargılarından şikâyet ederken bile "arada kalan", varoluş azabını tevekkül göstererek çekmeye özen gösteren bir derviş iken Yusuf Atılgan'ın Bay C'si kente isyanını büyütükçe modern bir mistik gibi "gerçek sevgi" arayışını sürdürür. Hem Necatigil hem de Atılgan'ın metinleri türler arası bir diyaloga girerek sadece dile getirdikleriyle değil, bilinçli olarak değinmedikleri, satır aralarına gizledikleri ya da kısaca geçıştirdikleriyle, âdeta birbirlerinin palimpsesti gibi, birbirlerini kimi zaman bütünlüyip kimi zaman karşıtlayan edebi ürünler olma özelliğini taşırlar.

Anahtar Kelimeler: Metinlerarasılık, Necatigil, Aylak Adam, Das Man, Varoluşçuluk

BATI EDEBİYATINDA DİN ETKİSİ

Kadir Albayrak

Thomas Mann'ın "Değişen Kafalar" ve Théophile Gautier'in "Avatar" adlı eserlerinde, yaşanan aşkların benzer sonuçlar doğurduğu olaylar anlatılır. "Değişen Kafalar" adlı eserinde Thomas Mann, Şridaman, Nanda ve Sita adlı figürlerin karmaşık ilişkilerini ve bu ilişkilerini olağan dışı kılan kutsal bir mucizeyi anlatır. Sita, Şridaman ile evlenmesine rağmen kocasının dostu olan

Nanda'ya yakınlık duyar. Sita'nın Nanda'ya duyduğu bu yakınlığın trajik bir sonucu olarak her iki dostta kafalarını keserek kendi canlarına kıyarlar. Eserin bu noktasında bir mucize gerçekleşir ve Nanda ve Şridaman değiştirilen ve karıştırılan kafaları ile yeniden canlanırlar.

Çalışmada karşılaştırmalı olarak ele alınacak olan Théophile Gautier'in "Avatar" isimli eserinde de Octave de Saville'nin karşılıksız aşkına bir çözüm bulmak için Hindu öğretilerini tedavi yöntemi olarak kullanan Doktor Balthazar Cherbonneau'dan yardım istemesiyle birlikte yaşanan sıra dışı olaylar anlatılır. Hem Mann'ın hem de Gautier'in eserinde din, olağan dışının ortaya çıkışında etkili bir rol oynar. Yapılacak olan çalışmada her iki eserdeki din etkisi incelenmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Edebiyat, Din, Thomas Mann, Théophile Gautier

KIRGIZ MUTFAĞINDAKİ BAZI YEMEKLER ÜZERİNE NOTLAR VE YEMEK İSİMLERİNE ETİMOLOJİK BİR YAKLAŞIM

Kenjgül Kalieva

Kırgız mutfak kültürüne Kırgızların yaşam tarzı, buldukları coğrafya, iklim, geçim kaynağı büyük ölçüde etkilemiştir. Kırgızlar XIX yüzyılın ikinci yarısına kadar göçebe hayatını sürdürmüşlerdir ve asıl geçim kaynağı hayvancılık olmuştur. Bu yüzden Kırgız mutfağının asıl malzemelerini et ve süt ürünleri oluşturmaktadır. Büyük ve küçükbaş hayvan kesildiğinde sadece etinden değil hayvanın iç organlarından da çeşit çeşit yemek türleri yapılmaktadır. Örneğin, koyun kesildiğinde, koyunun iç organlarından 'bıcı', 'olobo' ve 'cörgöm' adlı yemek çeşitleri yapılır.

Bu çalışmada, yukarıda adı geçen yemeklerin nasıl yapıldığı hakkında bilgi verilecek ve yemek isimleri etimolojik bakımından bazı Türk dilleriyle karşılaştırılarak incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Kırgız mutfak kültürü, yemek adları ve yapılaş tarifleri, Türk dilleri

THE VIEW OF THE MAIN CHARACTERS IS NOT A FIXED ONE: A CRITICAL ANALYSIS OF SHAKESPEARE'S HENRY IV, PART ONE

Maximilian Bonnici

In Shakespeare's best plays, the view of the main characters is not a fixed one. This paper takes a critical look at how two main characters, Prince Hal and Falstaff, in Henry IV Part One, are portrayed in a production at the Globe Theater in London in contrast to a PBS-sponsored series called "The Hollow Crown," starring Tom Hiddleston. Shakespeare's play is all about contrasts, town and country, the mighty corridors and the world of the streets. Royalty and low life. And that's especially true of Henry IV Part I. Half the time you're watching England's rulers sitting in meetings, tearing the country apart; the rest of the time you're with Hal and Falstaff at the pub. All human life is here (Dickson 2016). The Globe looks like one big pub where the audience and characters circle around Falstaff, the cheerful spirit and focal center of the pub. The same couldn't be achieved with PBS' movie where the use of real medieval locations put the royals in sharp focus. This time, it's Prince Hal's turn to excel thanks to various factors including his royal connection to these historical sites. The locations were not just film-friendly but also royal friendly (Davies 2012). Falstaff doesn't fit in such environs and it's Hal who is the center of attention as we hope the very best for the prince's future.

Keywords: Shakespeare, literature, Henry IV Part One

AHMET BEY AĞAOĞLU'NUN SANATINDA İSLAM

Medina Karahan

Ahmet Bey Aġaođlu yaratıcılığının ve faaliyetinin temel yönlerinden biri de Türk-Müslüman dünyasında batılılaşmayı, modernleşmeyi takdir etmekle, bunun yollarını belirtmekle birlikte, din, islam, islamçılık sorunlarına yaklaşımının da öğrenilmesiydi. Makalede XX yüzyıl tarihimizin edebi, toplumsal düşüncesinde ve siyasi hayatında büyük role sahip A.Aġaođlu'nun yaratıcılığında islamla ilgili düşünceleri üzerine yorum yapılmıştır. Hatta, İslamın A.Aġaođlu sanatının temel direğini oluşturduğunu söylemek mümkündür. Bu makalede de Ahmet Bey Aġaođlunun islam dini ve onun çevresinde yaşanan tartışmalarla, İslamçılıkla ilgili yazılarından, düşüncelerinden

bahsedilmiştir. Daha gençliğinde İslam dini ve İslam dünyası ile ilgili makalelerle sık sık gündeme gelen yazarın, son derece yenilikçi tutum sergilemesi, Türkiye'yi ve Müslüman toplumlarını geliştirmeye çalışması anlatılmıştır.

Anahtar Kelimeler: A. Ağaoğlu, Türkiye, İslam, din, toplum

CHARLES BAUDELAIRE'NİN "TAKILAR" VE AHMET HAMDİ TANPINAR'IN "RAKS" ADLI ŞİİRLERİNE BİLİŞSEL-FENOMENOLOJİK AÇIDAN KARŞILAŞTIRMALI BİR YAKLAŞIM

Medine Sivri - Fulya Çelik

Son dönemde, biliş ve bilişsellik olgusuna karşı giderek artan ilgi yazın alanında da yankı bulmuş, yazınsal metinlere bilişsel açıdan yaklaşılması bu metinlerin örtük anlamlarının açığa çıkarılması sürecinde yaratıcı zihnin işleyiş biçimi ve etkinliğini ön plana çıkarmıştır. Genelde yazın özelde şiir söz konusu olduğunda, bilişsel yazınbilim çerçevesinde şekillenen bir yaklaşım olarak, bilişsel biçembilimden bahsedilebilir. Bilişsel biçembilim, bilişsel süreçlerin belirli bir şiirde nasıl yapılandırıldığına dikkat çeken bir biçembilim anlayışdır. Bir şairin bilincini oluşturan dünya, olaylar, diğerleri ve ben algısının yanı sıra, bilinç durumunu açığa çıkaran biliş, irade, duygu, algı, zaman (bellek), uzam ve imgelem gibi kavramlara yaklaşımı bilişsel süreçlerin nasıl yapılandırıldığı ve aktarıldığı konusunda son derece önemli olmakla birlikte, fenomenolojik bir bakış açısını da beraberinde getirir. Fenomenolojik yaklaşım gerek bilincin yaşama farklı şekillerde iştirak etme biçimini yansıtan gerekse oldukça farklı ve özgün bir temsil gücü için çabalayan bir algılama biçimine işaret eder. Dolayısıyla, bir şairin sanatsal bir sona ya da sonuca ulaşabilmek için alışlagelmiş bilişsel süreçleri tekrar etmesi değil, asıl olarak, bu süreçleri sekteye uğratması ya da altüst etmesi beklenir. Bu bağlamda, Charles Baudelaire'nin "Takılar" ve Ahmet Hamdi Tanpınar'ın "Raks" adlı şiirlerinde fenomenolojik bir algılama biçimiyle bilişsel süreçleri altüst ederek sanatsal bir yaratı ortaya koydukları söylenebilir. Bu çalışmanın amacı, Baudelaire'in "Takılar" ve Tanpınar'ın "Raks" adlı şiirlerini bilişsel-fenomenolojik bir yaklaşım doğrultusunda ele almaktır. Şiirleri çözümleme aşamasında, bilişsel biçembilim çerçevesinde Reuven Tsur'un; fenomenolojik algılama bağlamında ise Cenevre Ekolü'nün görüşlerine odaklanılacaktır. Söz konusu şiirlerdeki şairlere özgü bilişsellik açığa çıkaran algılama biçimleri ile hem şair-

ler tarafından yaratılan ve yansıtılan dünyaların zenginliği hem de yeniden oluşturulan şekil-zemin ilişkilerinin niteliği açıklanmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Bilişsel Biçembilim, Fenomenolojik Algılama/Cenevre Ekolü, Şiir, Takılar, Raks

EDEBİYAT VE MAZİNİN ATİDEKİ İZLERİ: TÜRKİYE- AZERBAYCAN-İRAN

Medine Sivri

Bu çalışmada, Nazan Bekiroğlu'nun ilk baskısı Ekim 2012'de Timaş Yayınları'ndan çıkan Nar Ağacı adlı kitabında mazinin atideki izlerinin edebiyata nasıl konu edildiğine bakılacak ve Türkiye-Azerbaycan-İran üçlüsü arasında nasıl bir kültürel ve tarihsel birlikteliğin kurulduğunun izleri tarihsel ve sosyolojik bir bakış açısıyla sürülmeye çalışılacaktır. Bir üst kültür olan edebiyat alanında toplumların siyasal, kültürel, sosyolojik, tarihsel ve ekonomik ilişkilerine de tutulan bir aynadır. Her ne kadar kurgusal unsurlar içerse de edebiyat bu toplumsal ve insani ilişkilerin harmanlandığı çok önemli bir mutfaktır. Nazan Bekiroğlu söz konusu romanında mekânsal kurgusunu Trabzon-Tebriz-Tiflis-Batum-Bakü-İstanbul hattı üzerine oturtmuş ve eş zamanlı olarak farklı mekânlarda gelişen olay kurgularını birbirinin içine yedirerek şiir tadında bir dille anlatmıştır. Romanın anlatı zamanı Balkan Savaşları ile I. Dünya Savaşı yıllarını kapsamaktadır. Trabzon'da üniversitede bir akademisyen olduğunu anladığımız anlatıcı, Tebriz'de doğup yolu belli nedenlerle Türkiye'ye çevrilen, meşhur bir halı tüccarı Mirza Han'ın oğlu olan dedesi Settarhan'ın izini bu üç ülke üçgeninde belli zamanlarda gerçekleştirdiği ziyaretlerle sürmeye çalışır. Bu sürülen izde, kendi köklerine ulaşır, aile bağlarını yeniden kurmaya çalışır, hazin aşk öykülerine şahitlik eder ve iki büyük savaşın alt üst ettiği korkunç yaşantıları, muhacirliği, tehciri tüm çıplaklığı ile görür. Savaşı ve savaşın neden olduğu olağanüstü koşulları, olumsuz sonuçlarını sorgular. Çok uluslu, çok kimlikli, çok dilli ve farklı inançların harmanlandığı bu romanda yazar, aşkı zemine koyarak bizi masalsi bir yolculuğa çıkarır ve tarihe tanıklık etmemizi ve kendimizi yeniden sorgulamamızı sağlar.

Anahtar Kelimeler: Nar Ağacı, Nazan Bekiroğlu, Türkiye, Azerbaycan, İran

PERVANENİN AKŞAMI VE YÜZYILLIK YALNIZLIK İSİMLİ ROMANLARIN METİNSEL YAKINLIK BAĞLAMINDA KARŞILAŞTIRILMASI

Mehmet Emin Purçak

Dünya edebiyatına, başta Yüzyıllık Yalnızlık olmak üzere pek çok roman, öykü ve senaryo kazandıran ve edebî başarısını kabul ettiren Kolombiyalı yazar Gabriel Garcia Marquez, birçok yazar, senarist ve yönetmeni etkilemiştir. Birçok yazar onun eserlerini taklit etmiş ya da onlardan ilhamla yeni ve orijinal metinler üretmiştir. Aynı zamanda metinleri önemli yönetmenlerce filme alınmış ve bu yapımlar büyük izleyici kitlelerinin takdirini kazanmıştır; bu da gözlerin daha fazla onun eserlerine çevrilmesini sağlamış ve popülerliğini artırmıştır. Gabriel Garcia Marquez'in başarılı yazarlığının ayırt edici özelliklerini sadece anlattığı başarılı hikâyeler ve hikâye kurgusuyla sınırlayamayız. Çünkü onun aynı zamanda kullandığı büyülü gerçekçilik anlayışının da topladığı beğenide önemli bir payı olduğu söylenebilir. Marquez'in edebiyatta pek çok kişiye ilham verdiğini söyledik. Bunlardan biri de Bahtiyar Ali isimli Iraklı yazardır. Hâlihazırda Almanya'da yaşayan yazar, büyülü gerçekçilik anlayışıyla Irak toplumunun çeşitli kesimlerini ve olaylarını romanlarında işlemektedir. Birçok romanında bu akımı başarıyla uygulayan ve eserleriyle Almanya'da da birçok kez ödüle değer görülen yazarın Pervanenin Akşamı isimli romanı ile Marquez'in Yüzyıllık Yalnızlık romanı çeşitli yönleriyle benzerlikler taşımaktadır. Biz de bu bildirimizde, her iki metin arasındaki benzerlikleri ve Marquez'in metninin Bahtiyar Ali'nin romanına tesirini inceleyeceğiz.

Anahtar Kelimeler: metinlerarasılık, roman, Gabriel Garcia Marquez, Bahtiyar Ali

DOWN SENDROMLU BİREYLERİN KİŞİLİK GELİŞİMİ VE SOSYALLEŞMELERİNDE AİLENİN VE SOSYAL ÇEVRENİN ETKİSİNE KARŞILAŞTIRMALI BİR BAKIŞ

Mehmet Semerci - Sevgi Kamışoğlu

Engelli ve dezavantajlı bireylerin aile içerisinde, sosyal çevrelerinde ve okullaşma sürecinde yaşadıkları ilişkiler onların benlik gelişimlerinde ve toplumda var olma süreçlerinde belirleyici etken olarak karşımıza çıkmaktadır. Toplumda dezavantajlı bireyler ile ilgili farkındalık yaratılması, insanların dikkatinin bu konuya çekilmesi, bu konuda duyarlılık yaratılması çok önemlidir.

Özellikle bireylerin engelliler ve dezavantajlı bireyler konusunda empati yapımları, onları anlamaları ve kabullenmeleri açısından önemlidir. Bu noktada eğitim kurumlarına, basın yayın kuruluşlarına çok iş düşmektedir. Biz de bu konuya dikkat çekmek amacıyla Elçin Tapan'ın "Ben Mutlu Bir Down Annesiyim" ve Ayfer Albayrak'ın "İlahi Kromozom" adlı eserlerini karşılaştırmalı olarak incelemeyi amaçladık. Down sendromluların edebiyata yansması ve bu bireylerin karşılaştıkları sorunlarhem psikoloji hem sosyoloji bilim dallarının çalışma alanına girmesi nedeniyle birleşik yöntemle çalışılacaktır. Bu çalışmanın sonunda Down sendromlu bireylerinin sorunlarının edebiyattaki yansması ele alınıp okuyucuda ne gibi farkındalık yaratabileceği üzerinde durulacaktır. Özellikle okuyucuların kitapları okuduktan sonra empati yaparak bu bireyleri nasıl daha iyi anlayıp onları kabullenebilecekleri çıkartımı yapılmaya çalışılacak ve bu yolla dezavantajlı bireylerin benlik gelişimlerine ve sosyalleşmelerine bir nebze de olsa katkı sağlamak amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dezavantajlı birey, Down sendromu, edebiyatta engelli, bireyin kişilik gelişimi, sosyalleşme.

SÖZLÜ KÜLTÜR ORTAMINDAN DİJİTAL ÇAĞ'A SOMUT VE SANAL SAHNEDE BENLİĞİN TEMSİLİ

Mehmet Taner Türk - Azem Sevindik

Sözlü kültür ortamı mahsulleri olan mit ve efsanelerin birer ardılları olarak ortaya çıkan tragedya ve komedyalar, yazılı kültür ortamının ürünleri olarak da görülebilir. Bu oluşumun kanıtları aynı zamanda teknolojik kodlar olarak da adlandırılabilir yazıya geç geçen toplumlarda bu türlerin ortaya çıkmasında görülebilir. Sözlü kültür toplumlarında tragedya ve komedyaların yerini diğer sözlü kültür mahsulleri almıştır. Yazılı kültür sadece sözlü kültür ortamında insanların kutsalları için tertipledikleri şölenlerdeki ritüellerin sahnelenmiş hali olan tragedya ve komedyaların ortaya çıkmasını sağlamakla kalmamış, aynı zamanda felsefi düşünce sistemlerinin güçlenmesini de sağlamıştır. Bunların tamamı sözlü kültür ve yazılı kültür ortamının farklılıklarının birer görünümüdür. Bu görünüm hem icralarda hem de icranın ana aktörü olan bireyler üzerinde fark edilebilir. Bir sahne olarak görülebilecek sosyokültürel ortamlarda oluşan sosyal kimlik; dışsallaştırma, içselleştirme, nesnelleştirme ve kurumsallaşma olmak üzere dört aşamayla meydana gelir. Kimliği oluşturan alt yapılardan birisi olan benliğin bu sosyalizasyon süreci modernite tarafından standartlaştırılır. Elektronik kültür ortamında ise sözlü kültürün oluşturduğu ilkel benliğin yeniden canlandığı göze çarpmaktadır. Sözlü kül-

türde benlik öznedir. Kimlik ise nesnedir. Yazılı kültürle beraber sözlü kültürün oluşturduğu öznel olan, doğaya ve kültüre hükmetmeyi amaçlayan ilkel benlik toplumsallaşmayla beraber nesnelleşmiş ve kurumsallaşmıştır. Bunun sonucunda “id”den “ego”ya ve “superego”ya geçiş sağlanmıştır. Bu çalışmada sözlü, yazılı ve elektronik kültür ortamındaki somut ve sanal sahnede benliğin temsilinin farklılıklarına ve benzerliklerine odaklanılacaktır. Sonuç olarak; elektronik kültür ortamında ilkel benliğin; sosyal medya, spor müsabakaları, mitingler ya da konserler gibi kitlesel gösteri ve performanslarda yeniden belirdiği saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Benlik, Kimlik, Sözlü Kültür, Yazılı Kültür, Elektronik Kültür

GEOFF DYER'İN “VENEDİK'TE AŞK VARANASI'DE ÖLÜM” İLE İSKENDER PALA'NIN “BABİL'DE ÖLÜM İSTANBUL'DA AŞK” ADLI ESERLERİNDE AŞK VE ÖLÜM TEMASI

Meryem Koyun

Yaşam biterse ölüm başlar; ancak yaşamın olmadığı yerde ölüm de olmaz. Bu bakımdan yaşamın belirtisi olan aşk ve ölüm kavramları hem bir karşıtlık hem de bir içermeye ilişkisi içindedir. Bu açıdan insanın ontolojik temellerinin bu iki kavram ile birlikte atıldığı söylenebilir. İngiliz Edebiyatı yazarlarından Geoff Dyer'in iki bölümden oluşan “Venedik'te Aşk Varanası'de Ölüm” adlı eserinin ilk bölümü Venedik'te; ikinci bölümü de Varanası'de geçmektedir. Birinci bölümde bir sanat muhabiri olan Jeff'in Venedik'te; ikinci bölümde de Varanası'de başından geçen olaylar konu edilmektedir. Bu bakımdan eserde aşkı temsil eden Venedik yani Batı medeniyeti, yaşamın başladığı yer; ölümlü temsil eden Varanası yani doğu, yaşamın bittiği yer olarak yorumlanabilir. Geoff Dyer'in eserindeki bu sıralama aşk ve ölüm kavramları arasındaki karşıtlık ilişkisine işaret eder. Türk Edebiyatının üretken yazarlarından İskender Pala'nın “Babil'de Ölüm İstanbul'da Aşk” adlı eseri ise ölümlüyle bağdaştırılan Babil'de başlamış bir aşk hikâyesi olan “Leyla ile Mecnun” öyküsünün tarihsel süreçte, aşkı simgeleyen İstanbul'a kadar olan yolculuğunu konu almaktadır. Bu bağlamda, Geoff Dyer'in eserinden farklı olarak, ölümlü temsil eden Babil, aslında aşkın yani yaşamın başladığı yer olarak yansıtılmıştır. İskender Pala'nın eserindeki bu kurgu, iki kavram arasındaki içermeye ilişkisini yansıtmaktadır. Sonuç olarak, aşk ve ölüm kavramları arasındaki karşıtlık ve içermeye iliş-

kisini doğulu ve batılı kentler doğrultusunda ele alan Geoff Dyer'in "Venedik'te Aşk Varanası'de Ölüm" ile İskender Pala'nın "Babil'de Ölüm İstanbul'da Aşk" adlı eserleri aşk ve ölüm izlekleri bağlamında psikoanalitik inceleme yöntemi ile karşılaştırmalı olarak incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Aşk, ölüm, Varanası, Venedik, Babil, İstanbul

SEVİNÇ ÇOKUM'UN BEYAZ BİR KIYI ADLI ESERİNDE BAŞKA BİR DOĞU: POSTKOLONYAL BİR OKUMA

Mevlûde Zengin

Sevinç Çokum'un bir dizi kısa öykü biçiminde yapılandırılmış olan *Beyaz Bir Kıyı* (1998) adlı eseri birbiriyle bağlantılı bölümlerden oluşan bir roman olarak da ele alınabilir. Yazar bu romanını 1994'de gerçekleştirdiği Fas ziyaretinden sonraki dört yıl içinde yazmıştır. İçinde oraya buraya serpiştirilmiş şiirler de içeren eser düzyazı bölümlerinde bile şiirselliğiyle dikkat çekmektedir. Göze çarpan biçimsel özelliklerinin yanısıra roman okura Doğu ve Doğu insanı, Doğu kültür ve yaşamının nesnel bir resmini de sunmaktadır. Fas ve Fas insanı romanda canlı betimlemeler ve titiz analizlerle resmedilmektedir. Dolayısıyla bu çalışmanın amacı, romanda Doğu ve Doğuya ilişkin değerlerin yansımalarını araştırmaktır. Çokum'un Doğu ve Doğuluyu ve Doğuya ait değerleri batılı olmayan bir vizyonla yansıtmış olması, romanda yarattığı ve yansıttığı doğunun oryantalist eserlerinkinden farklı bir Doğu olduğu görüşünü getirmektedir. Çalışma Çokum'un *Beyaz Bir Kıyı* adlı eserini doğuyu ikili karşıtlıklar kullanmadan tanımlaması ve yansıtması, Avrupalı bir bakış açısı geliştirerek bunu eserin merkezine koymaması ve Doğuyu nesnelleştirmemesi, Batıyı standart olarak alıp Doğuyu kategorize etmemesi tam tersine Doğu dünyasını ve insanını kendine özgü değerleri ön plana çıkararak yansıtması, sadece Doğuya özgü yaşamı değil Doğunun kültür ve sanatına da nesnel bir tavırla yaklaşmış olmasından dolayı postkolonyal bir roman olarak ele alınabileceği görüşüyle sonlanmaktadır. Bu bağlamda *Beyaz Bir Kıyı* hem kültürel çeşitliliği vurgulayan hem de Doğu'ya yönelik Batılı bakış açısını benimseyen oryantalist söyleme ve çalışmalara dolaylı biçimde tepki gösteren bir roman olarak değerlendirilebilir.

Anahtar Kelimeler: Beyaz Bir Kıyı, Sevinç Çokum, Oryantalizm, Postkolonyalizm

THE REFLECTION OF NECROPHILIA IN BROWNING'S "PORPHYRIA'S LOVER" AND FAULKNER'S "A ROSE FOR EMILY": A COMPARATIVE STUDY FROM THE FEMINISTIC VIEWPOINT

Mevlûde Zengin

Being a psychopathological occurrence, necrophilia takes place as a part of the subject matter accompanying madness in both Robert Browning's poem "Porphyria's Lover", which was written in 1836, and William Faulkner's short story "A Rose for Emily" written in 1930. Both the British poet Browning and the American author Faulkner put necrophilia in the center of the works in question and drew their main characters as necrophiliacs, which is revealed in both works almost through the dénouements of the works. The aim of this paper is primarily to scrutinize how the two authors dealt with necrophilia and they reflected it in their works and secondly, to put forth the function of the inclusion of necrophilia in their works. This paper argues that the concept of necrophilia relates to patriarchy and such themes as the condition and the construction of woman in the male-dominated society that can be found in the deeper structures of both Browning's poem and Faulkner's short story. In other words, both of the authors developed a feministic viewpoint in their works through the employment of necrophilic characters. As a conclusion of the present work the feministic vision related to necrophilia will be revealed in the mentioned works addressing the same subject.

Key Words: Necrophilia, madness, "Porphyria's Lover", "A Rose for Emily"

DIŞLANMIŞ KADINLAR İMGELEMİNDE "DIŞLANMIŞ KADIN" VE "TANTE ROSA" ROMANLARININ EDEBİ AÇIDAN ANALİZİ

Mihriye Çelik - Nesrin Gezici

Toplumların sosyal ve kültürel anlayışları o toplumların romanlarına da yansımaktadır. Bu romanlarda kadının toplumdaki yerini de görmek mümkündür. Romanlarda kadınlara çok boyutlu şekillerde yer verilmektedir. Bunlardan biri de dışlanmış kadın ögesidir. Erkeklerin egemen olduğu toplumlarda erkeklerin, kadınlar üzerindeki sistemli, kurumsallaşmış, etkin bir nüfuza sahip olmaları kadınların erkeklerin gölgesinde kalmasına ve yalnızlaşmasına neden olmuştur. Kadının sosyal hayattaki rolünü anlamak için kadınların ge-

leneksel yapılarla ilişkisinin edebiyata yansımalarını incelemek gerekmektedir. Bu çalışmamızda Luigi Pirandello'nun "Dışlanmış Kadın" ve Sevgi Soysal'ın "Tante Rosa" romanlarındaki dışlanmış kadınlar karşılaştırılmalı olarak incelenmiştir. İki farklı toplum arasındaki zihniyet anlayışının ortak ve farklı yönlerinin roman üzerinden dönemine nasıl yansıtıldığı karşılaştırılmalı edebiyatın olanaklarından yararlanılarak ortaya konulmaya çalışılmış ve bu kadınlara biçilmiş roller üzerinden toplumun dikteleri ve ahlak anlayışı yansıtılmak istenmiştir. Karşılaştırmalı okumalarla iki roman kadınının benzer ve farklı toplumsal rolleri saptanarak bu benzerlik ve farklılıkların neyi temsil ettiği içerik analizi yöntemiyle araştırılmaya çalışılmıştır. Böylece farklı bakış açısıyla yazılmış iki farklı romanda iki farklı karakterdeki kadın imgelemi ve kültürel farklılıkların yansıması belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dışlanmış kadın, toplum, kültürel farklar

CATEGORIES OF TEXTUAL SPACE IN KUWAIT POETRY

Mishari Almusa

Every literature text, prose or poetry, has to have textual space, which is the space and place of texts. This is why space is significant in interpreting any text. It also helps readers of a text to understand all its potential meanings. The study, based on chronotope method, examines first the textual space and different critical opinions about it. It then examines Kuwaiti poetry to find out its different categories of textual space.

Keywords: Chronotope, Kuwaiti poetry, textual space

RHETORIC OF EVINCIVE IN POLITICAL OMAYYAD POETRY: 'UBAYDULLAH İBN QAYS ALRUQAYYAT AS AN EXAMPLE

Mohammad Alqanaei

This paper studies the rhetoric of evincive in a famous Omayyad poem by 'Ubaydullah ibn Qays al-Ruqayyat, as an example of evincive in political Omayyad poetry. The study aims to prove that poetry does not limit itself in the aesthetic dimension; it goes beyond that. It establishes evincive dimensions. The study also goes through evincive in theory, and examines the different categories of evincive in al-Ruqayyat's poem based on pioneers' points of view

such as the studies of Austin in oral performance. In reading this classical poem, I aim to shed light on the political role of poets in the Umayyad period in the Islamic/Arabic history (where poetry was recognized and performed orally). The study applies some performative aspect of oral poetry to show the socio/politics reaction toward this oral performance considering the anecdotes that link this poem/poet to the Umayyad's Caliph: 'Abdul-Malik bin Marwan.
Keywords: Omayyad political poetry, argument, evincive, performative.

TÜRK VE URDU EDEBİYATLARINDA KASİDE VE GAZEL NAZIM TÜRLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Mustafa Sarper Alap

Her ülkenin kendine özgü edebiyatı vardır. Türk edebiyatı çok zengin bir edebiyata sahiptir, özellikle Osmanlı İmparatorluğu döneminde klasik Türk edebiyatında özellikle nazım türleri kaside ve gazel türlerinde çok sayıda şair, çok ünlü eserler ortaya çıkarmışlardır. Urdu dili Pakistan'ın resmi dilidir. Urdu edebiyatı, Türk edebiyatına göre biraz daha geç dönemlerde eserler verilmiştir. Urdu edebiyatında da, Türk edebiyatının şiir türlerinden olan kaside ve gazel türleri yer almaktadır. Urdu edebiyatında gazel ve kaside, diğer nazım türlerine göre daha fazla gelişim göstermişlerdir. Türk edebiyatında kaside ve gazel türlerinde öne çıkan şairler Ahmedi, Nef'i, Nabi, Baki, Şeyh Galib, Nedim'dir. Urdu edebiyatında ise Mir Taki Mir, Mir Hasan, Mirza Rafi Sauda, Mirza Asadullah Galib, gazel ve kaside şairleridirler. Urdu edebiyatında gazel konuları aşk üzerinedir. Bunun yanında kasideler de doğal güzellikler, fiziksel çekicilikler, dünyanın geçiciliği, şiirsel söylem, tarihsel olaylar, rüya tabirleri, öğüt ve şanssızlıklara karşı ağıt temaları konuları üzerinedir. Türk ve Urdu edebiyatlarında kasidenin bölümleri birbirlerine çok benzemektedir. Beyit sayısı itibariyle de her iki edebiyatta birbirine benzemektedir. Türk ve Urdu edebiyatlarının birbirleriyle bağlantılı olduğu önemli bir konuda her iki edebiyatta yazarların Sebki-Hindi tarzında şiirler yazmış olmalarıdır. Türk edebiyatında Sebki-Hindi ile ilgili bilgiler bir çok kaynakta yer almaktadır. Urdu edebiyatında ise Sebki-Hindi ile ilgili çok nadir sayıda kaynak yer almaktadır. Urdu edebiyatında Sebki-Hindi alanında bilinen en önemli şairler Bidil ve Mirza Asadullah Galib'dir. Türk edebiyatında ise Sebki-Hindi ile ilgili bilinen en önemli şairler Naili, Nef'i ve Şeyh Galib'dir. Her iki edebiyatta da şairler İran edebiyatının Sebki-Hindi şairleri Örfi Şirazi, Talib-i Amulî'den etkilenmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe, Urdu, Gazel, Kaside

**ADDRESS TO THE OLD INVETERATE FOE: A
COMPARATIVE READING OF SABAHATTİN ALİ'S
"MELANCHOLY" AND ANNE KINGSMİLL FINCH'S
"ARDELIA TO MELANCHOLY"**

Mustafa Zeki Çıraklı - Öznur Yemez

This paper explores Sabahattin Ali's "Melancholy" and Anne Kingsmill Finch's "Ardelia to Melancholy" in terms of the act of recuperation from the mental and psychological states of prolonged melancholia that afflict the creative psyche of the authors. Based on the critical term once implied by Robert Burton, the analysis questions whether the dark melancholia of the author can transform into a milder white melancholia, which eventually marks an aesthetic transformation through poiesis. If Kristeva's terms pertaining to the issue of recuperation from melancholia are used, it is observed that male melancholia is subject to such a transformation while female melancholia still lingers on. The paper argues that it is solely the male authors who can cure melancholia through poetic language.

Anahtar Kelimeler: Melancholy, Anne Finch, Sabahattin Ali, Transformation of Dark Melancholy

**TOLSTOY'UN VE SABAHATTİN ALİ'NİN İÇİMİZDEKİ
ŞEYTAN METİNLERİNDE RUHUNU ŞEYTANA SATANLAR**

Müge Göncü

İnsanoğlu içine iyilik ve kötülük tohumları bırakılarak dünyaya sınamak üzere gönderilmiştir. Kimisi içindeki kötülüğün yeşermesine izin vermek için çabalar kimisi de kötülüğü bilerek, isteyerek yeşertir. İşte bu noktada suç her defasında şeytana atılır. Peki, günah keçisi olan hep şeytanken insanoğlunun bu günahta hiç mi payı yoktur? İyi olanı, iyiliği seçmek her zaman bir seçenekken insan tercihini neden kötülükten yana kullanır? Bu çalışmanın amacı kötülüğün ve onun sembolü olan şeytanın insanın hayatında oynadığı rolleri Sabahattin Ali'nin "İçimizdeki Şeytan" romanı ile Tolstoy'un Şeytan (İçimizdeki Şeytan) isimli uzun hikâyesinden hareketle tartışmaktır. Ele aldığımız metinlerden hareketle kötülük ve kötülüğün kaynağı nedir, insanı kötülüğe iten sebepler nelerdir sorularına cevap aranacak, aynı zamanda kötülüğün kişileştirilmiş hali olan şeytan algısının da toplumsal, dini, psikolojik boyutları araştırılacaktır. Şeytan ve kötülük kavramlarının dönemsel olarak ince-

lenmesi bu kavramların insan hayatındaki yerini ortaya koymak bakımından önemlidir. İnsani eylemlerin niteliği olarak karşımıza çıkan kötülük kavramı “şeytan” ile ilişkilendirilirken aynı zamanda “Tanrı” inancına da gönderme yapmaktadır. Dini bağlamda iyiliğin öncüsü olan Tanrı’nın kötülüğü neden var ettiği sorusu sorulagelmıştır. İnanç doğrultusunda dini açıdan da kötülük ve şeytan algılarını tartışmak çalışmanın içeriği bakımından faydalı olacaktır. İnsanın işlediği günahlar, yaptığı hatalar, ettiği kötülükler için suçladığı hep şeytandır; onu yoldan çıkararak, kötüyü iyi gösterip kötülüğü seçtiren, kendini haklı gösterip başkalarının hakkını yedirten, insanlara ve hayvanlara eziyet ettirip öldürten hep şeytandır. Çünkü “beşerdir, şaşar.” İnançla insan kendini suçlu görmez, o sadece şeytana uymuştur o kadar. Oysa insanoğlu kötülüklerine mazeret bulmak için kişileştirmiştir şeytanı. Çünkü gerçek şeytanın ve kötülük tohumunun kendi içinde olduğunu, asıl savaştığının kendi nefsi olduğunu anladığında suçlayacak kimseyi bulamayacak ve kendinden korkmaya başlayacaktır. Bu noktada Tolstoy’un Yevgeni’si ile Sabahattin Ali’nin Ömer’inin benzer yanları asıl şeytanın kendi içlerinde olduğunu anlamalarıdır. İki kahramanı kötülüğe iten sebepler nefis, benlik, yasak, sınanma, düşüş gibi kavramlardan yola çıkarak ele alınacak, kötülüklerinin bilinçli olup olmadığı, sonuçları tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: şeytan, kötülük, nefis, yasak, roman

SÖZ GÖRÜNTÜLERİ: EZRA POUND VE ASAF HÂLET ÇELEBİ’NİN ŞİİRLERİNDE İMGESEL YANSIMALAR

Mümin Hakkıoğlu

Bu çalışma, imgecilik akımın kurucusu olarak bilinen Ezra Pound ile çağdaş Türk edebiyatının önemli isimlerinden Asaf Hâlet Çelebi’nin imgeye yükledikleri anlamları ve bu anlamların şiirlerine yansımalarını incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın ana eksenini, Pound’un Lustra’sı ile Çelebi’nin Om Mani Padme Hum’undaki şiirler oluşturmakta ve şairlerin imgeyi kullanma biçimleri ve nedenleri bu yapıtlar üzerinden karşılaştırılmaktadır. Yaşamı boyunca geniş bir yazınsal alanda gezinen Pound, imgeyi, zamanın bir anında düşünsel ve duygusal bir bileşim sunan, şairin gereksinim duyduğu özgürlüğün önünü açan şey olarak görmüş ve imgeci düşüncüyü üç ilke üzerinde temellendirmiştir: öznel ya da nesnel nesnenin doğrudan ele alınışı, sunuma katkısı olmayan hiçbir sözcüğün kullanılmaması, ritim konusunda ise şiirin, metronom sıralanımına göre değil müzikal ifadenin sıralanımına göre yazılması. Ömrü kısa, etkisi geniş olan imgeci düşüncenin bazı yansımalarını Asaf

Hâlet Çelebi'nin şiirlerinde de bulmak olasıdır. Onun gerçek şiir olarak tanımladığı 'mücerret şiir'in odağında, somut malzeme ile soyut dünyalar yaratma isteği vardır. Bu nedenle günlük yaşamdan alınan somut malzemeler soyut yaratı için sıra dışı imgelere dönüştürülür. Genel olarak bakıldığında, gereksiz söz ve sıfat kullanımından kaçınma, şiirde müzikaliteye ve sese eğilme, retorikten uzak durarak dizeleri yalınlaştırma gibi noktalarda birleşen bu şairler, anlaşılacağı üzere anlatım konusunda ayrılırlar. Doğrudanlığı amaçlayan, sözcüklerle nesnevari bir imge yaratma peşinde olan Pound'un tersine, Çelebi nesnelere yola çıkarak soyuta ulaşmanın yollarını arar. Başka deyişle, Pound imgeyi görüntüyü zihinde somutlaştırmak için kullanırken, Çelebi daha çok mistik ve fantastik olana dair soyut bir görüntü oluşturmak için kullanılır.

Anahtar Kelimeler: Ezra Pound, Asaf Hâlet Çelebi, imge, mücerret şiir

YERLİ MASALDAN YERLİ SİNEMAYA: KELOĞLAN NEYDİ NE OLDU?

Müzeyyen Sağlam Gümüş

Yedinci sanat dalı olarak bilinen sinema, ikincil sözlü kültürün bir ürünüdür. Sinema, birincil kültür ürünleriyle en çok alışverişte bulunan sanat dalıdır. Yerli ve yabancı sinema sektörü; destan, efsane, fabl, fıkra, masal, mit, şarkı, türkü gibi halk edebiyatı ürünlerini modern anlatılara dönüştürmekte ve kitle iletişim araçları vasıtasıyla bu anlatıları daha geniş topluluklara ulaştırmaktadır. Sözlü gelenek içerisinde değişerek ve gelişerek kuşaktan kuşağa aktarılan bu türlerden biri olan masallar, bilim ve teknolojideki ilerlemelere uyum sağlayarak toplum içerisinde kendine yer bulmaya devam etmektedir. Ancak bu yer bulma sürecinde masallar yaygın olarak bilinen formatlarından uzaklaşmış; ikincil sözlü kültür dönemi içerisinde yeniden üretilerek dolaşıma çıkmıştır. Çağdaş şehir kültüründe masal anlatıcıları önemini yitirmiş; bunun yerine sadece masal anlatmakla kalmayıp hem "görsel" hem de "işitsel" olarak insanların masalın büyümlü dünyasına daha çok girebilmesini sağlayan sinema önem kazanmıştır. Türk sinemasında masal uyarlamalarına pek yer verilmezken dünya sinemasında masallardan uyarlanan filmler büyük yer tutmaktadır. Yerli sinemada masallar filme uyarlanırken ya bütünüyle masala bağlı kalınmış ya da masalın veya masal kahramanının adı kullanılarak masal formatından tamamen uzaklaşmıştır. Türk sinemasında yapılan masal uyarlamalarına bakıldığında dönüştürülen tek yerli masal Keloğlan Masalları'dır. 1948 yılından bugüne kadar Keloğlan Masalları'yla ilişkili toplam dokuz Türk filmi çekilmiştir. Bu filmler sırasıyla Keloğlan (1948, 1965, 1971), Keloğlan Aramızda (1971), Ke-

loğlan ve Yedi Cüceler (1971), Keloğlan ile Can Kız (1972), Keloğlan İz Peşinde (1975), Ben Bir Garip Keloğlanım (1976) ve Keloğlan Kara Prense Karşı (2006)'dır. Uygulamalı folklor çalışmaları; kültürel değerlerin muhafaza etmekten ziyade sinema, tiyatro ve çizgi film gibi görsel ve işitsel araçlar vasıtasıyla sürekliliğinin sağlanacağını savunmaktadır. Keloğlan karakteri ortak kültürel belleğin oluşturulmasında önce sözlü kültürden yazılı kültüre; sonrasında ise dijital ortama aktarılarak "masal kahramanı" rolünü; "sinema kahramanı"na bırakmıştır. Bu çalışmada başlangıçta bir masal kahramanı olarak ortaya çıkan Keloğlan'ın zamanla kültür aktarıcısı rolü üstlenerek sinema kahramanına dönüşümü incelenecektir. 1948'den günümüze değin Keloğlan Masalları'nı ve karakterini konu edinen dokuz sinema filmi üzerinden ortak bir kültürel belleğin oluşturulup oluşturulamayacağı, kültürün sürekliliğinin sağlanıp sağlanamayacağı tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türk sineması, yerli masal, Keloğlan Masalları, uyarlama

SHAKESPEARE BİYOGRAFİLERİ VE SHAKESPEARE

Nazan Aksoy

Biyografiler ve otobiyografiler günümüzde okurların çok ilgisini çok çekiyor. Son dönemlerde tek tek kişilerin hayatları üzerinden tarihe yeniden bakmak büyük önem kazandı ama ilginin artması yeni kuramsal tartışmaları da beraberinde getirdi. Bir yanda geleneksel arşivcilik anlayışına dayanan yaklaşım öte yanda ise geçmişin belgelerine bakarken bugünün dayattığı bakış açısından kurtulmanın mümkün olmadığı fikri dahası doğru denilecek herhangi bir şeyin olmadığı anlayışı. İşte bu tartışma ortamında hayatına ait çok az somut bilginin bulunduğu bir yazarın üzerine yazılan biyografiler her geçen gün daha artıyor. Bu yazar William Shakespeare. Bu çalışmada yeni kuramlar ışığında Shakespeare biyografilerine kısaca bir göz atmak; Aubrey'den Greenblatt'a kadar geçem üçyüze yıl içinde çıkan biyografilerden hangisine inanacağımız konusunu tartışacağım. Bu biyografilerin çoğunda bir takım efsaneler, menkıbeler anlatılmıştır denir. Acaba bunların bir gerçekliği var mıdır? Bir yandan biyografinin altını oyarken öte yandan niye biyografi yazmayı sürdürüyoruz?

Anahtar Kelimeler: Biyografi, tarih yazımı, yazınsallaştırma, Shakespeare,

ZORAN KONSTANTİNOVIĆ'İN TEORİK GÖRÜŞLERİNDE KOMŞUM VE BEN

Nazire Akbulut

Karşılaştırmalı edebiyat biliminin kuramcılarında Sırp Zoran Konstantinović, farklı dilleri konuşan ve kültürlerle sahip komşularla çevrili bir coğrafyada yaşamının verdiği zenginlikten beslenmiştir. Komşuların dillerini öğrenerek onların manevi mirasları olan edebi ürünlerine ulaşmıştır. Anadili Bulgarcanın dışında İngilizce, Almanca ve Rusçaya da hâkim olan Konstantinović'in çalışma alanı, dillerini bildiği en az iki edebiyat ürününden ortak ve farklı yönleri çeşitli açılardan incelemek ve kültürel arka planından yararlanarak benzerlikler ile ayırışan yönleri gereçelendirmektir. Bu yönüyle, ulusal edebiyatların çalışma alanı olan, aynı anadilde yazılmış eserlerin karşılaştırılması/araştırılması anlayışından ayrı düşmektedir. Konstantinović, kendinden önce gerçekleşen karşılaştırmalı edebiyat çalışmaları veya kuramlar kadar kendi döneminde yapılan araştırmalar ve bu doğrultuda geleceğe yönelik yapılacak çalışmalar ile ilgili fikirlerini de kaleme almıştır. "Nasreddin Hoca" motifinin iki komşu (Türk ve Rus) edebiyatı eserlerinde somutlaştırmak üzere Konstantinović'in görüşleri uygulama olarak görselleştirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Zoran Konstantinović, etki, nüfus, Leonid Solovyov, Nasreddin Hoca

MUZAFFER İZGÜ'NÜN KAÇAK KIZ VE DİLBER ROMANLARINDA YAZARIN İKİ FARKLI GENÇ KIZ YAKLAŞIMINDA MODERN VE FEODAL KÜLTÜR İZLERİ

Necdet Neydim

Muzaffer İzgü aynı yaşlarda olan ancak farklı kültürel çevrelerde yetişmiş ya da yetişmekte olan iki genç kızın yaşamına tanıklık yapar. Kentte yetişen okula giden ve üniversite sınavlarına hazırlanan bir genç kız ve kasabada yaşayan farklı bir kültürel çevreyle kuşatılmış olan aynı yaştaki bir diğer genç kıza anlatırken ilginç bir duruş sergiler. Kasabadaki kızın hayatına yaptığı tanıklıkta en doğal haliyle oluşan bir dil kullanan ve metnin akışına hiçbir müdahale yapmayan yazar, aynı sorumluluğu kentte yaşayan kıza göstermez ve onun yaşamına anlatıcının dışında ayrıca kendisi de müdahale eder. Kasabadaki kız hayatın her sorunuyla doğrudan karşılaşırken kentteki kız özel bir koruma altındadır. Çalışmamızda İzgü'nün bu yaklaşımı ele alınacak ve her iki metnin kapaktan başlayarak baskı, hedef kitleye dönük hazırlanışı, dili, kurgu-

su, sosyolojik yapısı, Metnin iç psikolojisi karşılaştırmalı olarak değerlendirilecektir. Değerlendirmede hedeflenen, aynı yazarın aynı yaşta ancak iki farklı kültürel çevrede yaşayan genç kızları metninde anlatırken neden bu tutumu takındığı, İzgü'yle yapılan sohbet tanıklığıyla da ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: İzgü, genç kız romanı, modern genç kız, feodal genç kız, sosyal çevre

AHMET HAMDİ TANPINAR'DA KAFKAESK

Nevzat Kaya

Ahmet Hamdi Tanpınar'ın "Abdullah Efendi'nin Rüyaları" adlı öyküsü modern bireyin benlik yitimini çarpıcı biçimde dile getiren, ama önemi halihazırda kavranılmamış olan bir başyapıttır. Bu öykünün Türk yazarları tarafından yoğun bir biçimde alımlandığı aşıkardır. Öykü gerçekliğin/bireyselliğin yıkılışına paralel olarak bir "katabasis"dir, yani yer altı yolculuğunu canlandırır. "Bilinen" şehir/mekan "kahramanın" kendine yabancılaşmasına paralel olarak bilinmeyen bir labirente dönüşür, ve bilinen Freudien bir biçimde "tekinsizleşir" (Freud: Das Unheimliche). Telos'un yokoluşu, hedef yitimi ve gerçeküstü biçimde anlamsızlıklara bölünen gerçeklik Tanpınar'ın bu öyküsünde son derece kafkaesk bir biçimde dile gelir. Yüzyılsonu (Fin de siecle) Avrupa edebiyatının motiflerine sahip olan "Huzur" romanından beş yıl önce yayınlanan bu öyküde Modernizm adeta gerçeküstü bir kabus gibi "principium individuationis" in imha olmasına sebep olur.

Anahtar Kelimeler: Tanpınar/Abdullah Efendi'nin Rüyaları/Kafkaesk

DIE DYNAMISIERUNG VOM OBJEKT ZUM ABJEKT: BEMERKUNGEN ZU DEN ERZÄHLUNGEN „WARTEN AUF DIE ANGST“ VON ATAY UND „DIE TAUBE“ VON SÜSKIND

Nevzat Kaya - Özge Sinem İmrağ - Derya Koray Düşünceli

Der Mensch als natürliches Wesen leugnet, den Regeln der Natur unterworfen zu sein und versucht seine eigenen Regeln zu errichten. Die Einheit dieser Regeln bzw. der Werte, die der Mensch gegen die Macht der Natur bildet, ist die Kultur. In der Natur – Kultur Dichotomie steht alles unter dem Zeichen des Männlichen im Bereich der Kultur und alles unter dem Zeichen

des Weiblichen im Bereich der Natur. Die Kultur symbolisiert den Raum, in welchem Ordnung und „Hygiene“ herrschen. Alles, was in Opposition zur Ordnung steht, wird deshalb als bedrohlich und „unrein“ empfunden. Julia Kristeva bezeichnet diese Unreinheit als das Abjekte. Wenn das Objekt seine statisch-formulierten Grenzen überschreitet, wird es zum Abjekt. Demzufolge befindet sich das Abjekt außerhalb der Grenzen der Kultur. Der Brief in der Erzählung Atays und die Taube in der Erzählung Süskinds sind Objekte, die zum Abjekt mutieren. In beiden Werken tauchen diese Objekte plötzlich auf und stürzen das geregelte Leben der Protagonisten in ein Chaos. Deshalb werden diese Objekte von den Protagonisten in beiden Werken von Anfang an als bedrohlich und abstoßend empfunden. Beide Protagonisten reagieren auf diese plötzlich auftauchenden unbekannt Objekte in ähnlicher Weise. Das Ziel dieser Arbeit ist es, zu zeigen, wie einfache Objekte das Leben eines Menschen in eine Sinnkrise stürzen können. Diese Sinnkrise wird ausgelöst durch die Dynamisierung von Objekten, die nach der „Verwandlung“ als Abjekte perzipiert werden.

Schlüsselwörter: Abjekt, Julia Kristeva, Patrick Süskind, Oğuz Atay

EDEBİYAT, KÜLTÜR VE TOPLUM KÜÇÜK BEY – ARABA SEVDASI ROMANLARINDA BATILILAŞMA TEMASI

Nihan Atlı

Batılılaşma hareketleri Osmanlı tarihinde Tanzimat Dönemi'nde (1839 – 1876) belirgin olarak hissedilmeye başlarken Japon tarihinde bu süreç Meiji Dönemi'nde (1868 – 1912) olmuştur. Dolayısıyla her iki ülke de birbirlerine yakın zamanlarda Batı ülkelerini model alarak aydınlanma sürecine girmiştir. Batı ülkelerinin gücünü ve teknolojideki ilerleyişini fark edip söz konusu ilerleyişi anlayarak tanımaya çalışan toplum Batı'nın kültüründen de etkilenmiştir. Bu nedenle de her iki ülkenin de Batılılaşma sürecinde kültürel olgularda, eğitim sisteminde, sosyal alanlarda önemli değişiklikler olmuştur. Bu çalışmada Batılılaşma temasının işlenişi açısından benzerlik göstermesi nedeniyle Meiji Dönemi'nin önemli yazarlarından Natsume Sōseki'nin ünlü eseri Küçük Bey 『坊っちゃん』 (Botchan) romanı ve Tanzimat Dönemi'nin önemli yazarlarından Recaizade Mahmud Ekrem'in Araba Sevdası romanı incelenecektir. Söz konusu eserlerde dikkat çeken toplumsal ve kültürel değerlerdeki değişimler ve değişim sırasında görülen sorunlar karşılaştırmalı edebiyat ve edebiyat sosyolojisi yöntemi kullanılarak yorumlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Natsume Sōseki, Recaizade Mahmud Ekrem, KüçükBey 『坊っちゃん』 (Botchan), Araba Sevdası, Batılılaşma

CRITIQUE OF GLOBAL HUMAN RIGHTS IN NAWAL EL SAADAWI'S WOMAN AT POINT ZERO

Nilhan Kalkan

The publication date of Nawal El Saadawi's controversial novel *Woman at Point Zero* (1973) coincides with a decade marked by codification attempts of international human rights. In the spirit of the globalization, human rights documents impose "universal" ideals and notions by presupposing a unique human image. The desired respect, freedom, honor and dignity through international human rights haunt El Saadawi's non-fictional character Firdaus in two ways. First, they are non-defined, abstract terms. Hence, despite all the efforts to bring a single global meaning to those notions, they are ambivalent, especially for Third World women. Second, human rights discourse praises various institutions including work and school, and Firdaus, in order to become more "human", takes refuge in them only to see their insufficiency. Firdaus's obsession with her secondary school certificate and later with her desire to get a job shows that she not only wants to copy human rights discourse but also the activities that are fundamental to it. In this paper, I will argue that Firdaus truly gains the "pride" and the freedom she has been looking for through prostitution and death which are the reversal of bodily integrity – the ultimate challenge of human rights. In this regard, I will first discuss globalization of human rights in the light of education and work, then I will move on to Firdaus's emancipation through prostitution and death.

Keywords: globalization, human rights, Third World women, feminism

HÜSEYİN CAHİT YALÇIN VE İTALYAN EDEBİYATI

Oğuz Karakartal

Gazeteci ve yazar olarak ünlenen Hüseyin Cahit Yalçın'ın, Servet-i Fünun (1896-1901) döneminde İtalyan edebiyatına duymaya başladığı ilgi, 1920'de İngilizlerce Malta adasına sürülmesinden sonra İtalya coğrafyasına yakınlığı sebebiyle İtalyanca konuşulan adada, esir kampında bu dili öğrenmesini sağlayacak süreci hazırlar. 1922'den itibaren başta Roberto Bracco olmak üzere İtalyan yazarlarından öyküler çeviren Hüseyin Cahit, Cumhuriyet döneminde bu çeviri faaliyetlerini sürdürerek İtalyan edebiyatını bizde tanıtan ilk isimlerden biri olur. Bu bildiride, Hüseyin Cahit'in İtalyanca öğrenimi, İtalyan edebiyatından Türkçeye yaptığı çeviriler ve bunların her iki ülkede algılanışı değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Hüseyin Cahit, İtalyanca, Edebiyat, Çeviri

FROM INSIDER TO OUTSIDER: A COMPARISON BETWEEN BEING THERE AND TRAVELS IN SCRIPTORIUM

Onur Işık

Probably the one of the most important parts of constituting a fiction is selecting place and placing elements according to it. There are countless examples of successful place selections in the American novel tradition, but two of them are very prominent; *Being There* by Jerzy Kosinski and *Travels in the Scriptorium* by Paul Auster. Although they have different approaches in their fictional lives, Kosinski and Auster have a common feature in those novels: alienation of the modern individual. However, selection of place is not the main concern of this essay, but a starting point. Both writers take their strength from this claustrophobic atmosphere of their novels. Both have only one main character on whom plot stresses and a certain place to start their stories. In *Being There*, the protagonist Chance starts his story from his room in the mansion where he works as a gardener. On the other hand, Mr. Blank in *Travels in the Scriptorium* starts his story in a scriptorium where he does not know how he came there. Moreover, the lack of communication is an important element in both novels. The place and surrounding do not let a healthy communication between the characters and the people they face with. Regarding the similarities and differences between these novels, it is possible to claim that Paul Auster and Jerzy Kosinski achieve to highlight concept of modern loneliness in these novels by showing their protagonists' marginalization from the society by the lack of communication.

Anahtar Kelimeler: Kosinski, Auster, Alienation, Loneliness

CYRANO DE BERGERAC OYUNUNUN TÜRKÇE ÇEVİRİLERİNİN DÜNÜ VE BUGÜNÜ

Onur Özcan

Tiyatro metni çeviri işlemleri, özellikle çevirmenlerin aldığı çeviri kararları, tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de bir sorunsal olmaya devam etmektedir. Türkiye'nin tiyatro oyunu çevirisi tarihine bakılacak olursa, 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren çeviriden çok uyarılama tiyatro oyunları ile karşılaşılır. Cumhuriyet döneminin başlarına kadar çeviri ve uyarılama tartışmalarının merkezinde olan tiyatro oyunları, yerine giderek uyarlamalarından ziyade çevirilerine, daha doğrusu eskisine nazaran daha başarılı tiyatro oyunu çevirilerine bırakır. Aslında, Tercüme Odası (1832), Encümen-i Daniş (1851), Tercüme Cemiyeti (1865), Telif ve Tercüme Dairesi (1879-1881 ve 1914), Telif ve

Tercüme Encümeni (1921) ve Tercüme Bürosu (1940) gibi devlet kuruluşları Türkiye'deki çeviri eylemine tarihten beri verilen önemi gösterir. Bu süregelen adımlar, özellikle Tercüme Bürosu, elbette tiyatroyla birlikte yazının diğer türlerinin başarılı çevirilerinin yapılmasını sağlamıştır. Bunlardan birisi de, Edmond Rostand'ın Cyrano Bergerac adlı oyununun Sabri Esat Siyavuşgil tarafından 1942 yılında Türkçeye çevirisidir. Manzum olan bu oyunun Siyavuşgil tarafından çevirisi, Muhsin Ertuğrul, Halide Edip Adıvar, Halid Ziya Uşaklıgil, Yaşar Nabi Nayır, Refik Halid Karay gibi dönemin yazın çevresinden olumlu eleştiriler almıştır. Aynı şekilde ilk kez 1945 yılında sahnelendikten sonra basında da büyük yankı uyandırmıştır. Fakat 20. yüzyılda bu çeviri hakkında, çeviri incelemesi bakımından birkaç tane bilimsel çalışma bulunmaktadır. 2008 yılında Nuriye Yiğitler tarafından Türkçeye tekrardan çevrilmesi ve çeviribilimde tiyatro metin çevirilerinin kuramsal çalışmalarda çokça yer almaması, bu oyunun çevirilerinin tekrardan incelenmesi fikrine götürmüştür. Merkezinde çevirmen olan Yorumlayıcı Çeviri Kuramı'nın çeviri işlemi aşamaları çerçevesinde altmış altı yıl arayla yapılan iki farklı çevirmenin çeviri kararları karşılaştırılarak böyle bir oyunun dünkü ve bugünkü Türkçe çevirilerini incelemeyi amaçlıyoruz.

Anahtar Kelimeler: Cyrano de Bergerac, Edmond Rostand, Tiyatro Çevirisi, Yorumlayıcı Çeviri Kuramı, Çevirmen

KURGUSAL DÜNYADA YENİDEN VAROLMAK: SEVGİLİ ARSIZ ÖLÜM VE KIRMIZI PELERİNLİ KENT

Osman Oruç

Postmodern edebiyatın başat özelliklerinden biri olan metin içinde metin inşa etmek gerçeği hem Latife Tekin'in Sevgili Arsız Ölüm adlı romanında hem de Aslı Erdoğan'ın Kırmızı Pelerimli Kent adlı romanında görülür. Her iki eserde de romanın başkahramanını bir metin yaratmak yoluyla alternatif bir dünya kurmaya götüren nedenler büyük ölçüde ortaktır. Toplumsal normların dayatmalarından kurtulup özgürlüğe ulaşma ve böylece bir birey kimliği tesis etme imkânlarından biri olan yazıya sığınma hem Dirmit'in hem de Özgür'ün kaderi biçiminde karşımıza çıkar. Geleneğin, toplumsal kabullerin idare ettiği bir dünyada kendileri olarak yaşayamayan bireyler, kendiliklerini bütün mecburiyetlerin uzağında sınırsızca, özgürce yaşamak ümidiyle alternatif yaşam alanları arayışına girerler. Verili olana muhalefeti içeren kaçış eylemi yeni bir dünyada yeni bir yaşam bulmaya matuf bir eylemdir. Roman kahramanlarının metin içinde yeni bir metin inşa etmeye soyunmalarının altında yatan en

önemli sebep de bu gerçektir. Bu çalışmada söz konusu romanlar kaçış/arayış izlekleri ekseninde mukayese edilerek roman kahramanlarının verili olanı (roman yazarının-otoritenin yarattığı metin, modern düzen, gelenekler) reddederek kendilerinin birer özne olarak yeni bir metin kurmaları (yeni bir dünya yaratma) ve böylece edilgen bir nesne konumundan birer özne konumuna erişmeleri meselesi üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: kaçış, arayış, kimlik, modernizm, gelenek

VİCTOR HUGO'NUN BİR İDAM MAHKÛMUNUN SON GÜNÜ VE EDGAR ALLAN POE'NUN KUYU VE SARKAÇ HİKÂYELERİNDE KARŞILAŞTIRMALI BİR ÖZ-YIKIM OKUMASI

M. Önder Göncüoğlu

Kişiyeye bedensel veya ruhsal yönden acı çektilerilerek algılama veya irade yeteneğinin bozulmasına sebebiyet vermek hukuk literatüründe işkence kavramıyla karşılanır. Ceza, mahpusluk ve çaresizlik kavramları etrafında işkencenin hem fiziki hem de psikolojik sonuçları olduğunu biliyoruz. Fiziki veya psikolojik sonuçları açısından değerlendirildiğinde ortaya çıkan tahribatın da çok katmanlı olduğunu söyleyebiliriz. Bunlardan hangisinin yarattığı tahribatın daha yüksek olduğu insanlık tarihi boyunca tam olarak yanıtlanamamış bir mesele olarak karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu olan idam cezası veya mahpusluk olduğunda ise, farklılıklarına rağmen mahpus olarak bekleyiş halinin fiziki işkenceye maruz kalmadan insanın yaşamsal kaygılarına endeksli bir içsel çaresizliğe karşılık geldiğini söyleyebiliriz. Bu da hayatta kalma kaygısıyla işkence aktörü olarak kişinin kendi kendisinin işkencecisi veya cellâdı olması anlamına gelir. Bu noktada fiziksel bir mağduriyetin karşısında nörolojik bir mağduriyetten söz etmemiz gerekir. Başka türlü söylendiğinde, fiziki şiddet veya fiziken mahpusluğun karşısında söz konusu olan zihinsel bir mahpusluk halidir. Bu ikincisinin bedeninin fiziksel acı karşısındaki duyarlılığından çok kişiliğin bölünmesiyle sonuçlanabilecek bir kaygı hali olduğu söylenebilir. Bu arka tasarı dikkate alındığında, hikâye örgüleri açısından birbirinden farklı iki mahpusluk hali barındıran Victor Hugo'nun Bir İdam Mahkûmunun Son Günü ve Edgar Allan Poe'nun Kuyu ve Sarkaç hikâyeleri mahpusluk ortak paydasına rağmen hayatta kalma kaygısını farklı açılardan resmeder. Bu sebeple, bu çalışma hayatta kalma kaygısının öz yıkıma nasıl evrildiğini mahpusluk, idam ve işkence kavramları ekseninde tartışmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Mahpus, işkence, öz-yıkım, kaygı, Victor Hugo, Edgar Allan Poe

THE IMAGE OF COLONIZER AND THE “DESERTIONS” IN ABDULRAZAK GURNAH’S DESERTION

Özlem Ulucan

Abdulrazak Gurnah is a prolific academic who reflects his first hand experiences on fiction successfully as a Zanzibar-born British citizen. Gurnah’s rich trans-oceanic history of Zanzibar fiction is not limited with the cosmopolitan past of a specific geographical area; he goes beyond it by portraying colonial history of the setting by Europeans and other colonizers. He protests Western canon by re-introducing the so called “other” to the readers. As an “other” he describes values, traditions, social relationships of his own people and defines the image of colonizer; in other words he writes back. Gurnah’s seventh novel *Desertion* is about two love stories of different generations narrated by Rashed who like Gurnah himself goes to England in search of a better life. Though the title of the book seems to be related to the desertion of the narrator, Rashid from his hometown and his cultural heritage, there are many different “desertions” each of which dates back to the process of colonization. Gurnah depicts portray of both colonizer and colonized within entangled stories of love affairs and social issues skillfully. This study will examine the image of colonizer and the desertions in *Desertion* by referring Gurnah’s ironic style in which he differs from many postcolonial writers by going beyond merely accusing the colonizer and revealing the ironic situation of the colonizer who is unaware of being deceived and maintains the order of the colonizer.

Anahtar Kelimeler: Abdulrazak Gurnah, Postcolonial Literature, *Desertion*, Colonizer, Other

MISIRLI ŞAİR EMEL DUNKUL’UN EL-BUKÂ’ BEYNE YEDEY ZERKÂ EI-YEMÂME (ZERKÂ EL-YEMÂME HUZURUNDA GÖZYAŞI) ADLI ŞİİRİNDE KİMLİK KURGUSU: BEN VE ÖTEKİ

Özlem Züleyha Kuran

Öz Modern Arap edebiyatında “Altmışlar Kuşağının” önde gelen şairlerinden biri olan Emel Dunkul, Arap dünyasının çalkantılı atmosferinde bireysel duyarlılığını toplumsal duyarlılıkla birleştirerek, politik şiirleriyle kendine saygın bir yer edinmiştir. Tanık olduğu siyasal kargaşayı, şiirlerini besleyen ana kaynak olarak gören Dunkul, düşünce ve söylemlerini pek çok şiirinde di-

le getirmiştir. Arap okuyucusu tarafından, 1967 Arap-İsrail Savaşı karşısındaki duygulanımlarını aktardığı adlı ilk şiir divanı aracılığıyla tanınan Dunkul, şiir divanı ile aynı adı taşıyan el-Bukâ' Beyne Yedey Zerkâ el-Yemâme (Zerkâ el-Yemâme Huzurunda Gözyaşı) adlı şiirinde, tüm Arap devletlerin sebep olduğu yenilgiyi ağır bir dille eleştirerek, Arapların başına gelecek olan felaketlerin sinyallerini verir. Arap dünyasındaki isyan ve huzursuzluğun bir yansıması olarak, Arap ulusunun içerisinde bulunduğu tehlikelere karşı kaygı duyarak, Arapların milli bilincini harekete geçirmek için çabalar. Öteki karşısında kim olduğunu sorgulayarak, beni bireysellikten çıkarıp toplumsal bir potada eriten Dunkul, şiirinde Arap bilincinin uyanışını tetikleyerek, bireysel kimliğini toplumsal kimliğiyle harmanlayıp, şiirini bir propaganda aracı olarak kullanır. Dunkul'un, Camp David barış anlaşmasından hemen önce yazdığı bu şiiri, yakın zamanlarda bile rejimlere yönelik halk ayaklanmalarının en popüler sloganlarından biri olma özelliğini sürdürmüştür. Bu çalışmada kimlik bilincini yeniden inşa etmeye odaklanan Dunkul'un, el-Bukâ' Beyne Yedey Zerkâ el-Yemâme (Zerkâ el-Yemâme Huzurunda Gözyaşı) adlı şiirinde ben ve öteki arasındaki çatışmasının döngüselligi irdelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Modern Arap şiiri, Mısır, Emel Dunkul, Kimlik Kurgusu, Ben, Öteki

COLOR ME WOMAN: REINVENTING THE SELF UNDER OPPRESSION IN NATHANIEL HAWTHORNE'S *THE SCARLET LETTER* AND MARGARET ATWOOD'S *THE HANDMAID'S TALE*

R. Rengin Songür

Female bodies function as means for the articulation of discursive practices of societies. Although the discursive practices that are used on women have mostly focused on their bodies, behavior patterns and clothes are equally emphasized. Furthermore, patriarchal societies are most insistent upon having ultimate control over the continuance of future generations. Since the only way to govern the continuance of the human race is to confine the mothers' bodies within strict regulations, the female body has become a site of oppression and otherization. Any woman, who steps off the carefully drawn lines of acceptable behavior, has to confront an unrelenting oppression, severe punishment and sometimes even death. Therefore, nature's most significant gift to womankind has been used as a weapon against them becoming a means to control the ge-

neological line. In Nathaniel Hawthorne's *The Scarlet Letter* and Margaret Atwood's *The Handmaid's Tale*, the two protagonists are constrained by religious discourse in relation with their ability to give birth and are forced to wear red as a designation of their status in society. Although, both of them experience alienation from the self and community, their reactions to the otherization and oppression they have been subjected to display differences. I aim to discuss the differences of the two protagonists in relation with their interpretation of the color red and their reaction to oppression and otherization, with a specific emphasis on their assertion of inner and outer selves under this oppression. **Anahtar Kelimeler:** Literature, Discursive Practices, Otherization, Oppression, Female Body, Red, Sense of Self

İHSAN OKTAY ANAR'IN "YEDİNCİ GÜN" BAŞLIKLİ ROMANINDA DİLİN RETORİK BOYUTUNUN KULLANILIŞINA DAİR BAZI DİKKATLER

Reyhan Özseri

Dil, kavramları belirten bir işaretler sistemidir. Bu sistemin üç boyutu vardır. Birincisi bilimsel boyutu, ikincisi edebî boyutu, üçüncüsü de retorik boyutudur. Dilin bilimsel boyutuyla edebî boyutu arasındaki ayrıma dair çalışmalar 1916 'da Sausurre'ün Genel Dilbilim Dersleri adlı kitabındaki düşüncelerle başlamış Moskova ve St. Petersburg'daki dil ve edebiyat araştırmacılarının 1916-1925 yılları arasındaki çalışmalarıyla birbirinden keskin sınırlarla ayrılmıştır. Böylece edebiyat sanatının ve (Literary art) edebiyat biliminin (Literary science) dilin kullanımından kaynaklı bizzat kendi doğasından gelen ayrımlarla sınırları tam olarak çizilmiştir. Bununla beraber Rus biçimcilerinin edebî metne yönelik formalist yaklaşımları, edebîliği ikinci plana itmiş gibi görünmektedir. Bu durumu fark eden kimi edebiyat araştırmacıları dile dair yeni bir boyut önermişlerdir. Dilin bu boyutunu Belçika kökenli Amerikalı yapışökücü, edebiyat araştırmacısı Paul De Man Semiyoloji ve Retorik adlı makalesinde "Retorik Boyut" olarak adlandırmıştır. Dilin retorik boyutu, bazı edebî sanatlarla sağlanmaktadır. Bu bakımdan retorik boyut yüksek edebî değere sahip metinlerde karşımıza çıkan ve sıklıkla kullanılan bir boyuttur. İhsan Oktay Anar da romanlarında ironi (Irony/tersineleme), telmih, kinaye (allusion?) mecaz-ı mürsel (metonymy/düzdeğişmece), istiare (metafor/ eğretilme) vb. retorik unsurlardan semantik düzeyde sıklıkla yararlanmıştır. Söz konusu unsurlar Anar'ın "Galiz Kahraman" başlıklı romanının da bir üslup özelliğidir.

Bu bildiride İhsan Oktay Anar'ın adı geçen romanındaki retorik unsurlar ele alınacak, böylece yazarın roman üslubuna dair hususiyetler analiz edilecektir. **Anahtar Kelimeler:** Retorik boyut, İhsan Oktay Anar, postmodern roman, edebî sanatlar

DRACULA AND ITS MYTHOLOGICAL CRADLE

Sara Sedeeq

One of the most popular creatures throughout time till today are vampires. Bram Stokers only novel "Dracula" introduces the most known and most popular vampire, Count Dracula to the gothic world. With the usage of a cultural approach the time will be turned back in order to examine the vampires of various cultures. The similarities and the contrasts will be examined between the vampires of different cultures and the famous Count Dracula. The study will focus on the vampires of the Greek, Malaysian, Russian, Romanian, German, Australian, Czechoslovakian and Babylonian cultures in contrast with Bram Stokers Count Dracula. It will be clarified how the different cultures represent the blood sucking creatures throughout their myths and lores.

Anahtar Kelimeler: Comparative Mythology, Dracula, Vampires

ALTIN BALIK VE HIRSIZLAR SOKAĞI ROMANLARINDA YABANCILAŞMA VE KİMLİK ARAYIŞI SORUNSALI

Seçil Yücedağ

Afrika'dan Avrupa'ya doğru göç eden gençleri ve onların yaşadıkları maceraların etkileyici bir örneğini sunan Mathias Enard'ın Hırsızlar Sokağı (2012) romanı, Dünyanın farklı yerlerindeki savaşlar ve siyasi olaylar sırasında, bir gencin başından geçen serüven dolu yolculuğu, Tunus, Mısır, İspanya ve Fransa'da verdiği mücadeleleri etkileyici bir dille anlatır. Hırsızlar Sokağı'nın başkahramanı 17 yaşındaki Faslı Lakhdar, amcasının kızı Meryem ile yaşadığı ilişkiye babasının tanık olması sonucunda evden kovulur ve sonunu bilmediği bir yolculuğa çıkar. Lakhdar, göç serüveninin temel yerlerini oluşturan Tanca, Tunus, Algeciras ve Barselona'da, gençlik yıllarının en zor günlerini yaşamak zorunda kalır. Bir tarafta parasızlık, açlık, yurtsuzluk, ailesine, yaşadığı yere olan özlemi, diğer tarafta dışlanma, yalnızlık, ait olamama duygusu onu çevre-

sine yabancılaştırmakta, kendini ve hayatını sürekli olarak sorgulamasına sebep olmaktadır. Jean- Marie Gustave Le Clézio'nun Altın Balık (1997) romanında ise Fas'tan Güney Amerika'ya kadar uzanan göç macerası sırasında kendini, dünyayı tanımayı amaçlayan, altı yaşındayken kaçırılan, Kuzey Afrika'ya getirilip satılan Leylanın küçük çocukluktan yetişkinliğe geçiş süresince yaşadığı yabancılaşma, kimlik arayışı sorunları ve yalnız, yersiz- yurtsuz dünyasında gösterdiği hayat mücadelesi anlatılır. Hırsızlar Sokağı ve Altın Balık, hayattaki amacını ve yerini keşfedemeyen iki insanın yaşadıkları yabancılaşma, kimlik sorunlarını, arayış öykülerini anlatan oluşum romanlarıdır (Bildungsroman). Bu çalışmada, her iki eserde, iki insanın başlarından geçen dramatik olaylar, göç serüvenleri sırasınca maruz kaldıkları çaresizlik, yabancılaşma, ait olamama ve Batı-Doğu arasındaki yaşanan kimlik bunalımını karşılaştırmalı edebiyat, sosyolojik ve antropolojik açıdan kimlik sorunsalı kapsamında ele almaya çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: Yalnızlık, Yabancılaşma, Kimlik Arayışı, Batı- Doğu Çatışması, Bildungsroman.

TÜRK DÜNYASI METAL MÜZİK GRUPLARININ ŞARKILARINDA TÜRK HALK BİLGİSİ ÜRÜNLERİNİN KULLANIMINA DAİR KARŞILAŞTIRMALI BİR İNCELEME

Seçkin Sarpkaya

1960'lı yılların sonlarında Batı merkezli olarak doğan metal müzik, günümüzde geniş bir yayılma alanı gösteren küresel bir değerdir. Dünyanın çeşitli bölgelerinden metal müzik grupları bu türün çeşitli alt türlerinde üretimlerde bulunmaktadır. Metal müziğin tarihi gelişimine bakıldığında halk bilgisi ürünleriyle yakından ilişkili olduğu, metinlerarası bağlamda bu ürünlerden faydalandığı ve halk bilgisi ürünlerini ikincil sözlü kültür ortamına taşıdığı görülür. Batı'da metal müziğin çeşitli türlerinden gruplar, halk bilgisi ürünlerinden şarkı sözü veya müzik bağlamında faydalanmışlar, birçok grup bunu bir adım daha ileriye götürerek bir sentez oluşturup, folk metal veya Viking metal örneklerinde olduğu gibi, metal müziğin bir alt türünü meydana getirmiştir. Başta Türkiye olmak üzere Türk Dünyası'nın birçok bölgesinde tür olarak metal müzik üst başlığına dâhil edebileceğimiz birçok müzik grubu Türk halk bilgisi ürünlerinden sözel veya müzikal yapılarında faydalanmışlardır. Bu bildirinin konusu da Türk Dünyası metal müzik gruplarının şarkıdaki Türk halk bilgisi ürünleri etkisinin belli sayıda grup ile örneklem oluşturularak tespit edilip incelenmesidir. Bildiride ilk olarak metal müzik ve metal müziğin

halk bilgisi ürünleriyle ilişkisi Avrupa ve ABD'den örneklerle ortaya konulacaktır. Ardından Türk Dünyası'nın Türkiye, Kazakistan, Tataristan, Yakutistan ve diğer bölgelerinde metal müzik icra eden gruplarının şarkılarında Türk halk bilgisi ürünlerinin etkisi belirlenecek ve örnekler açıklanacaktır. Bu inceleme sırasında müzik ve görsel/klip özelliklerine de kısaca değinilecek fakat temel noktamız şarkı sözleri olacaktır. Sonuç olarak da sentez, küreselleşme/ yerelleştirme ve uyarılama, metinlerarasılık ve ikincil sözlü kültür ortamı kavramlarından hareketle Türk Dünyası metal müzik gruplarının Türk halk bilgisi ürünlerinden nasıl faydalandığı Avrupa ve ABD'den örneklerle karşılaştırmalı bir şekilde tartışılacak ve açıklanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Metal müzik, Türk Dünyası, Türk Dünyası metal müzik grupları, Türk halk bilgisi, karşılaştırmalı metot, metinlerarasılık

MY MİSTRESS; THOU ART NARCİSSİST: A PSYCHOANALYTİC READING OF THE ENGLISH ADAPTATIONS OF PETRARCA'S SONNET 190

Selçuk Yıldıztaş

The main purpose of this paper is explaining the narcissistic tendencies of the figure of the "unattainable lady," and the "speaker" who chases after her in the English adaptations of Italian poet Petrarca's sonnet 190 in Canzoniere in the light of Freud's theory of narcissism with the additional support of the Eric Berne's game theory on human relations. Based on the readings of Wyatt, Tofte and Spenser's versions of the sonnet 190, I claim that the stereotype of the unattainable lady is narcissistic in most of the cases. Correspondingly, the speaker's almost unlimited desire for the lady is also related to his narcissistic origins.

Anahtar Kelimeler: Narcissism, Unattainable lady, The speaker, Game Theory, Renaissance, Sonnet, Petrarca

BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI "PROPAGANDA KARTLARI" NDA OSMANLI İMGESİ

Selim Şimşek

Siyasi ve askeri alanda yaşanan büyük çatışmaları ile 20. yüzyıl dünyanın kaderinin ve çehresinin en çok değiştiği dönemlerden biri olmuştur. Bilim ve tekniğin her alanda eşi görülmemiş bir hızla dünyanın bilindik yüzünü bu denli çabuk değiştirmesi, ülkeler için yeni ihtiyaçlara yol açarken, siyasi alana sıçrayan gerilimler emsalsiz boyutlarda büyük kitlesel çekişme ve savaşları beraberinde getirmiştir. Bunların kaynama noktalarından biri de yüzyılın başında yaşanan Birinci Dünya Savaşı'dır. Savaş koşulları gereği dünya tarihinde kimi zaman eski dost düşman olmuş, kimi zaman da tam tersi gerçekleşmiştir. Kelimenin gerçek anlamıyla "dost" ya da "düşman" ilişkisinden söz edilemezse de, bunun bir örneğini Alman ve Avusturya-Macaristan İmparatorlukları ile Osmanlı Devleti arasındaki ilişkide görmekteyiz. Osmanlı Devleti'nin parlak dönemlerinde etki alanını hızla genişletip Avrupa'yı sürekli tehdit eder bir noktaya yükselmesi, ister istemez Avrupa'daki toplulukların kolektif hafızasında Osmanlı'ya dair neredeyse kemikleşmiş, olumsuz bir imge oluşmasına yol açmıştır. Birinci Dünya Savaşı sebebiyle tesis edilen Silah Kardeşliği (Waffenbrüderschaft) ile cephe omuz omuza savaşmaya başlayan bu milletler, askerlerine ve halklarına haklı bir mücadelenin yürütüldüğü izlenimini vermek, maneviyatı, savaşın sonucuna dair umutları ve heyecanı canlı tutmak ve bu silah arkadaşlığını cephe gerisine de taşımak için çok yönlü propaganda araçlarına başvurmuşlardır. Biz bu çalışmamızda, özellikle Alman İmparatorluğu tarafından bu amaçla harekete geçirilen pek çok propaganda aracından biri olan, ittifak devletlerinin tümünü bir arada içeren propaganda kartları üzerinden, zihinlerde kök salmış Osmanlı imgesinin görsel/grafik araçların yardımı ve çeşitli semboller ile nasıl yeniden düzenlenmeye çalışıldığını "İmgebilim" aracılığıyla incelemeye çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: Birinci Dünya Savaşı, İttifak Devletleri, Propaganda, İmgebilim, Osmanlı İmgesi

ARKADA BIRAKILAN ŞAHİTLER: İNTİHARIN GÖSTERGEBİLİMSEL AÇIDAN ANALİZİ

Serap Bozkurt

İntihar, kültürel ve sosyal farklılıkları açısından, gerek görülme sıklığı ve şekli, gerekse bu olgunun toplumda oluşturduğu tepki ve yargı açısından büyük değişkenlikler gösteren çok bileşenli, değişkenli bir niteliğe sahip, sosyal etkileri olan fenomendir (Lizardi, 2011: 295). Freud, “Ego ve İd”de cinsel bir nesneden vazgeçerken egonun içinde nesnenin oluşmasının, yani özdeşimin id’in nesneden vazgeçebilmesinin tek koşulu olduğunu söyler. Ayrıca şunları da ekler; melankolinin bitmemiş bir hüznülenme süreci olduğunu söyleyerek melankoliyi egoyu oluşturan özdeşleşmelerin merkezine yerleştirir. Melankolik özdeşleşme, yitip giden nesneyi egonun bir parçası kılar ve böylece dış dünyadaki nesnenin ortadan kalkmasına izin verir. Dış dünyadaki nesnenin varlığını ego ile sonlandıran ve sosyal bir gerçeklik olan intiharların etyolojisine ilişkin olarak; psikodinamik olarak “bilinçaltı öfkesi”, bilişsel olarak “kendine, dünyaya karşı negatif bir bakış”, toplumbilimsel olarak “toplumsal bir olgu”, sosyal öğrenmeler açısından da “stres verici olaylara karşı öğrenilmiş bir tepki” olduklarını söyleyebiliriz. İşte bu sebeplerden herhangi biri ya da kesişimleri sonucunda hayatlarına son veren yazar ya da şairlerin eserlerinde yer alan ölüme dair cümleler onların hayatlarına son vermeden önceki verdikleri tepkinin büyük göstergeleridir. Bu bildiride de çeşitli etkenler ve sebeplerden dolayı hayatına çeşitli şekillerde son vermiş bulunan yazar ve şairlerin (Metin Kaçan, Tezer Özlü, Nilgün Marmara, Cesare Pavese, Sadık Hidayet, Virginia Woolf ve Stefan Zweig) seçilen ya da öne çıkan eserlerinde yer alan ve bir ipucu olarak sergilenen, ölümlerinin şahitleri olan cümlelerin göstergesel boyutları ele alınıp ölümün onlarda hangi cümlelerle tezahür ettikleri gözler önüne serilecektir ve intiharın göstergeleri olan cümleler üzerinden bir söylem analizi yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: İntihar, söylem analizi, göstergebilim, cümle tahlili

MENSCHSEİN, SELBSTBESTİMMUNG UND HELDENTUM – BALLADEN İM DEUTSCH TÜRKİSCHEN VERGLEICH

Seval Karacabey

Im Zentrum der Ballade steht der Mensch in seiner Auseinandersetzung mit der Welt. Seine Stärken (Willensstärke, Pflichtgefühl) und Schwächen, sein Kampf gegen das Schicksal und seine Rolle in der Gesellschaft werden in unterschiedlichen Dimensionen dargestellt. Die Ereignisse kulminieren in der Erzählung dramatisch in einem Höhepunkt. In diesem Beitrag wird darauf eingegangen, welchen Stellenwert die Balladen in der deutschen und türkischen Erzählkultur besitzen. Im Rahmen dieser Untersuchung werden Balladen aus der (deutschen und türkischen) Literaturgeschichte analysiert, deren Inhalte sich durch global gültige Motive und Inhalte, wie Menschsein, Selbstbestimmung und Heldentum kennzeichnen. In der deutschen Literatur haben Balladen einen wichtigen Platz. Wenn auch die türkische Literatur nur eine sehr begrenzte Anzahl von Balladen vorweisen kann, gibt es Gedichte, die nach literaturwissenschaftlichen Auffassungen Merkmale der klassischen Ballade aufweisen. Allgemein wird Balladen das Merkmal der Subjektivität und Erlebnishaftigkeit zugeschrieben. Daher liegt der Fokus dieser Untersuchung auf den Vermittlungsmodalitäten der Handlung bzw. der Geschichte. Hierzu gehören die Gefühlslage des Ichs oder die Selbstreflexion der Figuren über ihr Handeln. Die ausgewählten Balladen werden im Rahmen der kultur- und literaturwissenschaftlichen Theorien mit dem hermeneutischen Ansatz und der werkimmanenten Methode betrachtet. *Anahtar Kelimeler:* Ballade, Erzählen, Menschsein, Selbstbestimmung, Heldentum

KÜLTÜRLERARASI BİR KARŞILAŞMA ÇERÇEVESİNDE MÜHENDİS ANDREAS LEUCHTENBERG İLE KOMİSER CHARİTOS'UN İSTANBUL GEZİLERİNİN "YABANCI" KATEGORİSİ BAĞLAMINDA BİR OKUMASI

Sevil Onaran

Edebiyat biliminde kültürlerarasılık terimi genel olarak farklı kültürlerin söylemsel / yazınsal düzlemde birbirleriyle olan alışverişine işaret eden bir kavram olarak kullanılır. Dolayısıyla kültürlerası edebiyat denildiğinde farklı

kültürlerden olanların arasındaki etkileşim ve anlam aktarımlarını, yabancı olanın algılanması ve kültürel farklılıkların gözetilmesi gibi konuları irdeleyen ve yansıtan metinler anlaşılmaktadır. Başka bir deyişle bu sınıflandırmaya giren metinlerde kültürel sınırlar ve farklılıklar kendilerini içerikte kültürel karşılaşmalar, çakışmalar olarak ya da biçimsel açıdan tür adaptasyonuları, dil kullanımları, metinlerarasılık ve melezlik olarak gösterir, (Mecklenburg) ve okuyucuya tanıdık olanın yanı sıra yabancı olanın görüş açısını da açılar. Bu çalışmada birer gezi romanı olarak da sınıflandırılabilir Wolfgang Schorlau'un "Boğazda bir Yaz"ı ("Sommer am Bosphorus" 2005) ile Petros Markaris'in "Eskiden, çok eskiden"i ("Die Kinderfrau", 2009), romanlarının baş kahramanları Andreas Leuchtenberg ile Komiser Charitos'un kendilerine aşına olan, ama birbir karşılaştıklarında kendilerini yabancı konumuna getiren ve bu nedenle kimliklerini sorgulamaya iten İstanbul gezilerinin izlenimleri "yabancı olma hali" açısından incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: aşinalık, yabancılık, önyargı, kişisel bellek

HEINRICH HEINE'NİN KOZMOPOLİT SÖYLEMLERİNİN TOPOĞRAFİK ÇÖZÜMLEMESİ

Sibel Baran

Heinrich Heine, 18. Yüzyılın ilk yarısında Avrupa'da yaşanan siyasi çalkantıların ve köklü toplumsal değişimlerin nabzını tutan bir yazar olmuştur. Aydınlanma Çağı'nın ve Fransız Devrimi'nin ilkelerini bir misyona dönüştüren Heine, bütün yazın hayatını bu yolda adamıştır. Onu, döneminin yazarlarından ayıran en önemli özelliği ise kendini kozmopolit bir yazar olarak tanımlamasıdır.

Bu çalışmada, Heine'nin yazılarında ve eserlerinde yer alan kozmopolit söylemleri Düsseldorf Okulu Söylem Çözümlemesinin bir yaklaşımı olan Topoğrafik Çözümleme Yöntemi ile irdelenmiştir. Elde edilen bulgular günümüzün en büyük sorunlarından biri olan ve uluslararası ilişkilere yön veren, önyargılı ve hasmane yaklaşımların nedenlerine ışık tutacak nitelikte olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Heinrich Heine, Kozmopolitizm, Söylem, Topoğrafik Çözümleme

THE GREAT FAMILY OF HUMAN: A COMPARATIVE STUDY OF FOUCAULT'S POWER RELATIONS AND DISCOURSE IN RAGTIME AND KELİDAR

Sona Jafari Nasab - Kamran Ahmadgoli

Beyond the East/West horizon, conceptually beyond it, is the place where the horizon folds, becoming the ground from which it is seen" (Ali Bhedad, and Dominic Thomas 104). The borderless field of comparative literature gives us the possibility to study the American fiction named Ragtime by E. L. Doctorow and the Persian novel called Kelidar by M. Dolatabadi. Although they are culturally far, they meet each other in the points which can be demonstrated by Foucault's view of power relations and discourse. These points are summed up in the lives of two characters in each novel; the study of power relations in its different forms of practice such as resistance and violence, is applied to the lives of Coalhouse in Ragtime and Golmohammad in Kelidar so that it depicts the bottom-up re-ordering of power, and the study of discourse with its process of permeation into the society, is applied to the social activities of Goldman in Ragtime and Sattar in Kelidar in order to show how new discourse creates the potential of standing against the specific truth of the society. Moreover the investigation of Foucault's opinion of the relationship between power relations and discourse in the worlds of these works can give the new dimension to the old social elements in the new structures. The opportunity to see these structures through people's attitude can play the particular role of the very objective of this reading to adapt the west and east social horizons as a total grasp of humanity.

Keywords: Discourse, Power, Resistance, Truth

EDEBİ PSİKOLOJİZM ÇERÇEVESİNDEN DATA TUTAŞKHIA VE İNCE MEHMET'İN PORTRERİNE GENEL BİR BAKIŞ

Sopio Makhatchashvili

Kültürlerarası edebi ilişkiler bağlamında 20. yüzyılda kaleme alınan Ünlü Gürcü Yazar Cabua Amirecibi'nin önemli çalışması "Data Tutaşkhia" ve Yahya Kemal'in ölümsüz eseri "İnce Mehmet" arasında birçok benzer özellik göze çarpmaktadır. Gürcü-Türk karşılaştırmalı edebiyat çalışmaları açısından söz konusu eserlerde geçen bu iki şahsın doğruluğa ve iyiliğe giden yolda

kendi iç dünyalarında verdikleri çetin mücadeleye rağmen, bir an olsun haksızlığa ve zorbalığa karşı duruşlarından ödün vermemeleri, bu iki eseri önemli kılan özelliklerin başında gelmektedir. Her ülke edebiyatında kaleme alınan hikâyeye, roman benzeri birçok eserde yer alan şahsiyetler, yaşantıları ve evrensel içeriğe sahip söylemleri ile sadece yaşadıkları döneme hitap etmekle kalmayıp, aynı zamanda kendilerinden sonraki dönemlere de mesaj vermekte, zaman içerisinde ise örnek alınacak psikolojik tiplere, efsanevi kahramanlara dönüşmektedirler. Çalışmamıza konu olan Cabua Americibi'nin "Data Tutaşhia" ve Yaşar Kemal'in "İnce Mehmet" eserlerinde yer alan kahramanlar da yukarıda bahsi geçen özellikleri taşımalarıyla ön plana çıkmaktadırlar. Tarihselcilik ve paralelizm prensipleri sayesinde bu iki önemli kahraman arasındaki benzer ve farklı özellikler aşağıdaki prensipler çerçevesinde ele alınacaktır: 1. Psikolojizm bağlamında Data Tutaşhia ve İnce Mehmet'e ait benzer ve farklılık gösteren özelliklerin ortaya konulması; 2. Data Tutaşhia ve İnce Mehmet eserlerinde efsanevi kahramanlara dönüşen bu iki şahsın edebi bağlamda irdelenmesi. Bu bildiriye, iki esere de konu olan kahramanların farklı kültürler gelenekler ve düşünce yapısının taşıyıcıları olmalarına ve aralarına demir perde ile aşılması zor bir sınırın çekilmesine rağmen, yaşantıları ve söylemlerindeki benzerliklerle aslında her ikisinin de dünya edebiyat sürecinden kopmadıkları ve onun bir parçası oldukları ortaya konulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Data Tutaşhia, İnce Mehmet, karşılaştırmalı edebiyat, benzerlikler, farklılıklar

SOSYALİST ELEŞTİRİ BAĞLAMINDA BEREKETLİ TOPRAKLAR ÜZERİNDE VE HAYVAN ÇİFTLİĞİ ROMANLARININ KARŞILAŞTIRMASI

Şahristan Seçkin - Büşra Yoldaş

Sosyalizm; insanlar arasında uçurumlar açan büyük sınıf farklılıklarının doğmasını sağlayan ve bunun üzerine ideal bir devletin ancak "eşitlik" temelinde gerçekleşebileceğini, bunların devlet üretimini organize eden üretimin kâr amacıyla değil ihtiyacı karşılamak için olduğunu iddia eden liberalizm akımına tepki olarak doğmuştur.

Asıl ismi Mehmet Raşit Ögütçü olan Orhan Kemal, toplumcu gerçekçi topluluğunun en usta kalemi, öykü ve roman yazarıdır. Orhan Kemal kahramanlarını karakterize ederken sosyalizmin temel ideolojisi olan çalışan-çalıştıran, ezen-ezilen, sömüren-sömürülen, proleterya-burjuvazi olarak tabir ettiğimiz işçi sınıfının kendi arasında tabalaşmasını gösteren tipler yaratır. Orhan Kemal, Be-

reketli Topraklar Üzerinde adlı romanında da sosyalizmin inci çizgilerini sınıf çatışmaları üzerinden sembolize ederek yazar. Kemal, bunları yaparken kendi özgeçmişinde de yararlanıp bundan esinlenerek önem noktasını doğduğu Çukurova'nın bereketli topraklarına çeker. Asıl adı Eric Arthur Blair olan George Orwell, 20. yüzyıl İngiliz Edebiyatının önde gelen kalemleri arasındadır. Eserlerinde yer alan dürüstlük, sosyal adaletsizliğe karşı farkındalık ve sosyalist dünya görüşleriyle dikkatleri üzerine çeken yazar günümüzde de büyük bir merakla okunmaktadır. Orwell, 1944'te yazdığı Hayvan Çiftliği adlı romanında sovyet dönemi Rusya'sını ve Stalin'in devrime ihanetinin fabl şeklinde oluşturduğu siyasi, distopik, romandır. Romanda hayvanlar kendilerini sömüren insanlara karşı devrimi gerçekleştirip eşit, sosyalist bir toplum kurar. Ama zamanla iktidar düşkünü bazı domuzlar korku ve tehditle yönetimi ele geçirip kendi çıkarları doğrultusunda insanlardan daha zalimce bir diktatörlük kurarlar. İşte Orwell, bu kitabında yöneten-yönetilen ilişkisini muhteşem bir şekilde ele almış ve yönetimde insan unsuru bulunduğu takdirde tekrar bir sömürü düzeninin kurulacağını hafif mecazi bir dille hayvanlar üzerinden derin mesajlar vererek hicvediyor.

Anahtar Kelimeler: Din, George Orwell, Sosyalizm, Sosyalist Eleştiri, Sömürgecilik

ALMAN VE TÜRK NİNNİLERİNDE TEHDİT-KORKUTMA UNSURU OLARAK KİŞİ, HAYVANLAR, DOĞA UNSURLARI VE BUNLARA KARŞI KORUYANLAR

Şehnaz Işık

İnsanoğlunun aslında edebiyatla ilk buluşması dünyaya geldiğinde annesinin ona söylediği ninnilerle olmaktadır. Ninniler, uyutulmaya çalışılan çocuğa bir ezgi ile söylenen manzum bir edebi türdür. Bu açıdan ninniler halk edebiyatının en saf en doğal halidir. Ninniler yoluyla anne ile çocuk arasında bir iletişim, bir gönül bağı kurulur. Anne ninniler yoluyla çocuğun uyuması için çeşitli ikna yollarına başvurmaktadır. Çocuğu uyumaya ikna etmek için anne ya onu ödüllendirmekte ya da ceza olarak onu korkutmakta ve tehdit etmektedir. İşte ana konusu ninniler olan bu çalışmamızda Türk ve Alman ninnilerindeki, çocuğu uyuması için onu ikna yollarından biri olan korkutma - tehdit unsuru olarak bulunan kişi, hayvan, doğa unsurları ve bu korkutma - tehdit unsurlarına karşı koruyanlar ele alınıp incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Türk ninniler, Alman ninniler, Tehdit unsurları, Korkutma Unsurları.

ALİSON LESLİE GOLD'UN 'ERİNNERUNGEN AN ANNE FRANK' İLE 'ANNE FRANK'IN HATIRA DEFTERİ'NİN ALMAN BASININDA ALIMLANMASI ÜZERİNE BİR KARŞILAŞTIRMA

Şenay Kaygın

Anne Frank'ın Nazi işgali altındaki Hollanda'da, gizlenmek zorunda olduğu evde, kaleme aldığı hatıra defteri, Nazi Döneminin soykırımını içermektedir. Alison Leslie Gold'un 'Erinnerungen an Anne Frank' yapıtında ise Nazi işgalinden sonra ailesiyle Amsterdam'a göç eden Hannah Pick-Goslar'ın orada Anne Frank ile tanışması ve aralarındaki arkadaşlık konu edilir. Her iki yapıt konuları bakımından ortak özellikler gösterirler. Her iki yapıtın da konusu iki kız çocuğunun Nazi Döneminde yaşadıklarına / anılarına dair anlatılarını içerir.

Anne Frank'ın anıları Almanya'da ilk kez 1950 yılında ortaya çıkar ve çok tartışılır. Birçok Alman 1950 ve 1960'larda Anne Frank'ın günlüğü aracılığıyla Nasyonal Sosyalistlerin Avrupa'daki Yahudilere yönelik eylemlerini ya bir kitap ya bir tiyatro / gösteri ya da bir film şeklinde görme / okuma olanağı bulur. "Her şeye rağmen, insanların kalben iyi olduğuna hâlâ inanıyorum" gibi umut dolu sözleri fazlasıyla içeren 'Anne Frank'ın Hatıra Defteri' çalışmamızda, 'Erinnerungen an Anne Frank' yapıtı çerçevesinde ve Alman Basınında alımlanması üzerine karşılaştırılmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Anne Frank, Alison Leslie Gold, Nazi Dönemi, Soy Kırım.

WOTAN'DAN BATRAZ'A: CERMEN MİTOLOJİSİ-ASETİN HALK DESTANI KARŞILAŞTIRILMASI ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA

Şenay Kırgız

Edebiyat, kuşkusuz yaşamın kendisinden, tam merkezinden beslenir. Yaşam sirkülasyonunda cereyan eden herhangi bir olay, bir eserin ana temasını oluşturabilir. Yapılan bu çalışma, daha derinlere, insan ruhuna kodlanmış bir alana, mitolojiye hizmet etmektedir. Mitler, bir ulusun kimliğidir ve anlatılarda yer alan tüm unsurlar, o ulusun geçmişi, kültürü, folkloru hakkında bilgi verir. Nitekim Carl Gustav Jung, kolektif bilinçdışı adını verdiği kavramında her ulusun kendine özgü mitlere sahip olduğundan dem vurur. Jung'a göre; "Ruh öyle bir bilinç-bilinçdışı bütünüdür ki, birbirine değen sınırları sürekli

değişir. En dipte yatandan başlayıp yukarı doğru çıkarsak şunları görürüz: 1. Merkezdeki güç; 2. Hayvan atalarımız; 3. İlkel insan atalarımız; 4. Irk toplulukları; 5. Ulus; 6. Oymak; 7. Aile; 8. Birey. Kolektif bilinçdışı, insanoğlunun, her bireyin beyin yapısında yeniden doğan evrenin tüm ruhsal kalıtımını içerir"(Jung, 1997:44). O halde mitler, bir ulusun tüm tarihi boyunca peşi sıra gelmesi anlamında kalıtımsal özelliktedir ve gelecek nesillere değin canlılığını sürdüren bir yapıya sahiptir. Çalışmanın ana çatısını iki büyük ve köklü mitoloji olan Cermen Mitolojisi ve Kuzey Kafkasya'ya ait olan Asetin Halk Destanları oluşturmaktadır. Çalışmanın amacı, her iki mitolojide yer alan tanrılara, anlatılara yer vererek, aralarındaki benzerlikleri ya da farklılıkları saptamaktır. Buna koşt olarak her iki mitolojiye ait genel bir değerlendirmeye ulaşmaktır. **Anahtar Kelimeler:** Asetin Halk Destanları, Cermen Mitolojisi, Mitoloji, Nartlar.

TÜRKİYE'DE KARŞILAŞTIRMALI EDEBİYATIN TANIMI VE YENİ NESİLE YOLCULUĞU

Timuçin Buğra Edman

Bu çalışmanın esas amacı ülkemizdeki Karşılaştırmalı Edebiyat alanının çok boyutlu izdüşümünü somutlaştırma çabasıdır. Esasında toplumların ilk çağlardan itibaren birbirleriyle etkileşime girdiklerinden itibaren göreceli olarak bilinçsizce ortaya çıkmaya başlayan Karşılaştırmalı Edebiyat, özellikle 20. yüzyılda ivmelenme kazanmıştır. Peki, bu devinimden 21. yüzyılda ülkemiz nasıl etkilenecektir? Karşılaştırmalı Edebiyat denince öğrencilerin aklında nasıl bir imge oluşmaktadır ve Karşılaştırmalı Edebiyatın tanımı nasıl yapılmaktadır? Karşılaştırmalı Edebiyat demek düz bir bağlamda Muhteşem Gatsby'nin Daisy Buchanan'ı ve Bernard Shaw'un Cleopatra'sı arasındaki benzerlikleri ya da Gilgamiş Destanı ile Nuh Tufanı Efsanesi arasındaki 5 andırış mıdır? İnternet'le beraber görsel ve işitsel medyanın çok farklı platformlarda her yerde kullanıma hazır hale gelmesiyle yeni nesil öğrencilerin Karşılaştırmalı Edebiyat alanındaki yolculuğu ve akademinin bu yolculukta Mukayeseli Edebiyatı nasıl yorumladığı ve ele aldığı konularına dair güncel bir üslup ve bakış açısıyla tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Metinlerarasılık, 'ulus-çeviri', çok kültürlülük, mukayese biçemi

KODLARI BOZAN İKİ YAZAR; JEAN GENET VE BERNARD-MARIE KOLTÈS

Tülinay Dalak

Jean Genet ve Bernard-Marie Koltès: 20. Yüzyıla damgasını vurmuş iki Fransız oyun yazarlarıdır. Birisi Absürt tiyatronun temsilcisi, diğeri post-modernist tiyatrocudur. Önce Fransa'nın, sonra bütün dünyanın ilgi çekici iki güçlü kalemidir onlar. Yaşamın zorluklarından geçmiş, hayata karşı farklı bir tutum geliştirmiş, varoluşsal yolculuklarında muhalif tavır geliştiren, aykırı yaşayan, aykırı düşünen, aykırı eserlere soluk vermiş önemli şahsiyetlerdir. Zenciler, suçlular, evsiz-barksızlar, yersiz-yurtsuzlar, göçebeler, aylaklar onların kahramanlarıdır. Toplumun dışlaştırdıklarını sahneleştirir, ezilenlerin çığlığını duyurur, itilmişlerin dünyasını anlatırlar. "Öteki"'ni kucaklayan bir söylem üretirler. Kendilerine benzemeyenlere yaşama şansı tanımayan bir topluma savaş açarlar. Toplumun kendilerini var etmelerine izin vermediklerini görünür kılarlar. Beyaz dünyaya yönelttikleri eleştirel bakış onları birleştiren ana damardır. Otoriteye, iktidara, toplumsal dayatmalara, kemikleşmişliklere, iki yüzlülüklere, kısacası her türlü sahteciliğe karşı çıkarlar. Sınırları zorlarlar, anti tavırlar sergilerler. Şiirsel söylemlerle şiddeti ve kötülüğü yüceltirler. İyi ve kötü, doğru ve yanlış farklı düzlemde tartışmaya açarlar. Onların tiyatrosu başkaldırı tiyatrosudur. Hem birbirine çok benzeyen hem de hiç benzemeyen bu iki sıra dışı kimlik, seyirciyi kodları bozan oyunlarına misafir ederek çağın trajedisini dillendirir, insanlık durumunu gözler önüne sererler.

Anahtar Kelimeler: Jean Genet, Bernard-Marie Koltès, 20. yüzyıl tiyatrosu, Absürt tiyatro, pos-modernizm

MODERN KENT YAŞAMINDA BİREYİN 'VAZGEÇİLMEZ YALNIZLIĞI' ROMANTİK VE REALİST YAZININDA BİREY OLMAK

Türkan Soman Çelik

Kent olgusu tarih boyunca değişik tanım ve anlamalara sahip olan dinamik bir kavramdır; bu yüzden olsa gerek, kent kavramının her dönem ve ülke için genel geçer bir tanımından söz etmek belki de yetersiz/yanlış olurdu. Tarihsel süreç içerisinde kent kavramına bakılacak olursa, kavram Milattan önce, insanların daha iyi bir yaşam sürmek için tercih ettikleri bölgeler olarak tanımlanmasına rağmen -öyle ki geçmişte kentlerin tarihi, bir yerde uygarlığın

tarihi olarak eşdeğer görülürken- yüzyıllar sonra, 18. yüzyılın sonlarından itibaren ise, özellikle sanayi devrimi ile birlikte kentsel mekanların biçim ve işlevlerinin değişmesi, bu nedenle edebiyat, sosyoloji, tarih, coğrafya, ekoloji gibi birçok bilim dalının inceleme alanına girmesi ile kent/kent yaşamının insan üzerindeki etkisi çok farklı boyut kazanmıştır. Sanayileşmeyle birlikte bu değişim -19. yüzyıla gelindiğinde- 'modern yaşam'ı beraberinde getirirken, yeni değer yargılarının ortaya çıkmasını sağlar. Kent/Kent yaşamı insan/birey için kusursuz ve uyumlu bir yaşam alanı olmaktan neredeyse tümenden uzaklaşıp, çatışma alanına dönüşür. Böylece kent kültürü daha öncesinde hiç tanıdık olmadı gibi biçimde önem kazanarak, edebiyatın (özellikle Realizm) yazınsal malzemesini temelde kent/şehir oluşturmaya başlar.

19. yüzyıl Avrupa edebiyat ve sanatının modern dönemidir. Öncesinde ise, yani Rönesans'dan itibaren başlayan dönem, 16.,17. ve 18. yüzyıllar Klasik Dönem olarak adlandırılır. Bu üç yüzyıl boyunca insan genel anlamda 'Evrensel İnsan' olarak nitelendirilir ve bilhassa 18. yüzyılla birlikte evrensel insandan, 'Dünya Vatandaşlığı'ndan ('Weltbürgertum'/Kozmopolitan) bahsedilmeye başlanır; öyle ki, insan, insan doğası, insanın konumu, insanın özgülleşmesi evrensel boyutta ele alınır. 19. yüzyıla gelindiğinde ise, artık evrensel insan bir tarafa bırakılmış, evrensellikten bireye geçiş, diğer bir ifadeyle, 'modern' öne çıkmıştır. Modern kavramı, öncesinde olduğu gibi, eskiyi değil, ilk defa bir kırılma yaşar ve içinde yaşanılan anı ve tanığı olduğu dönemi anlatır. Bu kırılma edebiyat ve sanatta, 19. yüzyılın ilk yarısında Romantizm, ikinci yarısında ise Realizm ile yaşanır. Öyle ki her iki akımın sanatçısı da, her şeyi sanatında kendi dünyasıyla/bireysel yalnızlığıyla/içsel özgürlüğüyle birleştirir. Bunu yaparken bir Romantik için 'doğa' ne ise, bir Realist için de 'kent/büyük şehir' odur. O halde 19. yüzyıl ile 'değişen tarih'/değişen insan' doğmuş olur. "Modernite" denilen şey ise, zaman ve tarihten öte bir şey değildir artık.

Anahtar Kelimeler: Modernite, Romantizm, Realizm, kent yaşamı, birey, yalnızlık

MIGRATIONSPROBLEMATIK IN GÜLTEN DAYIOĞLUS ROMAN "ATIL HAT HEİMWEH"

Ünal Kaya

Die türkische Kinderbuchautorin Gültén Dayioğlu ist eine zeitgenössische Schriftstellerin, die in ihren Werken die Themen und Probleme mit Liebe und naiver Sichtweise behandelt. Ihre Romane, Erzählungen und Reiseberichte sind sehr lebendig und human, daurch sollen den Kindern positive Werte und Ver-

haltensweisen anhand von Beispielen aus dem wirklichen Leben vermittelt werden. Die Kinder sollen bereits in jungem Alter anhand dieser Literatur auf das Leben vorbereitet werden. In ihren Werken wird das Familienleben in der Türkei und in der Fremde, die Situation der Kinder innerhalb der Familie und in der Gesellschaft, das Sozialleben, Erziehung, nationale Werte und der Nutzen der Wissenschaft für die Menschen betont.

Ihr Roman "Atıl hat Heimweh" (1977) ist in erster Linie eine Geschichte der Migration, aber auch auf der anderen Seite eine Schulgeschichte. Sie erzählt von Atıl und seiner Familie, die zunaechst von einem kleinen anatolischen Dorf nach Deutschland, dann von Deutschland zuück in dieses Dorf ziehen. Dieser Beitrag möchte den Roman, der von einer Vielzahl von Problemen durchsetzt ist (z.B. Einsamkeit und Heimweh, Schulprobleme, Sprachprobleme, Auslaenderfeindlichkeit und Diskriminierung), die die Migration und Remigration auch für Kinder mit sich bringt, mit Textbelegen zu analysieren und zu interpretieren.

Schlüsselwörter: Migration, Interkulturalitaet, Integration, Heimweh, Auslaenderfeindlichkeit

İSLAMAFOBİNİN KURGUSAL DÜNYADA YANSIMALARI REALİTEDEN DİSTOPİYE: MOHSİN HAMİD'İN "GÖNÜLSÜZ KÖKTENDİNCİ" VE MİCHEL HOULLOUBECQ'İN "DİZÇÖKÜŞ" BAŞLIKLİ ROMANLARI

Vehbi Ünal - Bekir Zengin

Son on yıldır sıkça duymaya başladığımız islamofobi kavramı, tarihsel boyutu olan bir gerçekliğe işaret eder. İslam karşıtlığı, ayrımcılık ve düşmanlığa varan bir anlam içeren islamofobinin kökeni haçlı seferlerine kadar uzanır. Günümüzde ise 11 Eylül cıslam dünyasını ve Müslümanları hedef alan bir önyargının somutlaşmış hali olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu terör gruplarının nasıl ortaya çıktıkları, varlıklarını nasıl sürdürebildikleri ve nasıl eylemlerde bulunabiliyor olmaları tartışma konusu olsa da, İslamofobinin biricik kaynağı bu terör eylemleri değildir. Tarihsel nedenlerden kaynaklanan Batılıların Osmanlıyla ilişkisinin de etkili olduğu önyargı ve buna bağlı tutumları da önemli bir neden olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun sonuçları tarih kitaplarıyla kuşaktan kuşağa aktarılırken önyargı ve kin daha da pekiştirilmektedir. Günümüz ekonomik nedenlerine dayalı faktörler de göz ardı edilmeyecek kadar belirgindir. Her ne kadar sözcüğün başına post- öneki getirilse de emperyalizmi

besleyen kolonyalist düşünce ve gerek İslam ülkelerinde gerekse gizli sömürge durumundaki diğer ülkelerdeki mevcut karmaşanın yol açtığı göç Batılı ile Müslümanları daha sık karşılaştırmaktadır. Bu karşılaşmalarda ortaya çıkan inanç ve kültür farklılığı her iki kesimi de birbirinden uzaklaştırabilmektedir.

İslamofobinin edebiyat dünyasına yansıma biçimi bulunulan konuma göre farklı biçimde olmaktadır. Burada ele alacağımız romanlardan Michel Houlloubecq'in 'Dizçöküş' (Unterwerfung) başlıklı romanı olumsuz ütopya olarak adlandırabileceğimiz distopik bir özellik gösterir. Genellikle göç kaynaklı Fransa'da artan Müslüman sayısının ve sermayenin globalleşmesi sonucu Arap sermayesinin Batıda daha çok boy göstermesi gelecek konusunda endişe ile kaynaklanmaktadır. Ele alacağımız bu eserde Fransa Cumhurbaşkanlığına seçilen Ben Abbas'ın rejim ve gündelik yaşam üzerindeki etkileri Batılı gözüyle aktarılarak gelecek için olumsuz bir tablo çizilmektedir. Ele alacağımız ikinci eser ise, ABD'de öğrenim hayatını önemli bir üniversite sürdürürken, 11 Eylül saldırıları sonrasında değişen havayı aktaran ve bundan çok etkilenecek ülkeyi terk etmek zorunda kalan Pakistanlı bir gencin hikâyesi verilmektedir. Her iki eser farklı yola çıkış ve farklı sonuçlarıyla birbirine zıt bir dünya sunmaktadır. Biz de bu çalışmada öncelikle kavram olarak islamofobiye değindikten sonra, her iki eserde ortaya çıkan durumu bireysel sonuçlarıyla tartışmak istiyoruz.

Anahtar Kelimeler: İslamofobi, distopi, Michael Houlloubecq, Mohsin Hamid,

EDEBİ METİNLERDE APATİ VE ONTOLOJİK SORGULAMA: GEORGES PEREC'İN 'UYUYAN ADAM' VE AYHAN GEÇGİN'İN 'UZUN YÜRÜYÜŞ' ROMANLARINDA APATİK KARAKTERLER

Veysel Lidar

Bu çalışmada Fransız yazar Georges Perec'in 'Uyuyan Adam' ve günümüz yazarlarından Ayhan Geçgin'in 'Uzun Yürüyüş' adlı romanları apati olgusu ve ontolojik sorgulama izleğinde ele alınarak, söz konusu metinlerdeki ana karakterlerin modernite, anlam ve varoluş süreçlerindeki tepkisizlikleri karşılaştırmalı olarak irdelenecektir. Çalışmanın izleğini oluşturan apati kavramı genel hatlarıyla; kişinin çevresinde gelişen olaylara ve durumlara karşı ilgisinin azalması ya da tam ilgisizlik durumuna girmesidir. Bu noktada ele alınacak iki eserde de karakterlerin apatik bir ruh hali içinde oldukları belirlenmiştir. Her iki karakter de ilerleme karşısı duruşlarıyla birer anti-kahraman özelliğine sahiptirler.

Söz konusu çalışmada edebiyat, felsefe ve psikoloji disiplinlerinden yararlanılarak, modernite ve modernitenin beraberinde getirdiği anlamlandırma süreçlerinin eserlerdeki yansımaları karşılaştırmalı olarak incelenecektir

Anahtar Kelimeler: Apati, Varoluş, Modernite, Uyku, Kaçış

YABAN & HİNDİSTAN'A BİR GEÇİT ROMANLARINDA ORYANTALİZM: ORYANTALİZME İÇERİDEN VE DIŞARIDAN BİR BAKIŞ

Yusuf Z. Turan

Edebi yaşantısına Fransız edebiyatının etkisiyle şiir, öykü ve makale türü yazılarla başlayan Yakup Kadri Karaosmanoğlu 1920'lerden sonra edebiyatımıza hikâye, oyun, anı ve özellikle roman alanında özgün yapıtlar kazandırmış edebi bir şahsiyettir. Eserlerinde toplumsal, sosyal, siyasal ve dönemsel konu ve sorunları birey psikolojisini de dâhil ederek realist bir açıdan ele alır. Bu bağlama uygun şekilde kaleme aldığı *Yaban* (1932) romanında Yakup Kadri, I. Dünya Savaşı sonrasında savaş sırasında bir kolunu kaybetmesi ve kimse olmaması sebebiyle bir Anadolu köyüne sığınmak zorunda kalan bir subayın gözünden buradaki köylüleri, köyün durumunu, Milli Mücadeleye olan tutumlarını eleştirmektedir. Benzer şekilde E.M. Forster *Hindistan'a Bir Geçit* (1924) adlı romanında Hindistan'ı ve özellikle Müslüman Hintlileri, orada yönetici ve üst sınıf konumunda olan İngilizlerin gözünden eleştirmektedir. Bu durumlara bağlı olarak, bu çalışmada hem *Yaban* hem de *Hindistan'a Bir Geçit* eserlerinde yerli olarak nitelenen halkların aşağılanması oryantalist bir bakış açısıyla değerlendirilmektedir. *Yaban* romanında Anadolu köylülerini yaşam tarzı olarak hor gören ve onları vatan savunmasında hain olarak niteleyen bir Türk aydını portresi, *Hindistan'a Bir Geçit* Romanında Müslüman Hintlileri hem sosyal hem de hukuksal olarak ezen bir İngiliz azınlığı dikkati çekmektedir. Sonuç olarak *Yaban* romanında içeriden *Hindistan'a Bir Geçit* romanında ise dışarıdan oryantalizm ağır basmaktadır. Çalışmanın sonuç bölümünde bu iki farklı oryantalist bakış açıları mukayeseli olarak değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Oryantalizm, İçeriden Oryantalizm, Dışarıdan Oryantalizm, *Yaban*, *Hindistan'a Bir Geçit*

RE-READING BEAUVOIR: WOMAN BORN AS THE SUBALTERN, WOMAN IN THE MARGINS OF PHALLIC AUTHORITY

Zehra Giindar

At first glance, it might be thought that gender is a phenomenon that is Western in origin. We usually tend to trace the concept of gender back to emergence of feminism and women's quest for obtaining equal rights. However, this story of distinct kinds as male and female has a complicated history that surpasses the simple relations between the two. In order to understand better how this historical evolution has taken place, we can utilize Simone de Beauvoir's perspectives on femininity and masculinity. Her book *The Second Sex* was written in 1949 and published a year later, and it was highly influential as it bore the ideas of second-wave feminism. The first wave was mostly concerned with suffrage and some other legal rights such as property, whilst the second wave feminism had a broader context such as sexuality, reproductive rights, cultural and social roles of women. Beauvoir outlines in *The Second Sex* how women are made to belong to the second sex in the patriarchal society. If a woman, from birth onwards, is taught to act and look in a certain prescribed manner, this automatically affects her sense of her own self and therefore her freedom. She becomes entangled in a vice circle and thence cannot save herself from the destiny of being the other sex, as she even cannot perceive she is regarded as thus. Though third-wave feminists criticize Beauvoir as her insights do not encompass women of color, women of the developing world etc, Beauvoir's perspective of the "Second Sex" can be used as an umbrella term for all women in the earth suffering from discrimination from whatever reason.

Keywords: Feminism, phallic authority, subaltern, biological sex, gender.

FORTUNATA Y JACINTA ADLI ROMANDA ALT SINIFIN FORTUNATA KARAKTERİYLE KURGULANIŞI

Zeliha Duran

Bu çalışmanın amacı Benito Pérez Galdós'un 1887 yılında yayımlanan *Fortunata y Jacinta* adlı romanında toplumun alt sınıfının *Fortunata* karakteri aracılığıyla kurgulanışını incelemektir. İki kadın karakterin adından oluşan romanda *Fortunata* toplumun alt sınıfını temsil ederken, *Jacinta* burjuvaziyi temsil etmektedir. Bu iki kadın, dolayısıyla iki farklı sınıfın karşı karşıya geldi-

ği roman, aynı zamanda İspanya tarihinin 1869-1876 yılları arasındaki siyasi olaylarıyla paralel olarak kurgulanmış olması açısından önemlidir. Bu çalışmada XIX. yüzyılın ikinci yarısında yaşanan siyasal ve toplumsal olayların ışığında Fortunata karakterinin doğallığı, verimliliği, canlılığı, samimiyeti ve devamlılığı temsil ederek alt sınıfı ve bunun burjuvazi dünyasıyla ilişkisi inceleme konusudur.

Anahtar Kelimeler: Benito Pérez Galdós, Fortunata y Jacinta, toplum, alt sınıf, burjuvazi

MADAME DE STAËL'İN "EDEBİYATA DAİR" ADLI ESERİNDE KADIN VE EDEBİYAT

Zeliha Öztürk

Madame De Staël'in 1802'de yazmış olduğu Edebiyata Dair adlı eser, dünya edebiyatları ile bu edebiyatlar arasındaki ilişkileri irdeleyen bir edebiyat eleştirisidir. Staël eserinde dünya edebiyatlarının tarih içindeki gelişimine göz gezdirirken toplum yaşantılarının bu edebiyatlar üzerindeki tesirini de tespit etmeye çalışır. Staël'e göre bir edebiyatı etkileyen çok sayıda etkenden biri kadının edebiyattaki varlığıdır. Staël, milletlerin kadına verdiği değer ile kadınların bu milletlerdeki konumlarını inceledikten sonra bu kadınların konumları ve değerleri ile milletlerin edebiyatları arasında ilişki kurmaya çalışır. Ona göre toplumların kadını konumlandırışı onların edebiyatlarını da şekillendirmiştir. Staël eserinin bir diğer kısmını kadının yazar olarak edebiyat tarihindeki yerini incelemeye ayırır ve kadının yazarlık deneyiminin geri planda kalışının sebeplerini kadın-toplum ilişkisi üzerinden sorgular. Madame De Staël'in Edebiyata Dair başlıklı çalışması kadın odaklı bir edebiyat tarihi okuması bakımından dikkat çekicidir ve edebiyat tarihçiliği ile edebiyat eleştirisi adına tek örnek olarak görünmektedir. Çalışmamızda Madame De Staël'in bu eseri, edebiyat tarihçiliği ve kadın çalışmaları disiplininin birlikteliği üzerinden irdelenecek söz konusu eserin yazarının biyografisi ve bir "kadın" olarak yazarlığı ile ilişkisi sorgulanacak ve edebiyat tarihçiliği bakımından yeri tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Madame De Staël, Edebiyata Dair, Kadın, Elestiri, Edebiyat Tarihi

SELF ESTEEM FOR RETROSPECTİVE MORAL ACHIEVEMENT İN WILLİAM DEAN HOWELLS' *THE RİSE OF SILAS LAPHAM* AND GEORGE ELİOT'S *SİLAS MARNER*

Zennure Köseman

After the rise of industrial revolution, moral achievement lost its previous significance to have a social mobility in life as individuals considered the requirement of the accumulation of material wealth to be an estimable person both in social and working life. Moral achievement has been a precious judgement both in American literature and British Literature, therefore, several writers have a tendency to deal with this thematic basis. This assesment is the major subject to deal with both for William Dean Howells in his prominent novel *The Rise of Silas Lapham* in American Literature and George Eliot in her substantial novel *Silas Marner* in British Literature. Silas Lapham, despite earning a fortune in his paint business, loses his work achievement due to loaning too much money to a former partner. Yet, Silas has a moral rise after his tragic downfall. Similarly Silas Marner, the weaver in the village of Raveloe in the distant part of the country, has a quasi working attempt. He moves from his country life to Lantern Yard to improve in working life. However, Silas Marner has the distrust of the local people living there after a period of time as a bag of money disappears from the drawer when he was a watch for the members of the congregation. Although he was actually an innocent person in this accusation, he has been thought to be guilty for such an assumed theft, Silas Marner takes his refuge in his work life and leaves for Raveloe once again to reattain his moral achievement in his country setting. In both of the novel, there is the destruction in the work ethic because there is the depravity in the perpetuation of the moral values.

Keywords: Moral Achievement, Moral Values, Destruction, Work Ethic, Industrial Revolution

DİĞER DİYARLAR: İNCİ VE SÖR ORFEO'DA ÖTEKİ DÜNYA UZAMLARI

Züleyha Çetiner-Öktem

On dördüncü yüzyıl İngiliz edebiyatından anonim eserlere örnek teşkil eden İnci ve Sör Orfeo öteki dünyaya ait iki farklı uzam sunar. Ağıt olarak anılan İnci şiiri, kaybettiği kızına özlem duyan bir babanın rüyasında İnci'siyle

karşılaşmasını anlatırken, romans ile serüven arasında gidip gelen Sör Orfeo ise kaybedilen eşe ulaşma çabasını konu eder. Kaybedilen İnci, cennetvari bir mekanın eteğinden babasına seslenirken, Heurodis'ini Peri Kralına kaptıran Orfeo ise sevdiceğini kurtarmak adına cehennem-cennet arası bir mekanda bulur kendini. Sör Orfeo, Greko-Roman kültüründe yer alan Orfeus ve Euridike mitinden esinlendiği kadar, Kelt mitolojisi ve folklöründen de etkilenmiştir. Her ne kadar literatürde İnci için Orfeus-Euridike bağlantısı kurulmamışsa da benzer bir şablonun izlendiğini söyleyebiliriz. Greko-Roman kültüründen bu metinleri ayıran en büyük özelliklerden biri de hem İnci'de hem de Sör Orfeo'da cennet, cehennem ve diğer dünya tasvirlerinin dikey düzlemde değil, yatay uzamlarda hayat bulmalarıdır. Yaşarken diğer dünyaya geçmek için kahramanın ruhsal veya bedensel bir sınavdan geçmesi gerekir ve bu kahramanların içinde buldukları uzamları ideolojik, politik ve mitik açılardan incelemek mümkündür. Bu bağlamda, bu iki metnin uzam teorileri ışığında, özellikle bahsi geçen öteki dünya uzamlarında beden algısı ve temsili üzerinden incelenmeleri amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: ortaçağ İngiliz edebiyatı, İnci, Sör Orfeo, uzam teorileri, mekan, beden algısı, beden temsili

KATILIMCI LİSTESİ

- Prof. Dr. Abdalaziz Mohammed Awadallah/Azhar University/MISIR
- Prof. Dr. Adelheid Rundholz /Johnson C. Smith University/Charlotte/ABD
- Prof. Dr. Ali Osman Öztürk/Necmettin Erbakan Üniversitesi
- Prof. Dr. Ayla Kaşoğlu/Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
- Prof. Dr. Ayşe Banu Karadağ/Yıldız Teknik Üniversitesi
- Prof. Dr. Elguja Makaradze/Batum Şota Rustaveli Devlet Üniversitesi/
GÜRCİSTAN
- Prof. Dr. Feryal Çubukçu/Dokuz Eylül Üniversitesi
- Prof. Dr. Gulnoz Iskandarovna Khallieva/Özbek Devlet Dünya Diller Üniversitesi/
ÖZBEKİSTAN
- Prof. Dr. Medine Sivri Eskişehir/Osmangazi Üniversitesi
- Prof. Dr. Meral Ozan Bolu/Abant İzzet Baysal Üniversitesi
- Prof. Dr. Michael Hofmann/Paderborn University/ALMANYA
- Prof. Dr. Mustafa Zeki Çıraklı/Karadeniz Teknik Üniversitesi
- Prof. Dr. Nazan Aksoy/İstanbul Bilgi Üniversitesi
- Prof. Dr. Nazire Akbulut/Gazi Üniversitesi
- Prof. Dr. Nevzat Kaya/Dokuz Eylül Üniversitesi
- Prof. Dr. Oğuz Karakartal/Lefke Avrupa Üniversitesi/KKTC
- Prof. Elisabetta Marino/University of Rome Tor Vergata/İTALYA
- Doç. Dr. Abdurrahman Kolcu/Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
- Doç. Dr. Ahmet Cuma/Selçuk Üniversitesi
- Doç. Dr. Barbara Dell'Abate Çelebi / Beykent Üniversitesi
- Doç. Dr. Bekir Zengin/Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
- Doç. Dr. Emel Özkaya/Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
- Doç. Dr. Erdinç Yücel/Necmettin Erbakan Üniversitesi
- Doç. Dr. Erkan Zengin/Hacettepe Üniversitesi
- Doç. Dr. Funda Kızılar/Emer, Sakarya Üniversitesi
- Doç. Dr. Günil Özlem Ayaydın Cebe/Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
- Doç. Dr. Hasan Bakır/Erciyes Üniversitesi
- Doç. Dr. Necdet Neydim/İstanbul Üniversitesi
- Doç. Dr. Ünal Kaya / Ankara Üniversitesi
- Doç. Dr. Vehbi Ünal/Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
- Assoc. Prof. Alla Serdiuk,/Berdyansk State Pedagogical University/UKRAYNA
- Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Kayıntu/Bingöl Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi Ajda Baştan/Cumhuriyet Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi Ali Baykan/Selçuk Üniversitesi.
- Dr. Öğr. Üyesi Arsev Ayşen Arslanoğlu Yıldırım/Artvin Çoruh Üniversitesi

- Dr. Öğr. Üyesi Ayhan Tek/Muş Alparslan Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi Aytaç Ören/Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi Azem Sevindik/Selçuk Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi Banu Öğünç/Aksaray Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi Emel Erim/Hacettepe Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi Ercan Kaçmaz/Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi Erol Gülüm/Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi Faruk Kalay/Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi Filiz İlknur Cuma/Selçuk Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi Gamze Sabancı Uzun/İstanbul Aydın Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi Gül Mükerrerem Öztürk/Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi Hamza Kuzucu/Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi Harun Çimke/Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi Hatice Eşberk/Erciyes Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi Hatice Genç/Akdeniz Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi İbrahim Erşahin/Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi İbrahim Özbakır/Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi İlsiyar Rameeva/İstanbul Okan Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi Kenjgül Kalieva/Cumhuriyet Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi M. Önder Göncüoğlu/Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Semerci/Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi Mevlüde Zengin/Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi Mümin Hakkıoğlu/Gümüşhane Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi Osman Oruç/Bayburt Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi Özlem Ulucan/Bingöl Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi Sophio Makhatchashvili/Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi Şehnaz Işık/Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi Şenay Kaygın/Erzurum Atatürk Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi Şenay Kırgız/Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi Timuçin Buğra Edman/İstanbul Aydın Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi Tülinay Dalak/Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi Türkan Sonan/Çelik Hacettepe Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi Yusuf ZiyaettinTuran/Uşak Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi Zeliha Öztürk/Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi
- Dr. Öğr. Üyesi Zennure Köseman/İnönü Üniversitesi
- Öğr. Gör. Dr. Arzu Özyön/Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
- Öğr. Gör. Dr. Burcu Tekin/TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi
- Öğr. Gör. Dr. Emel Morel Gökgözoğlu/Balıkesir Üniversitesi
- Öğr. Gör. Dr. Emin Onuş/Doğu Akdeniz Üniversitesi/KKTC
- Öğr. Gör. Dr. Esra Dicle/Boğaziçi Üniversitesi
- Öğr. Gör. Dr. Gülden Hatipoğlu/Ege Üniversitesi

- Öğr. Gör. Dr. Kadir Albayrak/Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
- Öğr. Gör. Dr. Onur Özcan/Hacettepe Üniversitesi
- Öğr. Gör. Dr. Reyhan İsmet Özsanı/Balıkesir Üniversitesi
- Öğr. Gör. Dr. Seval Karacabey/Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
- Öğr. Gör. Dr. Sevil Onaran/ODTÜ
- Öğr. Gör. Dr. Züleyha Çetiner Ökten/Ege Üniversitesi
- Dr. Ahmet Üngüder/Eski Eserler Müzeler Dairesi/KKTC
- Dr. Berna Uslukaya/Bilkent Üniversitesi
- Dr. Duygu Özakın/Erciyes Üniversitesi
- Dr. Fatih Yerdemir/Hacı Bayram Veli Üniversitesi
- Dr. Mishari Almusa/Kuwait University/ Kuwait University / KUYEYT
- Dr. Mohammed Alqanaei / Kuwait University / KUYEYT
- Dr. Müge Göncü/Balıkesir Üniversitesi
- Öğr. Gör. Cansu Çakmak Özgürel/TED Üniversitesi
- Öğr. Gör. Deniz Karaca/İstanbul Aydın Üniversitesi
- Öğr. Gör. Ebru Çeker/Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
- Öğr. Gör. Ercan Demirci/Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
- Öğr. Gör. Erdal Baran/Tokat Gazi Osmanpaşa Üniversitesi
- Öğr. Gör. Gizem Kunduracı/Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
- Öğr. Gör. İbrahim Arslan/Kıbrıs İlim Üniversitesi KKTC
- Öğr. Gör. Kabil Demirkıran/Boğaziçi Üniversitesi
- Öğr. Gör. Mihriye Çelik/Karabük Üniversitesi
- Öğr. Gör. Nesrin Gezici/Karabük Üniversitesi
- Öğr. Gör. Onur Işık/Tokat Gazi Osmanpaşa Üniversitesi
- Öğr. Gör. Özlem Agvan İstanbul/Aydın Üniversitesi
- Öğr. Gör. Seçkin Sarpkaya/Ege Üniversitesi Türk Dünyası Araş. Enst.
- Öğr. Gör. Selim Şimşek/Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
- Uzm. Mustafa Sarper Alap/Kırkkale Üniversitesi
- Efsane Huseyin/Avrasiye Üniversitesi/AZERBAYCAN
- Maximilian Bonnici/Community College of Rhode Island, ABD
- Medina Karahan/Khazar University/AZERBAYCAN
- Sara Sedeeq/İstanbul Aydın Üniversitesi
- Sona Jafari Nasab/Kharazmi University/İRAN
- Arş. Gör. Dr. Elif Aktürk/Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi
- Arş. Gör. Dr. Mehmet Emin Purçak/Muş Alparslan Üniversitesi
- Arş. Gör. Dr. Mehmet Taner Türk/Selçuk Üniversitesi
- Dr.Öğrencisi Aziz Can Güç/Hacettepe Üniversitesi
- Dr.Öğrencisi Başak Öner Gündüz/Eskişehir Osman Gazi üniversitesi
- Dr.Öğrencisi Burcu Narda Yurtseven/Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi
- Dr.Öğrencisi Derya Ersöz/Ege Üniversitesi Türk Dünyası Arş.Enst.
- Dr.Öğrencisi Fulya Çelik/Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

- Dr.Öğrencisi Gonca Güven Akın/Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
- Dr.Öğrencisi R.Rengin Songür/Ege Üniversitesi
- Öğretmen Ceren Kahraman Ermişoğlu/Özel İdeal VIP Okulları
- Öğretmen Yasemin Ayan/MEB
- Arş. Gör. Ayşe Nur Özdemir/Trakya Üniversitesi
- Arş. Gör. Ayşegül Aycan Solaker/Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
- Arş. Gör. Berna Civalıoğlu/İstanbul Kültür Üniversitesi
- Arş. Gör. Canan Akbaba/Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi
- Arş. Gör. Derya Koray Düşünceli/Ankara Üniversitesi
- Arş. Gör. Dilek Sakaroğlu/Çankırı Kara tekin Üniversitesi
- Arş. Gör. Emine Zeytinli/Ankara Üniversitesi
- Arş. Gör. Fatih Aynacı/Aksaray Üniversitesi
- Arş. Gör. Gonca Kışmır/Ankara Üniversitesi
- Arş. Gör. Gülay Güler/Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
- Arş. Gör. Güler Uğur/İstanbul Kültür Üniversitesi
- Arş. Gör. Gülsüm Tuğçe Çetin/Fırat Üniversitesi
- Arş. Gör. Gülşah Kıran Elkoca/Hacettepe Üniversitesi
- Arş. Gör. Güneş Muhip Özyurt/Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
- Arş. Gör. Halime Yeşilyurt/Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
- Arş. Gör. Hüseyin Alhas/Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
- Arş. Gör. Meryem Koyun/Selçuk Üniversitesi
- Arş. Gör. Müzeyyen Sağlam Gümüş/Bartın Üniversitesi
- Arş. Gör. Nihan Atlı/Erciyes Üniversitesi
- Arş. Gör. Özge Sinem İmrağ/Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
- Arş. Gör. Özlem Züleyha Kuran/Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
- Arş. Gör. Öznur Yemez/Karadeniz Teknik Üniversitesi
- Arş. Gör. Seçil Yücedağ/Selçuk Üniversitesi
- Arş. Gör. Serap Bozkurt/Trakya Üniversitesi
- Arş. Gör. Sibel Baran/Hacettepe Üniversitesi
- Arş. Gör. Veysel Lidar/Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
- Arş. Gör. Zeliha Duran/Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
- Yük. Lis. Öğrencisi Betül Özgen/Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
- Yük. Lis. Öğrencisi Fatma Kahraman/Boğaziçi Üniversitesi
- Yük. Lis. Öğrencisi Florentina Gümüş/Karadeniz Teknik Üniversitesi
- Yük. Lis. Öğrencisi Nilhan Kalkan/Boğaziçi Üniversitesi
- Yük. Lis. Öğrencisi Selçuk Yıldıztaşı/Çanakkale 18 Mart Üniversitesi
- Öğrenci Büşra Yoldaş/Muş Alparslan Üniversitesi
- Öğrenci Sevgi Kamoşoğlu/Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
- Öğrenci Şahristan Seçkin/Muş Alparslan Üniversitesi